Агуулга

Монгол улсын нийгэм, эдийн засгийн байдал 3

I. Нийгмийн үзүүлэлт 6

1. Хүн ам 6
2. Ажилгүй иргэд 6
3. Нийгмийн даатгал, нийгмийн халамж 8
4. Эрүүл мэнд 9
5. Гэмт хэрэг 11

II. Макро эдийн засгийн үзүүлэлт 13

1. Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн....................................... 13
2. Үнэ 14
   Орон сууцны үнийн индекс 19
3. Мөнгө, зээл, үнэт цаас 20
4. Улсын нэгдсэн төсөв... 24
5. Гадаад худалдаа 25

III. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ 27

1. Бизнес регистр 27
2. Мал аж ахуй 28
3. Аж үйлдвэр 30
4. Барилга 31
5. Тээвэр 32
6. Шуудан, холбоо 34
7. Хилээр нэвтэрсэн зорчигчид... 34

IV. Бусад 35

1. Цаг уур, агаарын бохирдолт 35

V. Хавсралт 37

V. Эдийн засгийн өсөлтөд нөлөөлж буй хүчин зүйл............ 57

VI. Дэлхийн эдийн засаг, гадаад зах зээлийн тойм 67

Дараах тэмдэглэлүүдийг ашиглав:

... **мэдээлэл байхгүй**
0.0 **маш бага тоо**
\- **гүйцэтгэл байхгүй.**

Монгол Улсын нийгэм,
эдийн засгийн байдал
(2012 оны эхний хагас жилийн байдлаар)

I. Нийгмийн үзүүлэлт

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний хагас жилд 35945 эх амаржиж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2251 эх буюу 6.7 хувь, амьд төрсөн хүүхдийн тоо 36129 болж, 2270 хүүхэд буюу 6.7 хувиар өслөө.

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний хагас жилд нялхсын эндэгдэл 590 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 17 хүүхэд буюу 2.8 хувь, 1-5 хүртэлх насандаа 121 хүүхэд эндэж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 6 хүүхэд буюу 4.7 хувиар буурав.

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 47.5 мянга болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.7 мян.хүн буюу 13.6 хувиар өсчээ.

Нийгмийн даатгалд 2012 оны эхний хагас жилд 585.7 мян.хүн шимтгэл төлөгч, даатгуулагчаар бүртгэгдсэний 382.1 мянга буюу 65.2 хувь нь аж ахуйн нэгж, байгууллагынх, 203.7 мянга буюу 34.8 хувь нь төсөвт байгууллагынх байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт шимтгэл төлөгч, даатгуулагчдын тоо 69.2 мянга буюу 13.4 хувь, үүнээс аж ахуйн нэгж, байгууллагынх 59.9 мянга буюу 18.6 хувь, төсөвт байгууллагынх 9.4 мянга буюу 4.8 хувиар нэмэгджээ.

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэрт 2012 оны эхний хагас жилд 53.9 мян.хүн хамрагдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 1664 хүн буюу 3.0 хувиар буурч, олгосон тэтгэврийн хэмжээ 9.8 тэрбум төг буюу 63.1 хувиар нэмэгджээ.

Энэ оны эхний хагас жилд “Хүний хөгжил” сангаас 10.0, 21.0, 70.0 мян.төгрөгийн хувь хишигт нийт 375.7 тэрбум төгрөг зарцуулагджээ.

Халдварт өвчнөөр 2012 оны эхний хагас жилд 24205 хүн өвчилж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3536 хүн буюу 17.1 хувиар нэмэгдэхэд салхин цэцгээр өвчлөгчдийн тоо 699 хүн буюу 29.2 хувь, вирүст хепатитаар 1493 хүн буюу 27.4 хувь, цусан суулгаар 175 хүн буюу 20.2 хувь, гонококкт халдвараар өвчлөгчдийн тоо 116 хүн буюу 4.4 хувь сүрьеэгээр 94 хүн буюу 3.9 хувиар буурсан хэдий ч гахайн хавдраар өвчлөгчдийн тоо 6037 хүн буюу 9.0 дахин, тэмбүүгээр 153 хүн буюу 7.1 хувиар өссөнөөс голлон шалтгаалав.

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний хагас жилд 11198 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 1082 хэргээр буюу 10.7 хувиар өсчээ. Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт гэмт хэргийн тоо нэмэгдэхэд өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг (721), тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журмын эсрэг (162), хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг (153), байгаль хамгаалах журмын эсрэг (57) зэрэг гэмт хэрэг өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн улмаас 2012 оны эхний хагас жилд 4260 хүн гэмтэж, 503 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс гэмтсэн хүний тоо 202 буюу 5.0 хувиар өсч, нас барсан хүний тоо 67 буюу 11.8 хувиар буурсан байна.

II. Макро эдийн засгийн үзүүлэлт

Үйлдвэрлэлийн аргаар тооцсон ДНБ-ий хэмжээ 2011 оны гүйцэтгэлээр, оны үнээр 11087.7 тэрбум төгрөг, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 4891.8 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оныхоос оны үнээр 2673.2 тэрбум төг буюу 31.8 хувь, зэрэгцүүлэх үнээр 729.1 тэрбум төг буюу 17.5 хувиар өслөө.

Эцсийн ашиглалтын аргаар тооцсон дотоодын нийт бүтээгдэхүүний хэмжээ 2011 оны гүйцэтгэлээр 11168.1 тэрбум төгрөг, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 4910.5 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оныхоос оны үнээр 2708.6 тэрбум төг буюу 32.0 хувь, зэрэгцүүлэх үнээр 727.5 тэрбум төгрөг буюу 17.4 хувиар өслөө.

Хэрэглээний үнийн улсын индекс (ХҮУИ) 2012 оны 6 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.5 хувь, оны эхнээс 9.7 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 14.7 хувиар өслөө. Ерөнхий индекс өмнөх сарынхаас өсөхөд хүнс, ундаа, усны бүлгийн барааны үнэ дүнгээрээ 0.5 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, түлшнийх 1.3 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2) 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 7051.2 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 321.6 тэрбум төг буюу 4.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1278.6 тэрбум төг буюу 22.2 хувиар өсчээ.

Гүйлгээнд байгаа бэлэн мөнгө 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 891.5 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 108.6 тэрбум төг буюу 13.9 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 252.7 тэрбум төг буюу 39.6 хувиар өсчээ.

Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 6318.2 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 197.0 тэрбум төг буюу 3.2 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1765.4 тэрбум төг буюу 38.8 хувиар өсчээ.

Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 51.8 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 8.3 тэрбум төг буюу 13.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 18.1 тэрбум төг буюу 25.9 хувиар буурчээ.

Банкны системийн хэмжээгээр чанаргүй зээл 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 307.8 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 7.9 тэрбум төг буюу 2.5 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 82.7 тэрбум төг буюу 21.2 хувиар буурсан байна.

Үнэт цаасны арилжаа 2012 оны 6 дугаар сард 19 өдөр явагдаж, 42.1 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийгдэж, 65.9 сая ш үнэт цаас арилжигдсан байна.

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого ба тусламжийн нийт хэмжээ 2012 оны эхний хагас жилд 2355.3 тэрбум төг, зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2930.1 тэрбум төг болж, улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл 574.8 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарлаа.

Нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 2347.6 тэрбум төг, урсгал зардал 2282.5 тэрбум төг болж, тэнцвэржүүлсэн урсгал тэнцэл 65.2 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарлаа.

Татварын нийт орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 414.6 тэрбум төг буюу 24.5 хувиар нэмэгдэхэд бусад татварын орлого 148.1 тэрбум төг буюу 44.1 хувь, дотоодын бараа, үйлчилгээний татварын орлого 118.4 тэрбум төг буюу 19.1 хувь, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого 104.4 тэрбум төг буюу 49.8 хувь, орлогын албан татварын орлого 29.7 тэрбум төг буюу 8.0 хувь, гадаад худалдааны татварын орлого 11.8 тэрбум төг буюу 7.9 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Татварын бус орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 15.0 тэрбум төг буюу 6.6 хувиар өсөхөд хувьцааны ногдол ашгийн орлого 8.8 тэрбум төг буюу 26.5 хувь, навигацын орлого 1.7 тэрбум буюу 8.3 хувиар буурсан хэдий ч газрын тосны орлого 9.1 тэрбум төг буюу 42.4 хувь, бусад нэр заагдаагүй орлого 6.5 тэрбум төг буюу 25.6 хувь, хүү, торгуулийн орлого 5.1 тэрбум төг буюу 20.5 хувь, төсөвт газрын өөрийн орлого 4.4 тэрбум төг буюу 4.4 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2012 оны эхний хагас жилд 2930.1 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1061.8 тэрбум төг буюу 56.8 хувиар нэмэгдсэн нь эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 23.0 тэрбум төг буюу 35.9 хувиар буурсан хэдий ч татаас ба шилжүүлгийн зардал 468.6 тэрбум төг буюу 57.0 хувь, хөрөнгийн зардал 325.5 тэрбум төг буюу 2.2 дахин, бараа, үйлчилгээний зардал 256.2 тэрбум төг буюу 37.7 хувь, зээлийн үйлчилгээний төлбөрийн зардал 34.6 тэрбум төг буюу 2.7 дахин өссөнөөс шалтгаалжээ.

Хөрөнгийн зардалд 2012 оны эхний хагас жилд 606.5 тэрбум төг зарцуулсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 325.5 тэрбум төг буюу 2.2 дахин нэмэгджээ. Энэ нь дотоодын эх үүсвэрээс хийгдсэн хөрөнгийн зардал 314.4 тэрбум төг буюу 2.1 дахин өссөнөөс голлон шалтгаалжээ.

Монгол улс 2012 оны эхний хагас жилд дэлхийн 123 оронтой худалдаа хийж, гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 5575.6 сая ам.долл, үүнээс экспорт 2262.3 сая ам.долл, импорт 3313.3 сая ам.долларт хүрчээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний хагас жилд 1051.0 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 318.2 сая ам.долл буюу 43.4 хувиар өсчээ. Үүнд импортын өсөлт экспортынхоос 8.1 пунктээр илүү байгаа нь нөлөөлсөн байна.

Нийт бараа эргэлтийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 857.2 сая ам.долл буюу 18.2 хувь, үүний дотор импортын хэмжээ 587.7 сая ам.долл буюу 21.6 хувь, экспортын хэмжээ 269.5 сая ам.долл буюу 13.5 хувиар өсчээ.

Экспортын 98.6 хувийг эрдэс бүтээгдэхүүн, үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос, түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, тэдгээрээр хийсэн

эдлэл, нэхмэл бүтээгдэхүүн, авто ба агаарын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги эзэлж байна.

III.Эдийн засгийн салбарын үзүүлэлт

Улсын хэмжээгээр 2012 оны эхний хагас жилд 275.6 мян.толгой мал зүй бусаар хорогдож, өмнөх оны мөн үеийнхээс 230.5 мян. толгой буюу 45.6 хувиар буурав. Зүй бусаар хорогдсон малыг төрлөөр авч үзвэл адуу 14.2 мянга, үхэр 25.6 мянга, тэмээ 608, хонь 111.1 мянга, ямаа 124.1 мянга байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 2012 оны эхний хагас жилд 1018.8 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 81.8 тэрбум төг буюу 8.7 хувиар өслөө. Энэхүү өсөлтөд зэсийн баяжмал, металл агуулгаараа, молибдений баяжмал, металл агуулгаараа, цайрын баяжмал, газрын тос, төмрийн хүдэр зэрэг уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 1.6-63.8 хувь, архи, хивс, спирт, цемент, нарийн боов, талх, амтат ус, ундаа, шар айраг, шингэн сүү, металл бэлдэц, металл цувимал, цахилгаан утас, малын мах, шавардлагын зуурмаг, бетон дэр, шахмал түлш зэрэг боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын үндсэн нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 0.9 хувиас 5.4 дахин нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Төмөр замын тээврээр 2012 оны эхний хагас жилд 9951.2 мян.т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 1956.3 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 1426.4 мян.т буюу 16.7 хувь, зорчигчдын тоо 135.2 мян.хүн буюу 7.4 хувиар өсчээ. Тээсэн ачаа, зорчигчдын тоо өссөнөөс төмөр замын тээврийн салбарын орлого 2012 оны эхний хагас жилд 208.4 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 34.0 тэрбум төг буюу 19.5 хувиар өсчээ.

Агаарын тээврээр 2012 оны эхний хагас жилд 1876.3 т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 321.3 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 917.1 т буюу 95.6 хувь, зорчигчдын тоо 87.1 мян.хүн буюу 37.2 хувиар өсчээ. Тээсэн ачаа, зорчигчдын тоо өссөнөөр агаарын тээврийн салбарын орлого 2012 оны эхний хагас жилд 74.8 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 12.1 тэрбум төг буюу 19.2 хувиар өслөө.

Ус, цаг уурын хүрээлэнгийн мэдээгээр хамгийн их хур тунадас 2012 оны 6 дугаар сард Орхон аймгийн Эрдэнэт хотод орж 137.1 мм-т хүрчээ. Энэ оны 6 дугаар сард Өмнөговь аймгийн Ханбогд суманд хамгийн их температур 37.2 хэм, Хөвсгөл аймгийн Хатгал тосгонд хамгийн бага температур -1.7 хэм байлаа. Салхины хурд Увс аймгийн Улаангом суманд 28 м/с хүрчээ.

Азотын давхар ислийн хоногийн дундаж агууламж 2012 оны 6 дугаар сард Улаанбаатар хотын Баруун дөрвөн замын орчимд 26 удаа, 13-р хороолол орчимд 24 удаа, Хархорин захын орчимд 9 удаа, 32-ын тойрог орчимд 5 удаа, хүхэрлэг хийн хоногийн дундаж агууламж 13-р хороолол орчимд 3 удаа, Баруун дөрвөн замын орчимд 1 удаа, 10 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж 32-ын тойрог орчимд 17 удаа, Баруун дөрвөн замын орчимд 11 удаа, 13-р хороолол орчимд 10 удаа, Хархорин захын орчимд 9 удаа, 2.5 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж Баруун дөрвөн зам орчимд 4 удаа агаарын чанарын стандарт дахь хүлцэх хэм хэмжээнээс тус тус давсан байна.

Аюулт үзэгдэл, осол 2012 оны эхний хагас жилд 2322 удаа гарсны улмаас 104 хүн амь насаа алдаж, 7.3 мянган толгой мал, амьтан хорогджээ. Энэ оны эхний хагас жилд объектын түймэр 2056 удаа, гол, нуурын усанд хүн унасан осол 32 удаа, мал, амьтны халдварт галзуу өвчин 26 удаа, бичил уурхай, нурангины осол 14 удаа, химийн хорт бодисын алдагдалтай холбоотой ослын дуудлага 10 удаа бүртгэгджээ. Аюулт үзэгдэл, ослын улмаас 2012 оны эхний хагас жилд 13.9 тэрбум төгрөгийн хохирол учирсан байна.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдол 422-оор нэмэгдэж, амь насаа алдсан хүний тоо 9-өөр буурав.

I.Нийгмийн үзүүлэлт

I.1 Хүн ам

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний хагас жилд 35945 эх амаржиж, 36129 хүүхэд төрүүлсэн байна. 1000 хүнд ногдох төрөлт 13.2, нас баралт 3.2, ердийн цэвэр өсөлт 10.0 болов (Зураг I.1). Өмнөх оны мөн үеийнхээс 1000 хүнд ногдох төрөлт 1.1 пунктээр, нас баралт 0.2 пунктээр, хүн амын ердийн цэвэр өсөлт 0.9 пунктээр өслөө.

Энэ оны эхний хагас жилд 1000 хүнд ногдох төрөлт Ховд (1.8 пунктээр), Говьсүмбэр (1.2), Баян-Өлгий (1.1), Баянхонгор (0.9), Орхон (0.8), Увс (0.6), Дархан (0.5), Дорнод (0.4), Хөвсгөл (0.3) аймаг болон Улаанбаатар (1.3) хотод улсын дунджаас дээгүүр, Төв (6.9 пунктээр), Булган (4.6), Сэлэнгэ (3.7), Өмнөговь (3.1), Дундговь (2.7), Хэнтий (1.7), Дорноговь (1.6), Завхан (1.4), Архангай (1.3), Сүхбаатар, Өвөрхангай (0.9) аймагт улсын дунджаас доогуур, Говь-Алтай аймагт улсын дундаж түвшинд байна.

1000 хүнд ногдох нас баралт Хөвсгөл (0.7 пунктээр), Дорнод (0.7), Дархан-Уул (0.4), Завхан (0.3), Өвөрхангай (0.3), Говьсүмбэр (0.3), Орхон (0.1) аймагт улсын дунджаас дээгүүр, Өмнөговь (0.9 пунктээр), Баян-Өлгий (0.6), Төв (0.5), Дорноговь (0.4), Ховд (0.4), Сэлэнгэ, Сүхбаатар (тус тус 0.3), Хэнтий, Дундговь, Говь-Алтай (0.2), Архангай, Баянхонгор (0.1) аймагт улсын дунджаас доогуур, Булган, Увс аймаг болон Улаанбаатар хотод улсын дундаж түвшинд байна.

Хүн амын ердийн цэвэр өсөлт Ховд (2.2 пунктээр), Баян-Өлгий (1.7), Баянхонгор (1.0), Говьсүмбэр (0.9), Орхон (0.7), Увс (0.6), Говь-Алтай (0.2), Дархан-Уул (0.1) аймаг болон Улаанбаатар (1.3) хотод улсын дунджаас дээгүүр, бусад аймагт доогуур байна.

Зураг-I.1

Төрөлт, нас баралт, ердийн цэвэр өсөлт, 1000 хүнд ногдохоор, жил бүрийн эхний хагас жилд

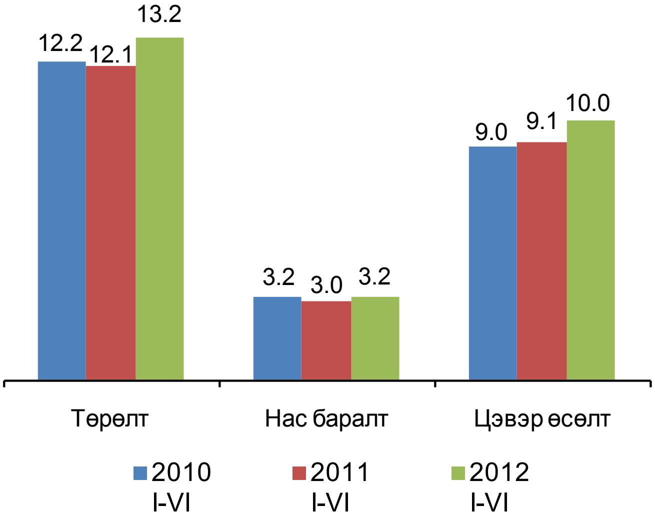

Зураг-I.2

ХХҮХ-т шинээр бүртгүүлсэн болон ажилд зуучлагдан орсон иргэдийн тоо, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

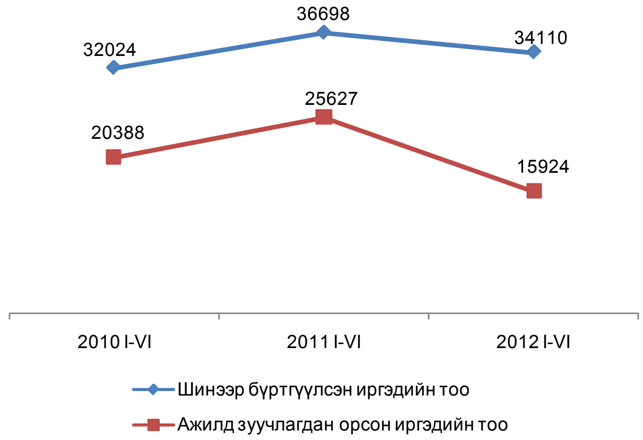

II.2 Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн*

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 47.5 мянга болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.7 мян.хүнээр буюу 13.6 хувиар өсчээ. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 24.2 мянга буюу 51.1 хувь нь эмэгтэйчүүд байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.9 пунктээр буурчээ. Аймаг, нийслэлийн хөдөлмөр халамжийн үйлчилгээний хэлтэст 2012 оны эхний хагас жилд ажилгүй 34.1 мян. иргэн шинээр бүртгүүлж, бүртгэлтэй байсан 15.9 мянган ажилгүй иргэн ажилд зуучлагдан орж, 41.4 мян.иргэн ажил идэвхтэй хайхгүй байгаа шалтгаанаар бүртгэлээс хасагджээ (Зураг I.2).

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 0.5 хувь нь магистр, доктор, 27.9 хувь нь дипломын болон бакалаврын, 5.1 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 6.6 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн, 40.1 хувь нь бүрэн дунд, 14.3 хувь нь суурь, 4.5 хувь нь бага боловсролтой, 1.0 хувь нь

боловсролгүй иргэд байна (Зураг I.3). Улсын хэмжээнд бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 30.1 мянга буюу 63.4 хувь нь 15-34 насны залуучууд байгаа бөгөөд энэ үзүүлэлт Улаанбаатар хот болон Сүхбаатар, Дорноговь, Өвөрхангай, Орхон, Архангай аймагт улсын дунджаас 0.5-35.7 пунктээр их байна

2. Ажлын шинэ байр *

Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яамны мэдээгээр 2012 оны эхний хагас жилд 19131 хүн ажлын шинэ байранд ажилд орсны 8176 нь буюу 42.7 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Ажлын шинэ байранд ажилд орсон ажиллагчдыг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар ангилбал, 2.8 хувь нь боловсролын, 5.1 хувь нь зочид буудал, байр сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээний, 7.0 хувь нь үйлчилгээний бусад үйл ажиллагааны, 11.6 хувь нь уул уурхай, олборлолтын,12.9 хувь нь бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээний, 15.6 хувь нь барилгын, 15.8 хувь нь боловсруулах үйлдвэрлэлийн, 15.9 хувь нь хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуурын, 13.3 хувь нь бусад салбарт ногдож байна (Зураг I.4).

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэдийн 3583 буюу 18.7 хувь нь 15-24 , 7017 буюу 36.7 хувь нь 25-34, 4849 буюу 25.4 хувь нь 35-44, 3466 буюу 18.1 хувь нь 45-59, 216 буюу 1.1 хувь нь 60 ба түүнээс дээш насных байна.(Зураг I.5).

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэдийг ажил, мэргэжлээр авч үзэхэд 0.7 хувь нь зэвсэгт хүчний ажил мэргэжилтэй, 3.1 хувь нь контор, үйлчилгээний ажилтан,3.9 хувь нь менежер, 4.3 хувь нь техникч болон туслах/дэд мэргэжилтэн, 5.8 хувь нь суурин тоноглол, машин механизмын операторч, угсрагч, 11.0 хувь нь мэргэжилтэн, 15.7 хувь нь хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын ажилтан, 17.5 хувь нь худалдаа, үйлчилгээ, 18.1 хувь нь энгийн ажил мэргэжил, 19.9 хувь нь үйлдвэрлэл, барилга, гар урлалын холбогдох үйлчилгээний мэргэжилтэй байна.

3.Гадаадын иргэд

Манай улсад 2012 оны эхний хагас жилд 104 орны 30.9 мян.иргэн хөдөлмөр эрхэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 8 орноор нэмэгдэж, ажиллагчдын тоо 20.6 хувиар өсчээ.

Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллаж буй нийт ажиллагчдын 78.8 хувь нь БНХАУ-ын, 5.5

Зураг-I.3

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд, боловсролын түвшнээр, хувиар, 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст

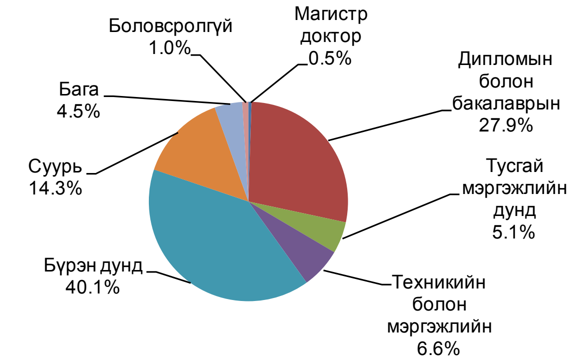

Зураг-I.4

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэд, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар, дунд харьцуулсан хувиар, 2012 оны эхний хагас жилд

Зураг-I.5

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэд, насны бүлгээр, хувиар, 2012 оны эхний хагас жилд

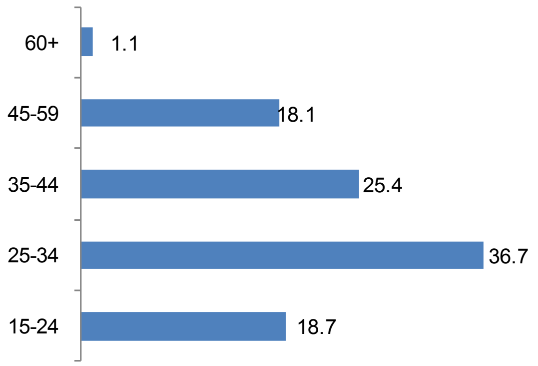

\- Эх үүсвэр: Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яамны сар бүрийн мэдээ

хувь нь БНАСАУ-ын, 2.5 хувь нь ОХУ-ын, 1.8 хувь нь БНСУ-ын, 1.7 хувь нь АНУ-ын, 9.7 хувь нь бусад улсын харьяат иргэд байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс манай улсад хөдөлмөр эрхэлж буй БНАСАУ-ын иргэдийн тоо 61.0 хувь, АНУ-ынх 28.3 хувь, БНХАУ-ынх 18.4 хувь, БНСУ-ынх 11.2 хувь, бусад улсынх 33.0 хувиар өсч, харин ОХУ-ынх 7.6 хувиар буурчээ.

Манай улсад хөдөлмөр эрхэлж буй гадаадын иргэдийн 14230 хүн буюу 46.1 хувь нь барилгын, 5945 хүн буюу 19.2 хувь нь уул уурхай, олборлолтын, 2835 буюу 9.2 хувь нь тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагааны, 2505 буюу 8.1 хувь нь бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээний, 2257 хүн буюу 7.3 хувь нь боловсруулах үйлдвэрлэлийн, 769 хүн буюу 2.5 хувь нь хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуйн, 2360 хүн буюу 7.6 хувь нь бусад салбарт ажиллаж байна (Зураг I.6).

Зураг-I.6

Гадаадын иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлт, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар 2012 оны эхний хагас жилийн байдлаар, хувиар

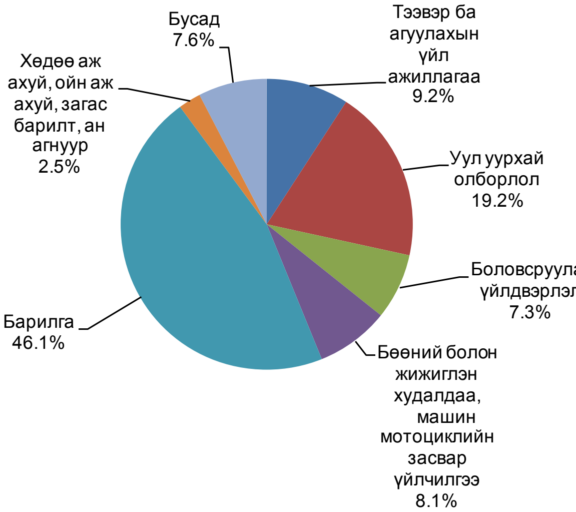

Зураг-I.7

Нийгмийн даатгалын сангаас олгосон тэтгэврийн бүтэц, 2012 оны эхний хагас жилийн байдлаар, хувиар

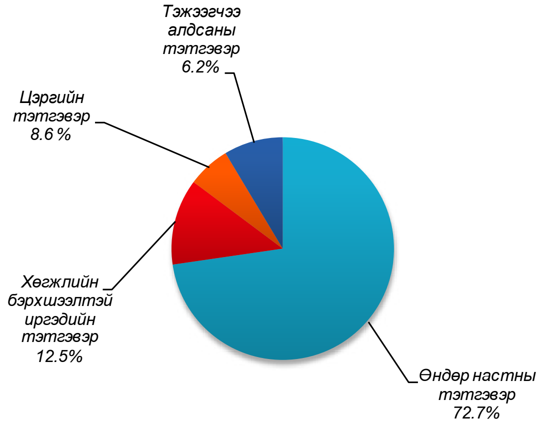

I.3 Нийгмийн даатгал, халамж

Нийгмийн даатгал

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2012 оны эхний хагас жилд 488.8 тэрбум төг, зарлага 418.8 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс орлого 145.8 тэрбум төг буюу 42.5 хувь, зарлага 124.5 тэрбум төг буюу 42.3 хувиар өслөө.

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2012 оны эхний хагас жилд өмнөх оны мөн үеийнхээс 145.8 тэрбум төгрөгөөр өсөхөд үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний даатгалын сангийн орлого 9.4 тэрбум төг буюу 51.7 хувь, тэтгэврийн даатгалын сангийн орлого 105.4 тэрбум төг буюу 43.2 хувь, эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого 20.9 тэрбум төг буюу 36.8 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Харин нийгмийн даатгалын сангийн зарлага 124.5 тэрбум төг буюу 42.5 хувиар өсөхөд тэтгэврийн даатгалын сангийн зарлага 99.1 тэрбум төг буюу 44.5 хувь, эрүүл мэндийн даатгалын сангийн зарлага 18.4 тэрбум төг буюу 43.8 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлөв. Харин ажилгүйдлийн даатгалын сангийн зарлага 483.5 сая төг буюу 11.0 хувиар буурсан байна.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгосон тэтгэврийн хэмжээ 2012 оны эхний хагас жилд 313.4 тэрбум төг болж, 72.7 хувийг өндөр настны, 12.5 хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн, 8.6 хувийг цэргийн, 6.2 хувийг тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс цэргийн тэтгэвэр 82.9 хувь, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд олгох тэтгэвэр 46.6 хувь, өндөр настны тэтгэвэр 40.3 хувь, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр 33.5 хувиар өсчээ. (Зураг I.7).

Нийгмийн даатгалд 2012 оны эхний хагас жилд 585.7 мян.хүн шимтгэл төлөгч, даатгуулагчаар бүртгэгдсэний 382.1 мянга буюу 65.2 хувь нь аж ахуйн нэгж, байгууллагынх, 203.7 мянга буюу 34.8 хувь нь төсөвт байгууллагынх байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт шимтгэл төлөгч, даатгуулагчдын тоо 69.2 мянга буюу 13.4 хувь, үүнээс аж ахуйн нэгж, байгууллагынх 59.9

мянга буюу 18.6 хувь, төсөвт байгууллагынх 9.4 мянга буюу 4.8 хувиар нэмэгджээ.

Нийгмийн халамж

Нийгмийн халамжийн сангаас 2012 оны эхний хагас жилд 165.9 мян.хүнд 46.0 тэрбум төгрөгийн тэтгэвэр, тэтгэмж олгосон бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж авагчдын тоо 87 хүн буюу 0.1 хувиар буурч, олгосон тэтгэвэр, тэтгэмжийн хэмжээ 17.1 тэрбум төг буюу 59.4 хувиар өсчээ.

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжид хамрагдагчдын 49.4 хувь нь жирэмсэн болон нярай, хөхүүл хүүхэдтэй эхчүүд, 32.5 хувь нь халамжийн тэтгэвэр авагчид, 8.8 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг асарч буй иргэд, 8.4 хувь нь ахмад настныг асарч буй иргэд, 0.9 хувь нь бүтэн өнчин хүүхэд үрчлэн өсгөж буй иргэд байна. (Зураг I.8).

Нийгмийн халамжийн сангаас 2012 оны эхний хагас жилд олгосон нийт тэтгэвэр, тэтгэмжийн 25.4 тэрбум төг буюу 55.3 хувийг халамжийн тэтгэвэрт, 13.9 тэрбум төг буюу 30.2 хувийг жирэмсэн болон нярай, хөхүүл хүүхэдтэй эхчүүдэд, 3.1 тэрбум төг буюу 6.7 хувийг ахмад настныг асарч буй иргэдэд, 3.1 тэрбум төг буюу 6.8 хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг асарч буй иргэдэд, 480.0 сая төг буюу 1.0 хувийг бүтэн өнчин хүүхэд үрчлэн авч өсгөсний тэтгэмжид зарцуулсан байна.(Зураг I.9).

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэрт 2012 оны эхний хагас жилд 53.9 мян.хүн хамрагдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 1664 хүн буюу 3.0 хувиар буурч, олгосон тэтгэврийн хэмжээ 9.8 тэрбум төг буюу 63.1 хувиар нэмэгджээ.

Нийгмийн халамжийн үйлчилгээ, хөнгөлөлтөд 275.0 мян.хүн хамрагдсаны 23.4 хувь нь ахмад настан, 1.7 хувь нь алдар цолтой ахмад настан, 4.0 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, 68.3 хувь нь нийгмийн халамжийн хөнгөлөлт, нөхцөлт мөнгөн тусламжид хамрагдсан иргэд, 2.7 хувь нь нийгмийн халамжийн үйлчилгээнд хамрагдсан иргэд байна. Алдарт эхийн одонтой 155.7 мянган эхчүүдэд 2012 оны эхний хагас жилд 27.3 тэрбум төгрөгийн тусламж олгосон байна.

Зураг-I.8

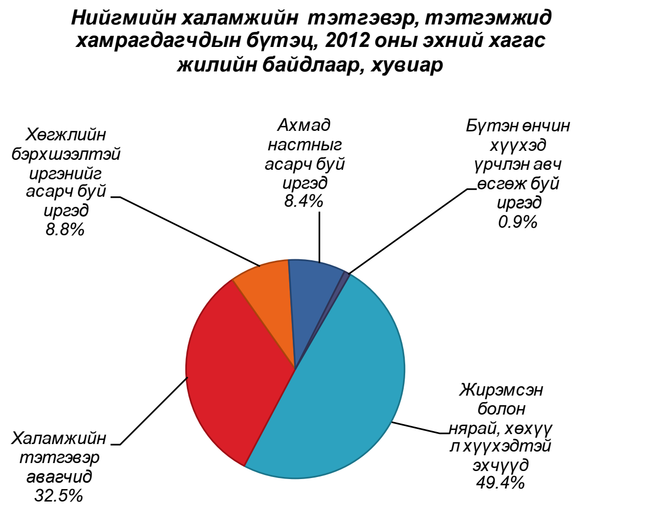

Зураг-I.9

Энэ оны эхний хагас жилд "Хүний хөгжил" сангаас 10.0, 21.0, 70.0 мян.төгрөгийн хувь хишигт нийт 375.7 тэрбум төгрөг зарцуулагджээ.

I.4 Эрүүл мэнд

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний хагас жилд 35945 эх амаржиж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2251 эх буюу 6.7 хувь, амьд төрсөн хүүхдийн тоо 36129 болж, 2270 хүүхэд буюу 6.7 хувиар өслөө (Зураг I.10) Энэ оны 6 дугаар сард

Зураг-I.10

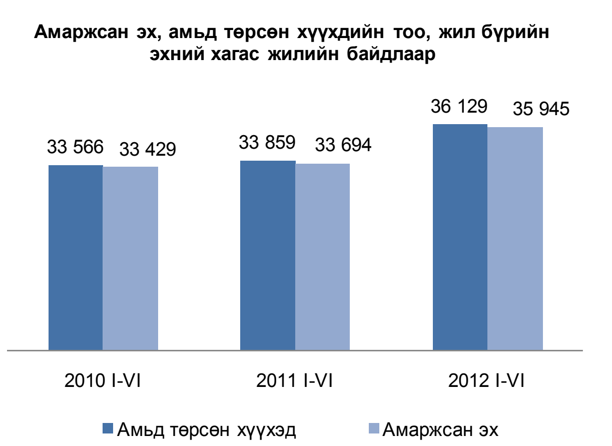

6065 хүүхэд амьд төрсөн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 5 хүүхэд буюу 0.1 хувиар буурав.

Улсын хэмжээгээр нялхсын эндэгдэл 590 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 17 хүүхэд буюу 2.8 хувь, 1-5 хүртэлх насандаа 121 хүүхэд эндэж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 6 хүүхэд буюу 4.7 хувиар буурав. (Зураг I.11). Энэ оны эхний хагас жилд жирэмслэлт болон төрөлтийн улмаас 18 эх, 6 дугаар сард 1 эх эндсэн байна.

Нялхсын эндэгдэл 2012 оны 6 дугаар сард 98 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 11 хүүхдээр буурч, харин 1-5 хүртэлх насны 22 хүүхэд эндэж, 2 хүүхдээр өсөв.

1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдэл 2012 оны эхний хагас жилд 16 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2 хүүхдээр буурсан бөгөөд энэ үзүүлэлт Хөвсгөл (36), Баян-Өлгий (27), Сүхбаатар (27), Өвөрхангай (25), Завхан (24) аймагт улсын дунджаас 8-20 хүүхдээр, Булган (22), Ховд (21), Говь-Алтай (20), Өмнөговь (20), Архангай (19), Хэнтий (18), Увс (17), Баянхонгор (17), Дорноговь (17), Төв (17), Дорнод (17) аймагт 1-6 хүүхдээр илүү байна.

1000 амьд төрөлтөд ногдох тав хүртэлх насны* хүүхдийн эндэгдэл энэ оны эхний хагас жилд 20 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2 хүүхдээр буурчээ. Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 2012 оны 6 дугаар сард 120 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 9 хүүхдээр буурсан байна.

Халдварт өвчнөөр 2012 оны эхний хагас жилд 24205 хүн өвчилж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3536 хүн буюу 17.1 хувиар нэмэгдэхэд салхин цэцгээр өвчлөгчдийн тоо 699 хүн буюу 29.2 хувь, вирүст хепатитаар 1493 хүн буюу 27.4 хувь, цусан суулгаар 175 хүн буюу 20.2 хувь, гонококкт халдвараар 116 хүн буюу 4.4 хувь, сүрьеэгээр өвчлөгчдийн тоо 94 хүн буюу 3.9 хувиар буурсан хэдий ч гахайн хавдраар өвчлөгчдийн тоо 6037 хүн буюу 9.0 дахин, тэмбүүгээр өвчлөгчдийн тоо 153 хүн буюу 7.1 хувиар өссөнөөс голлон шалтгаалав.

Халдварт өвчнөөр 2012 оны 6 дугаар сард 4140 хүн өвчилж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 584 хүн буюу 16.4 хувиар нэмэгдэхэд гахайн хавдраар өвчлөгчдийн тоо 1639 хүн буюу 17.9 дахин өссөн нь нөлөөлөв. Энэ хугацаанд вирүст хепатитаар өвчлөгчдийн тоо 395 хүн буюу 59.1 хувь, цусан суулгаар 101 хүн буюу 42.3 хувь, салхин цэцгээр 131 хүн буюу 30.3 хувь, гонококкт халдвараар 111 хүн буюу 24.4 хувь, трихомониазаар 70 хүн буюу 19.2 хувь, тэмбүүгээр өвчлөгчдийн тоо 49 хүн буюу 13.0 хувиар буурав.

Зураг-I.11

Эндсэн хүүхдийн тоо, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

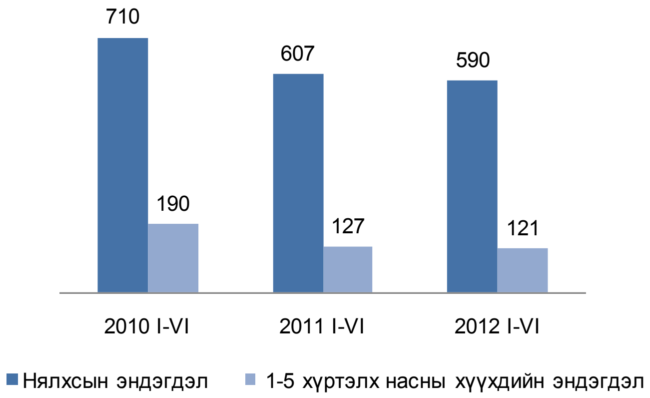

Зураг-I.12

10 000 хүн амд ногдох халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

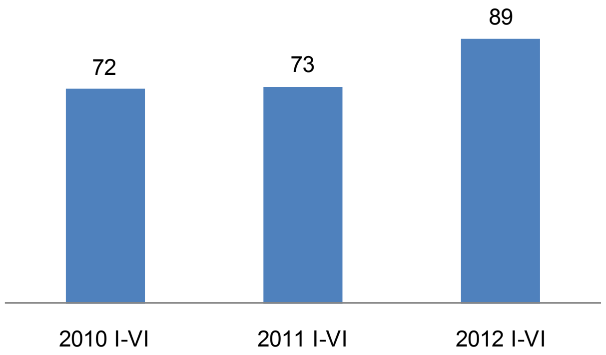

10 000 хүн амд ногдох халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо 2012 оны эхний хагас жилд улсын дунджаар 89 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 16 хүнээр нэмэгдэв (Зураг I.12).

Улаанбаатар хотод 2012 оны эхний хагас жилд ХДХВ/ДОХ-ын 1 тохиолдол илэрч, улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн ХДХВ/ДОХ-ын нийт тохиолдол 110 болов.

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний хагас жилд 8711 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 164 хүн буюу 1.9 хувиар нэмэгдэв

Тайлбар: *Тав хүртэлх насны хүүхдэд 0-4 нас 365 хүртэл хоногтой хүүхдийг хамруулав.

(Зураг I.13). Эмнэлэгт нас барсан хүний тоо энэ оны эхний хагас жилд 2159 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 73 хүн буюу 3.5 хувиар өсөв. Энэ нь нийт нас баралтын 24.8 хувийг эзэлж байна. Нас барсан хүний тоо 2012 оны 6 дугаар сард 1383 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 33 хүн буюу 2.4 хувиар нэмэгдэв.

Зураг-I.13

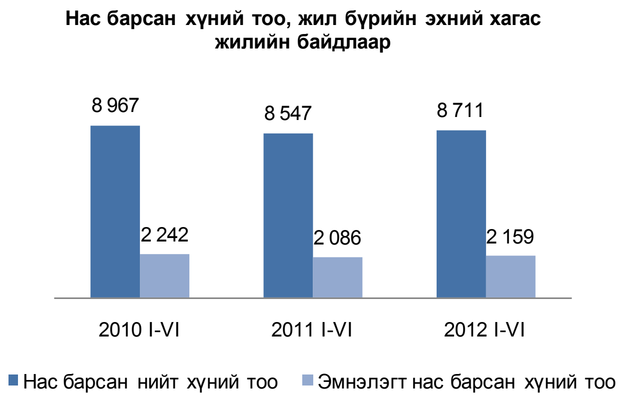

Энэ оны эхний хагас жилд 371.6 мян.хүн эмнэлэгт хэвтэж эмчлүүлсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 14833 хүн буюу 4.2 хувиар нэмэгджээ. Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 2012 оны 6 дугаар сард 56.6 мянга болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 257 хүн буюу 0.5 хувиар буурав.

Хувийн эмнэлгүүд 2012 оны эхний хагас жилд 693.8 мян.хүнд үйлчилж, 20.7 тэрбум төгрөгийн төлбөртэй үйлчилгээ үзүүлжээ. Хувийн эмнэлгээр үйлчлүүлсэн хүний тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс 10.4 хувиар нэмэгдэж, төлбөрт үйлчилгээний хэмжээ 70.3 хувиар өслөө.

I.4 Гэмт хэрэг

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний хагас жилд 11198 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 1082 хэргээр буюу 10.7 хувиар өсчээ (Зураг I.14). Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт гэмт хэргийн тоо нэмэгдэхэд өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг (721), тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журмын эсрэг (162), хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг (153), байгаль хамгаалах журмын эсрэг (57) зэрэг гэмт хэрэг өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Зураг-I.14

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 57.0 хувь нь нийслэлд, 41.8 хувь нь аймгуудад, 0.6 хувь нь төмөр замын цагдаагийн хэлтэст, 0.6 хувь нь бусад газарт 2012 оны эхний хагас жилд бүртгэгджээ.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 45.3 хувийг хүндэвтэр, 42.9 хувийг хөнгөн, 9.2 хувийг хүнд, 2.6 хувийг онц хүнд гэмт хэрэг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс хөнгөн хэргийнх 2.3 пунктээр нэмэгдэж, хүндэвтэр хэргийнх 1.7 пункт, хүнд хэргийнх 0.6 пунктээр буурсан бол онц хүнд хэргийнх өмнөх оны мөн үеийн түвшинд байна (Зураг I.15).

Зураг-I.15

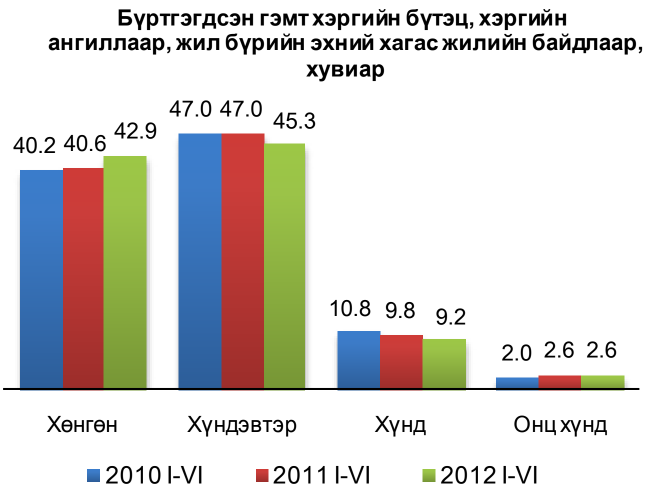

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс Говь-Алтай аймагт 36.8 хувь, Завхан аймагт 35.1 хувь, Өвөрхангай аймагт 30.8 хувь, Баян-Өлгий аймагт 26.6 хувь, Булган аймагт 23.4 хувь, Сүхбаатар аймагт 22.0 хувь, Говьсүмбэр аймагт 13.2 хувь, Дорнод аймагт 12.1 хувь, Төв аймагт 11.5 хувь, Дорноговь аймагт 7.9 хувь, Дархан-Уул аймагт 6.9 хувь, Өмнөговь аймагт 4.0 хувь, Дундговь аймагт 2.7 хувь, Улаанбаатар хотод 13.6 хувиар нэмэгдэж, харин Хөвсгөл аймагт 9.8 хувь, Увс аймагт 9.2 хувь,

Баянхонгор аймагт 8.9 хувь, Ховд аймагт 6.9 хувь, Хэнтий, Сэлэнгэ аймагт тус бүр 3.0 хувь, Архангай аймагт 2.4 хувь, Орхон аймагт 1.5 хувиар буурчээ.

Гэр бүлийн хүчирхийллийн улмаас үйлдэгдсэн 318 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 123 хэрэг буюу 63.1 хувиар нэмэгдсэн байна. Малын хулгайн 756 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 6.8 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 157 хэрэг буюу 26.2 хувиар өсчээ.

Сэжигтэн нь тодорхойгүй байсан 4026 хэргийн 2387 буюу 59.3 хувийнх нь холбогдогч нь тогтоогдож, яллагдагчаар татагдсанаар гэмт хэргийн илрүүлэлт улсын хэмжээнд өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.2 пунктээр нэмэгдэж, харин нийслэлийн хэмжээнд гэмт хэргийн илрүүлэлт 2.1 пунктээр буурсан байна. (Зураг I.16).

Эмэгтэй хүн оролцсон гэмт хэрэг 2012 оны эхний хагас жилд өмнөх оны мөн үеийнхээс 26.5 хувь, бүлэглэн үйлдсэн хэрэг 7.1 хувь, согтуугаар үйлдэгдсэн хэрэг 0.4 хувиар нэмэгдэж, хүүхэд оролцсон хэрэг 6.1 хувиар буурав.

18 ба түүнээс дээш насны 10000 хүнд ногдох гэмт хэргийн тоо улсын дунджаар 2012 оны эхний хагас жилд 59 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4 хэрэг буюу 7.3 хувиар нэмэгдэв.

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагч 2012 оны эхний хагас жилд 10171 болж, 694 буюу 6.8 хувь нь 18 хүртэлх насны хүүхэд, 1372 буюу 13.5 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Гэмт хэрэгт холбогдогчдын 4.9 хувь нь өмнө нь ял шийтгэгдсэн хүмүүс байгаа бөгөөд тэдгээрийн эзлэх хувь өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.8 пунктээр буурчээ.

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчдад хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдийн эзлэх хувь 2012 оны эхний хагас жилд 10.6 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.4 пункт, малчдынх 9.7 болж 2.5 пункт, төрийн бус байгууллагын ажиллагчдынх 1.8 хувь болж 0.3 пунктээр нэмэгдэж, харин ажилгүй иргэдийн эзлэх хувь 54.3 хувь болж 3.6 пункт, аж ахуйн нэгж, байгууллагад ажиллагчдынх 10.7 хувь болж 1.3 пункт, оюутан, сурагчдынх 7.3 хувь болж 0.1 пункт, төрийн албан хаагчдынх 4.3 хувь болж 0.7 пунктээр буурсан байна.

Зураг-I.16

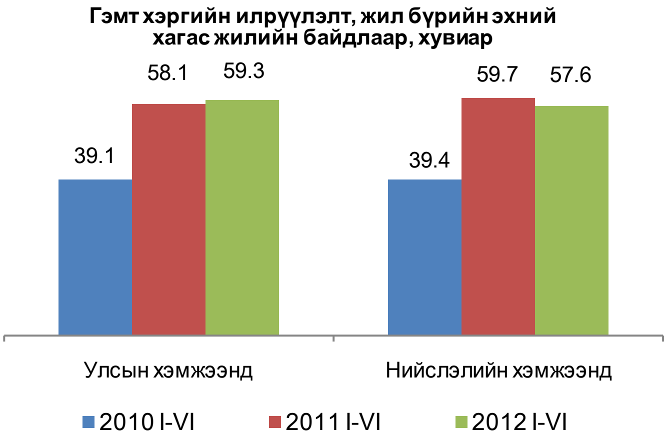

Зураг-I.17

Энэ оны эхний хагас жилд бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 30.9 хувь нь гэр, орон сууцанд, 15.9 хувь нь гудамж, талбайд, 13.9 хувь нь олон нийтийн газарт, 7.7 хувь нь аж ахуйн нэгжид, 7.9 хувь нь авто замд, 2.3 хувь нь төрийн байгууллагад, 1.4 хувь нь төрийн бус байгууллагад, 1.4 хувь нь нийтийн тээврийн хэрэгсэлд, 18.6 хувь нь бусад газарт үйлдэгджээ.

Гэмт хэргийн улмаас 4260 хүн гэмтэж, 503 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс гэмтсэн хүний тоо 202 буюу 5.0 хувиар өсч, нас барсан хүний тоо 67 буюу 11.8 хувиар буурсан байна (Зураг I.18).

Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол 2012 оны эхний хагас жилд 23.5 тэрбум төг, нөхөн төлүүлсэн хохирлын хэмжээ 11.8

тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс учирсан хохирлын хэмжээ 9317.4 сая төг буюу 65.7 хувиар, нөхөн төлүүлсэн хохирлын хэмжээ 5581.5 сая төг буюу 90.3 хувиар өссөн байна (Зураг I.18). Нөхөн төлүүлсэн хохирлын хэмжээ нэмэгдэхэд хувийн өмчийн байгууллагад учирсан хохирлын нөхөн төлүүлэлт 3561.5 сая төгрөгөөр өссөн нь голлон нөлөөлөв. Гэмт хэргийн улмаас учирсан нийт хохирлын 86.2 хувь буюу 20.3 тэрбум төг нь хувийн өмчид ногдож байна.

Гэмт хэргийн улмаас хохирсон иргэд 2012 оны эхний хагас жилд 10744 болж, 706 буюу 6.6 хувь нь 18 хүртэлх насны хүүхэд, 3971 буюу 37.0 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Гэмт хэргийн улмаас нийт 80 байгууллагад хохирол учирсны 37 нь төрийн, 16 нь төрийн бус, 27 нь хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж, байгууллага байна.

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний хагас жилд 61.9 мян.хүн эрүүлжүүлэгдэж, 7.0 мян.хүн баривчлагдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс эрүүлжүүлэгдсэн хүний тоо 159 буюу 0.3 хувиар, баривчлагдсан хүний тоо 321 буюу 4.8 хувиар өссөн байна.

II.Макро эдийн засгийн үзүүлэлт

II.1 Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн

1. Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн (ДНБ), үйлдвэрлэлийн аргаар

Үйлдвэрлэлийн аргаар тооцсон ДНБ-ий хэмжээ 2011 оны гүйцэтгэлээр, оны үнээр 11087.7 тэрбум төг, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 4891.8 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оныхоос оны үнээр 2673.2 тэрбум төг буюу 31.8 хувь, зэрэгцүүлэх үнээр 729.1 тэрбум төг буюу 17.5 хувиар өслөө (Зураг II.1).

ДНБ-ий 2011 оны 17.5 хувийн өсөлтөд бөөний болон жижиглэн худалдаа; машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээний салбар 38.3 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбар 8.3 хувь, уул уурхай, олборлох салбар 7.3 хувь, санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагааны салбар 38.5 хувь өссөн нь голлон нөлөөлж байна. Бүтээгдэхүүний цэвэр татвар 2011 онд өмнөх оныхоос 57.9 хувь нэмэгджээ.

Зураг-I.18

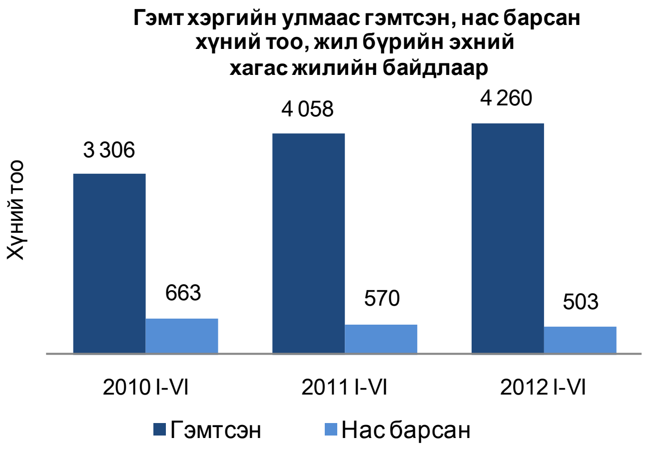

Зураг-I.19

Зураг-II.1

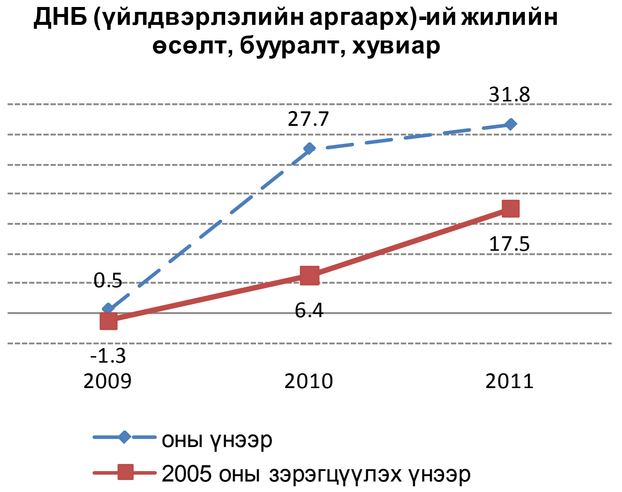

2. ДНБ, эцсийн ашиглалтын аргаар

Эцсийн ашиглалтын аргаар тооцсон ДНБ-ий хэмжээ 2011 оны гүйцэтгэлээр 11168.1 тэрбум төг, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 4910.5 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оныхоос оны үнээр 2708.6 тэрбум төг буюу

32.0 хувь, зэрэгцүүлэх үнээр 727.5 тэрбум төг буюу 17.4 хувиар өслөө. Уг өсөлтөд эцсийн хэрэглээ болон нийт хуримтлал нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлсөн байна.

ДНБ (оны үнээрх)-д 2011 оны гүйцэтгэлээр эцсийн хэрэглээ 62.3 хувь, нийт хуримтлал 62.1 хувь, цэвэр экспорт -24.3 хувийг эзэлж, өмнөх оныхоос эцсийн хэрэглээ 4.8 пункт, цэвэр экспорт 16.7 пунктээр буурч, харин хөрөнгийн нийт хуримтлал 21.5 пунктээр нэмэгдсэн байна (Зураг II.2).

Уг өөрчлөлтөд хөрөнгийн нийт хуримтлалын өсөлт голлон нөлөөлөв.

Зураг-II.2

ДНБ-ий эцсийн ашиглалтын бүтэц

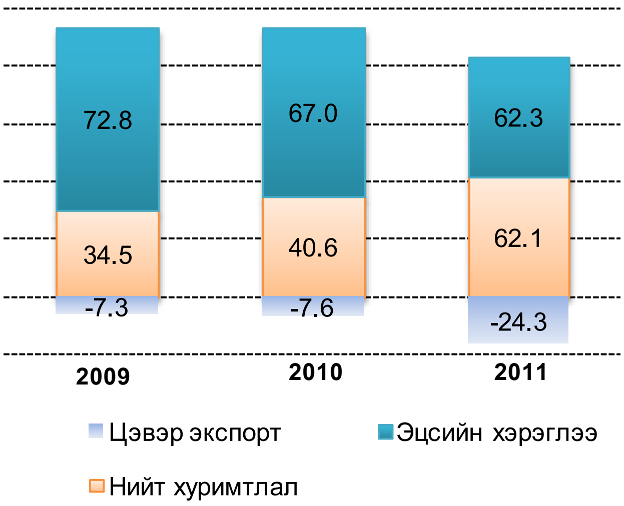

3. ДНБ, орлогын аргаар

ДНБ, орлогын аргаар, оны үнээр 11087.7 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оныхоос 2673.2 тэрбум төг буюу 31.8 хувиар өсөв.

ДНБ-д 2011 оны гүйцэтгэлээр цалин, түүнтэй адилтгах орлого 24.2 хувь, үйлдвэрлэл, импортын цэвэр татвар 21.0 хувь, үйл ажиллагааны цэвэр ашиг, холимог орлого 49.4 хувь, үндсэн хөрөнгийн хэрэглээ 5.4 хувьд хүрч, өмнөх оныхоос цалин, түүнтэй адилтгах орлого 1.0 пунктээр, үндсэн хөрөнгийн хэрэглээ 0.4 пунктээр буурч, үйл ажиллагааны цэвэр ашиг, холимог орлого 1.4 пунктээр нэмэгдсэн байна (Зураг II.3).

Зураг-II.3

ДНБ-ий орлогын бүтэц

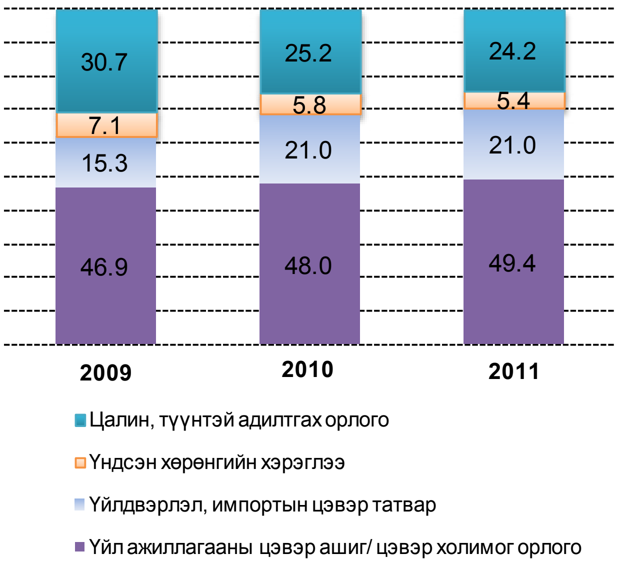

II.2 Үнэ
Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ

Хэрэглээний үнийн улсын индекс (ХҮҮИ) 2012 оны 6 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.5 хувь, оны эхнээс 9.7 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 14.7 хувиар өслөө (Хүснэгт II.1).

Хүснэгт-II.1

Хэрэглээний үнийн улсын индекс, бүлгийн дүнгээр

хувь

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Жин	2012 VI / 2011 VI	2012 VI / 2011 XII	2012 VI / 2012 V
Ерөнхий индекс	***100.0***	***114.7***	***109.7***	***100.5***
Хүнсний бараа, ундаа, ус	29.3	124.8	122.5	100.5
Согтууруулах ундаа, тамхи	3.2	105.4	104.6	100.3
Хувцас, бөс бараа, гутал	16.1	116.7	107.4	100.6
Орон сууц, ус, цахилгаан, түлш	12.3	113.6	102.2	101.3
Гэр ахуйн тавилга, бараа	4.7	108.3	105.0	100.7
Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	3.6	105.1	104.4	100.2
Тээвэр	12.2	107.1	103.9	100.0
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	4.4	98.7	98.9	99.9
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	2.8	103.0	102.5	99.5
Боловсролын үйлчилгээ	4.7	109.9	100.0	100.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	2.6	122.5	118.7	100.6
Бусад бараа, үйлчилгээ	4.1	106.3	103.9	100.4

Ерөнхий индекс өмнөх сарынхаас өсөхөд хүнс, ундаа, усны бүлгийн барааны үнэ дүнгээрээ 0.5 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, түлшнийх 1.3 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Согтууруулах ундаа, тамхины бүлгийн барааны үнэ дүнгээрээ 0.3 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлынх 0.6 хувь, гэр ахуйн тавилга, барааных 0.7 хувь, эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээнийх 0.2 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээнийх 0.6 хувь, бусад бараа, үйлчилгээнийх 0.4 хувиар өсч, тээврийн бүлэг болон боловсролын бүлгийн үйлчилгээний үнэ дүнгээрээ тогтвортой, харин холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээний бүлгийн үнэ, тариф дүнгээрээ 0.1 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээнийх 0.5 хувиар буурсан байна.

Хэрэглээний үнийн улсын индекс 2012 оны 6 дугаар сард оны эхнээс 9.7 хувь өссөний дотор хүнс, ундаа, усны бүлгийн барааны үнэ дүнгээрээ 22.5 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээний бүлгийнх 18.7 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийнх 7.4 хувиар нэмэгджээ.

Хэрэглээний үнийн улсын индекс 2011 оны 6 дугаар сард оны эхнээс 4.7 хувиар өссөн бол 2012 оны 6 дугаар сард 9.7 хувь болж, өсөлт 5.0 пунктээр нэмэгджээ (Зураг II.4).

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2012 оны 6 дугаар сард өмнөх сарынхаас Говь-Алтай аймагт 1.0 хувь, Булган аймагт 0.9 хувиар буурч, бусад аймагт 0.1-1.8 хувиар өсчээ (Зураг II.5).

Өрхийн нийт хэрэглээнд өндөр хувийн жин эзэлж буй мах, махан бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн үнэ дүнгээрээ 2012 оны 6 дугаар сард өмнөх сарынхаас Булган (10.1%), Архангай (4.7%), Говь-Алтай (3.0%), Дундговь (1.6%), Өвөрхангай (0.8%) аймагт буурч, бусад аймагт 0.4-12.4 хувиар өсчээ. Хөвсгөл (12.4%) аймагт хамгийн өндөр өсөлттэй байв.

Талх, гурил, будааны дэд бүлгийн үнэ дүнгээрээ Дорнод (3.3%), Дундговь (1.8%), Өмнөговь (1.3%), Хөвсгөл (1.2%), Булган (1.0%), Говь-Алтай (0.4%), Завхан (0.1%), Сэлэнгэ (0.1%) аймагт буурч, Төв, Увс аймагт тогтвортой, бусад 11 аймагт 0.1-10.6 хувиар өссөн байлаа. Баян-Өлгий (10.6%) аймагт хамгийн өндөр өсөлттэй байжээ.

Зураг-II.4

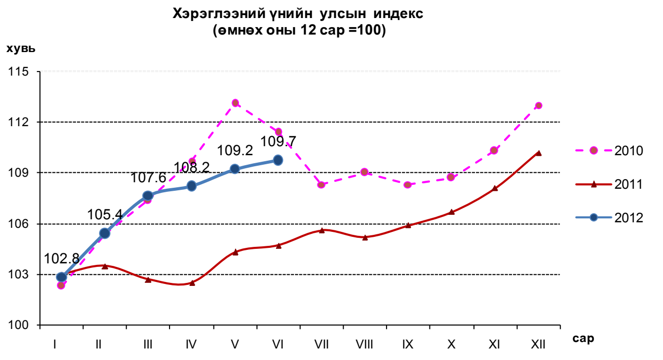

Зураг-II.5

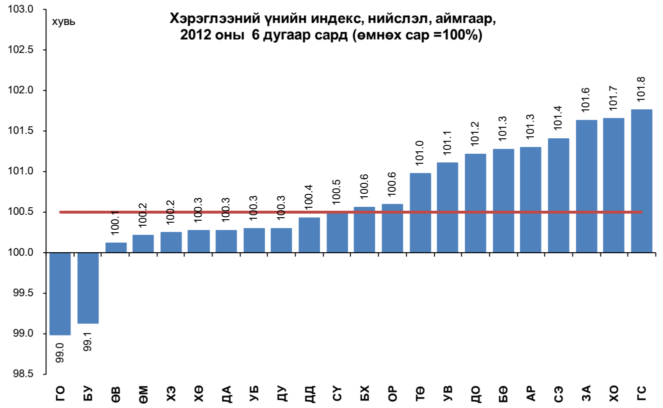

Сүү, сүүн бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн үнэ дүнгээрээ Говьсүмбэр аймагт тогтвортой, бусад аймагт 3.2-18.4 хувиар буурсан байна. Булган (18.4%) аймагт хамгийн их бууралттай байв.

Төмс, хүнсний ногооны дэд бүлгийн үнэ дүнгээрээ Баян-Өлгий (9.7%), Дархан-Уул (3.3%), Төв (1.4%), Баянхонгор (0.6%) аймагт буурч, Говь-Алтай, Хэнтий аймагт тогтвортой, бусад 15 аймагт 0.3-22.0 хувиар өссөн байна. Дундговь (22.0%) аймагт хамгийн өндөр өсөлттэй байлаа.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2012 оны 6 дугаар сард өмнөх сарынхаас Говьсүмбэр аймагт хамгийн их буюу 1.8 хувиар өсчээ. Тус аймагт үнэ өсөхөд хүнсний бүлгийн барааны үнэ дүнгээрээ 1.4 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийнх 5.9 хувь, гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн барааны бүлгийнх 2.8 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.

Говь-Алтай аймагт хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнийн индекс 1.0 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна. Үнийн бууралтад хүнсний бүлгийн барааны үнэ дүнгээрээ 2.2 хувь, үүний дотор сүү, сүүн бүтээгдэхүүн, өндөгний үнэ 17.1 хувиар буурсан нь голлон нөлөөлсөн байна.

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 6 дугаар сард оны эхнээс бүх аймагт 3.9-15.0 хувиар өссөн байна.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2012 оны 6 дугаар сард Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас 0.3 хувь, оны эхнээс 9.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 15.1 хувиар өслөө.

2012 оны 6 дугаар сард хүнс, ундаа, усны бүлэг болон согтууруулах ундаа, тамхины бүлгийнх тус бүр 0.3 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, түлшнийх 1.5 хувь, гэр ахуйн тавилга, барааных 0.1 хувь, тээврийн бүлгийнх 0.3 хувь, бусад бараа, үйлчилгээнийх 0.2 хувиар өсчээ. Харин эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ болон амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээнийх тус бүр 0.8 хувиар буурч, хувцас, бөс бараа, гутал, холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ, боловсролын үйлчилгээ, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээний үнэ дүнгээрээ тогтвортой байв (Зураг II.6).

Улаанбаатар хотод 6 дугаар сард өмнөх сарынхаас хэрэглээний сагсны 329 нэрийн бараа, үйлчилгээний 19.5 хувийнх нь үнэ өсч, 10.6 хувийнх нь үнэ буурч, 69.9 хувийнх нь үнэ тогтвортой байлаа. Судалгаанд сонгогдсон хүнсний 93 нэрийн барааны 37.6 хувь буюу 35 нэрийн барааны үнэ нэмэгджээ.

Зураг-II.6

Улаанбаатар хотын ХҮИ-ийн 2012 оны 6 дугаар сарын өөрчлөлт, бүлгээр, хувиар

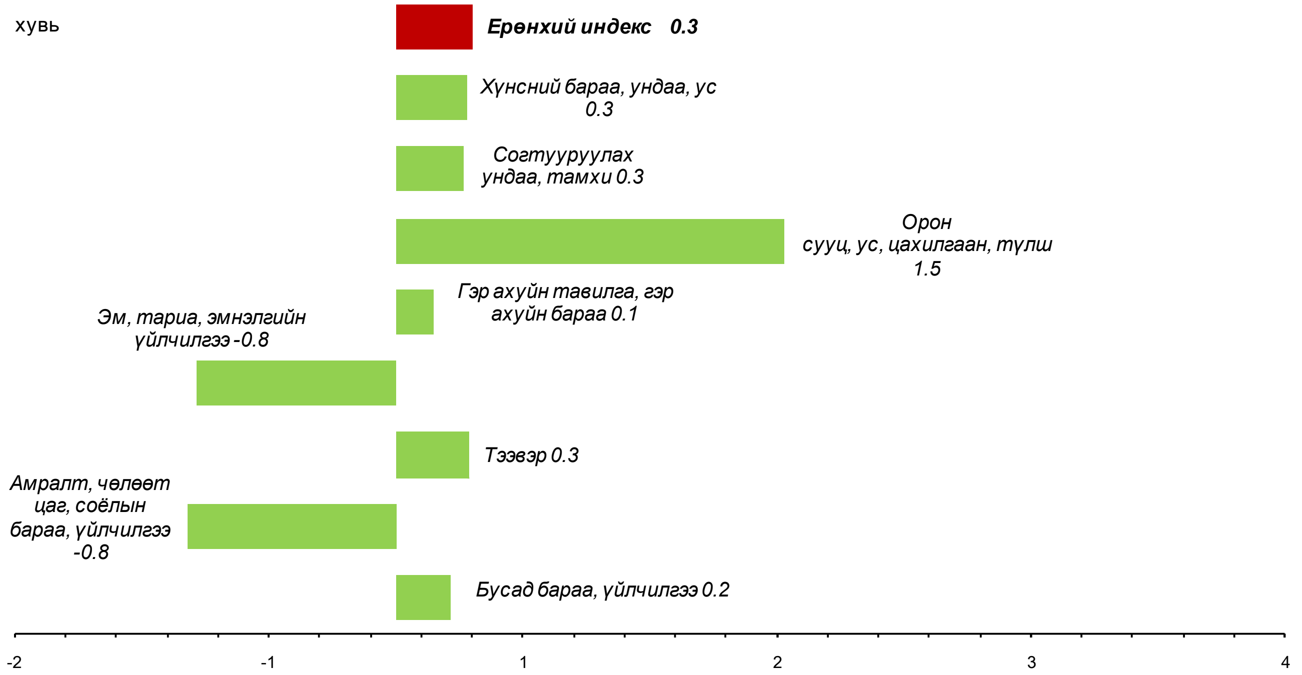

Улаанбаатар хотын ХҮИ-ийн 2012 оны 4 дүгээр сарын өөрчлөлт, бүлгээр, хувиар

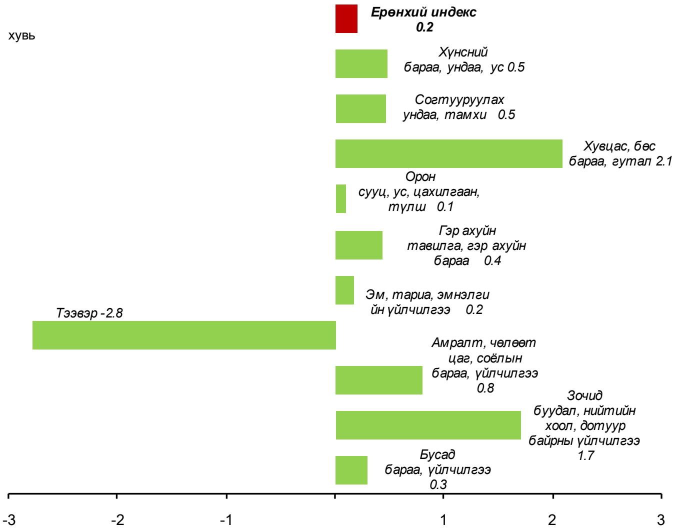

Улаанбаатар хотын ХҮИ-ийн 2012 оны 5 дугаар сарын өөрчлөлт, бүлгээр, хувиар

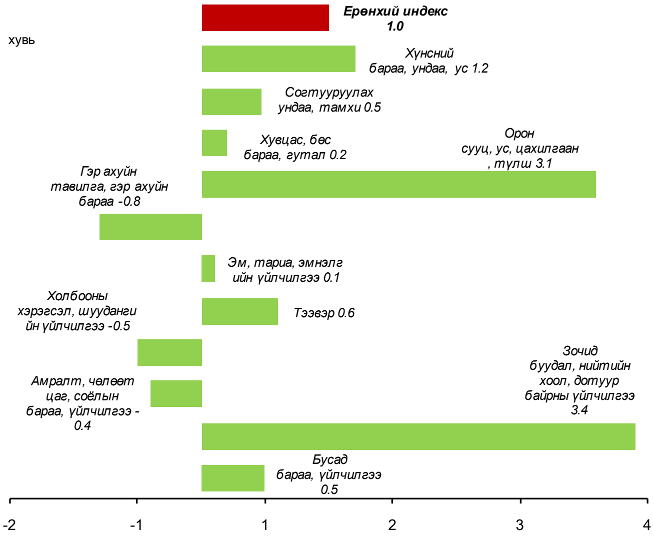

Хүснэгт-II.2

Улаанбаатар хотын хэрэглээний үнийн 2012 оны 6 дугаар сарын индекст нөлөөлсөн бараа, үйлчилгээний үнийн өөрчлөлт

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Үнийн өөрчлөлт, %	Дэд бүлэг, зарим барааны үнийн өөрчлөлт
Хүнсний бараа, ундаа, ус	0.3	Хүнс, ундаа, усны бүлгийн барааны үнийн өсөлтөд мах, махан бүтээгдэхүүний үнэ 1.2 хувь, төмс, хүнсний ногооных 5.9 хувь, хүнсний бусад бүтээгдэхүүнийх 1.1 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.
Согтууруулах ундаа, тамхи	0.3	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд архи, спиртийн үнэ 0.9 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөлөв.
Орон сууц, ус, цахилгаан, түлш	1.5	Орон сууц, ус, цахилгаан, түлшний бүлгийн бараа, үйлчилгээний үнийн өсөлтөд орон сууц түрээслэх хөлс 7.4 хувь, орон сууцны засварын зарим материалын үнэ 2.6 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	0.1	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд гэр ахуйн тавилга, хэрэгслийн үнэ 1.3 хувь, гэр ахуйн оёмол, нэхмэл эдлэлийн үнэ 0.7 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.
Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	-0.8	Энэ бүлгийн үнийн бууралтад эм, тарианы бүлийн үнэ 1.4 хувиар буурсан нь нөлөөлжээ.
Тээвэр	0.3	Тээврийн бүлгийн үнийн өсөлтөд тээврийн хэрэгслийн засвар, үйлчилгээний бүлгийнх 2.5 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлөв.
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	-0.8	Энэ бүлгийн үнийн бууралтад DVD тоглуулагчийн үнэ 6.0 хувь, MP-4 хөгжим тоглуулагчийн үнэ 3.6 хувиар хямдарсан нь нөлөөлөв.
Бусад бараа, үйлчилгээ	0.2	Бусад бараа, үйлчилгээний бүлгийн үнийн өсөлтөд ариун цэврийн цаасны үнэ 2.3 хувь, шүдний ооны үнэ 0.7 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.

Мал аж ахуйн гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнэ

Мал аж ахуйн гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн үнийн судалгаагаар 2012 оны 6 дугаар сард үхрийн 2 м-ээс дээш урттай ширний дундаж үнэ Увс, Дундговь, Говьсүмбэр, Төв, Сүхбаатар аймагт хамгийн бага буюу 18.0-25.0 мян.төг, Булган, Архангай, Орхон, Дорнод, Сэлэнгэ аймаг, Улаанбаатар хотод хамгийн их буюу 30.5-40.0 мян.төг, адууны ширнийх Увс, Ховд, Хөвсгөл, Дорноговь, Өмнөговь аймагт хамгийн бага буюу 15.0-24.0 мян.төг, Орхон, Архангай, Хэнтий, Төв, Сэлэнгэ аймаг, Улаанбаатар хотод хамгийн их буюу 30.0-38.0 мян.төг, ямааны 1 кг цагаан ноолуурын үнэ Дорнод, Сүхбаатар, Архангай, Төв, Баян-Өлгий, Говьсүмбэр аймагт хамгийн бага буюу 30.0-41.5 мян.төг, Говь-Алтай, Өвөрхангай, Дархан-Уул, Дундговь, Өмнөговь, Хөвсгөл, Баянхонгор аймагт хамгийн их буюу 45.0-48.0 мян.төг байна

Үхрийн 2 м-ээс дээш урттай ширний дундаж үнэ Дундговь, Орхон, Сэлэнгэ, Дорнод, Дархан-Уул аймагт өмнөх сарынхаас 2.0-10.0 мян.төг буюу 9.7-40.0 хувиар өсч, Булган, Увс, Өвөрхангай, Сүхбаатар, Төв аймагт 3.0-7.0 мян.төг буюу 9.0-21.9 хувиар буурч, Архангай, Говьсүмбэр аймаг, Улаанбаатар хотод өмнөх сарын түвшинд байв.

Адууны 1 ширхэг ширний дундаж үнэ Ховд, Баянхонгор, Булган, Өвөрхангай, Хөвсгөл, Дархан-Уул аймагт өмнөх сарын түвшинд, бусад аймаг, Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас 2.0-18.0 мян.төг буюу 8.7-90.0 хувиар өсөв.

Ямааны 1 кг цагаан ноолуурын дундаж үнэ Говь-Алтай, Ховд, Орхон, Дархан-Уул, Дорноговь, Баянхонгор аймагт өмнөх сарынхаас 3.0-5.0 мян.төг буюу 7.1-11.6 хувиар өсч, Баян-Өлгий, Архангай, Төв, Дорнод, Сүхбаатар аймагт 2.0-5.0 мян.төг буюу 4.7-14.3 хувиар буурчээ.

Зураг-II.7

Ямааны 1 кг цагаан ноолуурын зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 6 дугаар сард, мян.төг

Адууны 1 ширхэг ширний зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 6 дугаар сард, мян.төг

Үхрийн 2 м-ээс дээш урттай ширний зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 6 дугаар сард, мян.төг

Хонины ноостой нэхийний зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 6 дугаар сард, мян.төг

Улаанбаатар хотод арилжаалагдсан барилгын гол нэрийн материалын дундаж үнэ

Улаанбаатар хотод 2012 оны 6 дугаар сард арилжаалагдсан эх орны үйлдвэрийн болон ОХУ, БНХАУ, ХБНГУ, БНСУ-д үйлдвэрлэсэн барилгын үндсэн 30 нэр төрлийн материалын дундаж үнийг мэдээнд хамрууллаа.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс эх орны үйлдвэрийн захалсан банзны үнэ 2012 оны 6 дугаар сард 5.0 мян.төг буюу 12.5 хувь, хуурай палкных 2.0 мян.төг буюу 6.7 хувиар буурч, харин улаан тоосгоны нэг ширхэгийн үнэ 156 төг буюу 2.2 дахин, 50 кг-ын савлагаатай цементний үнэ 3.3 мян.төг буюу 56.5 хувь, хөнгөн бетоных 39.5 мян.төг буюу 36.2 хувь, вакуум цонхных 5.0 мян.төг буюу 6.3 хувь, ОХУ-д үйлдвэрлэсэн чулуутай хар цаасны үнэ 2.0 мян.төг буюу 10.0 хувиар өсчээ. БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн уян шүршүүрийн үнэ 10.0 мян.төг буюу 66.7 хувь, шаазан угаагуурынх 20.0 мян.төг буюу 33.3 хувь, крантных 10.0 мян.төг буюу 25.0 хувь, 50 кг-ын савлагаатай цементнийх 1.5 мян.төг буюу

21.4 хувь, шахмал шалных 2.0 мян.төг буюу 18.2 хувь, төмөр хаалганых 22.0 мян.төг буюу 15.9 хувь, тосон будагных 300 төг буюу 15.0 хувь, хар цаасных 1.0 мян.төг буюу 12.5 хувь, шаазан суултуурынх 10.0 мян.төг буюу 11.1 хувь, өдрийн суурьгүй гэрлийнх 200 төг буюу 10.0 хувь, цонхны нөлөөгүй шилнийх 1.0 мян. төг буюу 8.3 хувь, дотор эмульснийх 500 төг буюу 7.7 хувиар өсч, харин дүүжин таазны үнэ 500 төг буюу 12.5 хувиар буурчээ. БНСУ-д үйлдвэрлэсэн ханын цаасны үнэ 500 төг буюу 10.0 хувиар өсөв.

Өмнөх сарынхаас 2012 оны 6 дугаар сард эх орны үйлдвэрийн хөнгөн бетоны үнэ 7.7 мян.төг буюу 5.5 хувь, улаан тоосгоны нэг ширхэгийн үнэ 4 төг буюу 1.4 хувь, ОХУ-д үйлдвэрлэсэн чулуутай хар цаасны үнэ 2.0 мян.төг буюу 10.0 хувь, БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн 50 кг-ын савлагаатай цементний үнэ 500 төг буюу 6.3 хувиар өсчээ. Бусад материалын үнэ тогтвортой байлаа.

Орон сууцны үнийн индекс

Улаанбаатар хотын төвийн 6 дүүрэгт орон сууцны үнэ 2012 оны 2 дугаар улиралд өмнөх оны мөн үеийнхээс 31.0 хувь, 2011 оны 4 дүгээр улирлынхаас 3.6 хувь, өмнөх улирлынхаас 1.2 хувиар өсчээ.

Орон сууцны үнийг дүүргээр авч үзэхэд 2012 оны 2 дугаар улиралд өмнөх оны мөн үеийнхээс Баянгол дүүрэгт (32.6%), Сүхбаатарт (32.2%), Чингэлтэйд (31.9%), Баянзүрхэд (31.0%), Сонгинохайрханд (29.6%), Хан-Уул дүүрэгт (23.6%) өссөн байна. Мөн 2011 оны 4 дүгээр улирлынхаас Сонгинохайрхан дүүрэгт (5.2%), Баянголд (5.1%), Чингэлтэйд (3.5%), Баянзүрхэд (2.4%), Сүхбаатарт (2.2%), Хан-Уул дүүрэгт (1.5%) өссөн, өмнөх улирлынхаас Сонгинохайрхан дүүрэгт (2.4%), Баянголд (1.4%), Чингэлтэйд (1.2%), Баянзүрх, Сүхбаатар, Хан-Уул дүүрэгт (0.7%) өссөн байна. (Зураг II.8).

Зураг-II.8

Улаанбаатар хотын орон сууцны үнийн индекс, төвийн 6 дүүргээр, 2012 оны 2 дугаар улирлын байдлаар, хувиар

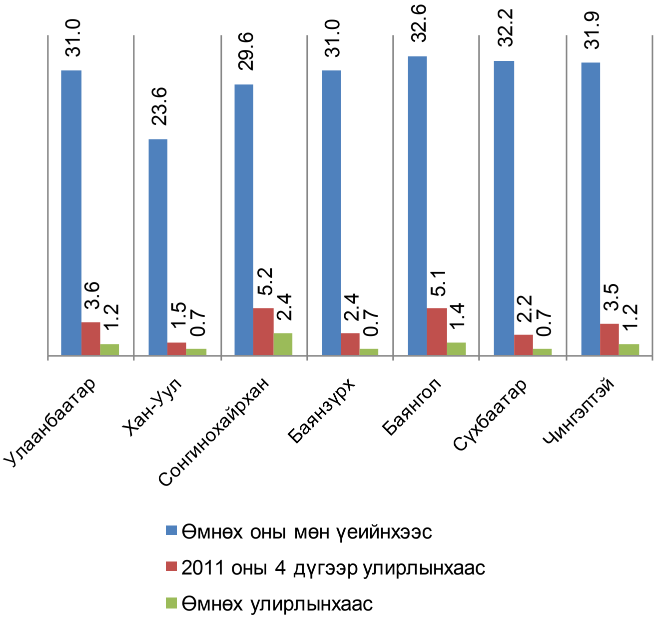

1970 оноос өмнө ашиглалтанд оруулсан орон сууцны үнэ 2012 оны 2 дугаар улиралд өмнөх оны мөн үеийнхээс төвийн 6 дүүрэгт 27.1-38.7 хувиар нэмэгдсэн бөгөөд 1970-2001 онд ашиглалтанд оруулсан орон сууцных 24.0-38.3 хувиар өсчээ. Түүнчлэн 2002 оноос хойш ашиглалтанд оруулсан орон сууцны үнэ төвийн 6 дүүрэгт 20.3-30.7 хувиар нэмэгджээ.

1970 оноос өмнө ашиглалтанд оруулсан орон сууцны үнэ 2012 оны 2 дугаар улиралд 2011 оны 4 дүгээр улирлынхаас төвийн 6 дүүрэгт 2.9-5.9 хувиар нэмэгдсэн бөгөөд 1970-2001 онд ашиглалтад оруулсан орон сууцных 1.3-5.3 хувиар өсчээ. Мөн 2002 оноос хойш ашиглалтад оруулсан орон сууцны үнэ төвийн 6 дүүрэгт 0.6-4.4 хувиар өсчээ.

1970 оноос өмнө ашиглалтад оруулсан орон сууцны үнэ 2012 оны 2 дугаар улиралд өмнөх улирлынхаас төвийн 6 дүүрэгт 1.0-3.4 хувиар нэмэгдсэн бөгөөд 1970-2001 онд ашиглалтад оруулсан орон сууцных 0.1-2.3 хувиар өсчээ. Мөн 2002 оноос хойш ашиглалтад оруулсан орон сууцны үнэ төвийн 6 дүүрэгт 0.6-3.6 хувиар өсчээ.

II.3 Мөнгө, зээл, үнэт цаас

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2) 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 7051.2 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 321.6 тэрбум төг буюу 4.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1278.6 тэрбум төг буюу 22.2 хувиар өсчээ (Хүснэгт II.3).

Мөнгөний нийлүүлэлтийн бүтцийн хувьд 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 43.7 хувийг төгрөгийн хадгаламж, 18.2 хувийг гадаад валютын хадгаламж, 16.1 хувийг төгрөгийн харилцах, 12.6 хувийг гадаад валютын харилцах, 9.4 хувийг банкнаас гадуурх мөнгө эзэлж байна (Зураг II.9). Мөнгөний нийлүүлэлтэд гадаад валютын харилцахын эзлэх хувь өмнөх сарынхаас 1.2 пункт, банкнаас гадуурх мөнгөнийх 0.6 пункт, гадаад валютын хадгаламжийнх 0.4 пунктээр өсч, харин төгрөгийн хадгаламжийн эзлэх хувь 1.3 пункт, төгрөгийн харилцахынх 0.9 пунктээр буурчээ.

Бага мөнгө 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 1797.2 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 55.8 тэрбум төг буюу 3.2 хувиар өсөв. Бага мөнгө өмнөх оны мөн үеийнхээс 244.6 тэрбум төг буюу 15.8 хувиар нэмэгдэхэд төгрөгийн харилцах 61.3 тэрбум төг буюу 5.7 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Иргэд, байгууллагын нийт хадгаламж 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 4367.6 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 142.7 тэрбум төг буюу 3.4 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 961.6 тэрбум төг буюу 28.2 хувиар өсчээ. Төгрөгийн хадгаламж 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 3079.7 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 55.7 тэрбум төг буюу 1.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 524.2 тэрбум төг буюу 20.5 хувиар өсөв. Гадаад валютын хадгаламж 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 1287.9 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 87.0 тэрбум төг буюу 7.2 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 437.4 тэрбум төг буюу 51.4 хувиар өслөө (Хүснэгт II.3).

Гүйлгээнд байгаа бэлэн мөнгө 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 891.5 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 108.6 тэрбум төг буюу 13.9 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 252.7 тэрбум төг буюу 39.6 хувиар өсчээ.

Нөөц мөнгө (М0) 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 2281.4 тэрбум төг болж, өмнөх

Хүснэгт-II.3

Мөнгөний зарим үндсэн үзүүлэлт, сарын эцэст, тэрбум төг

Үзүүлэлт	2011 VI	2012 V	2012 VI
Мөнгөний нийлүүлэлт М2	**5 772.6**	**6 729.6**	**7 051.2**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	63.8	24.0	22.2
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	6.3	5.8	4.8
Нийт хадгаламж	**3 406.0**	**4 224.9**	**4 367.6**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	64.5	28.7	28.2
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	3.7	6.1	3.4
Төгрөгийн хадгаламж	**2 555.5**	**3 024.0**	**3 079.7**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	74.2	24.2	20.5
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	5.0	1.4	1.8
Валютын хадгаламж	**850.5**	**1 200.9**	**1 287.9**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	41.1	41.4	51.4
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	0.2	20.1	7.2

Зураг-II.9

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2), хэрэглээний үнийн улсын индексийн өөрчлөлт, сарын эцэст, хувиар, (өмнөх сар=100)

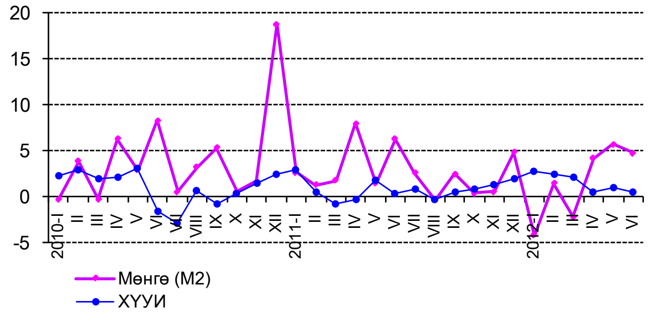

Зураг-II.10

Мөнгөний нийлүүлэлтийн бүтэц, хувиар, жил бүрийн 6 дугаар сарын эцсийн байдлаар

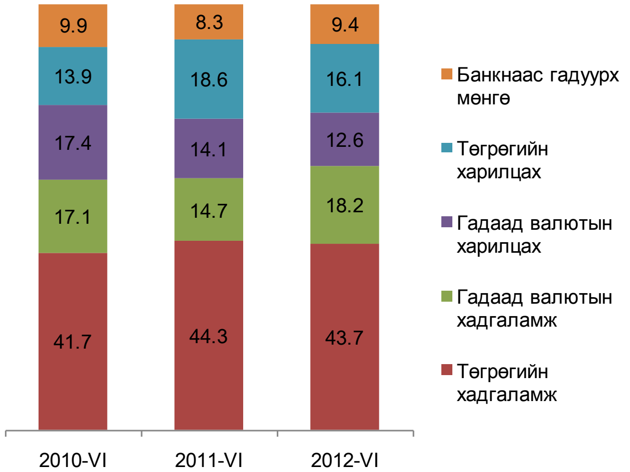

сарынхаас 456.1 тэрбум төг буюу 25.0 хувиар өслөө. Нөөц мөнгөний бүрэлдэхүүн хэсэг болох банкуудын харилцах, хадгаламж 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст өмнөх сарынхаас 347.4 тэрбум төг буюу 33.3 хувиар өсч, 1392.0 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

Банкуудын нийт актив 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 9497.0 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 574.0 тэрбум төг буюу 6.4 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2324.8 тэрбум төг буюу 32.4 хувиар өслөө.

Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 6318.2 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 197.0 тэрбум төг буюу 3.2 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1765.4 тэрбум төг буюу 38.8 хувиар өсчээ (Хүснэгт II.4).

Зээлийн өрийн үлдэгдлийг эзэмшигчээр нь авч үзэхэд 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст нийт зээлийн 3451.4 тэрбум төг буюу 54.6 хувь нь хувийн секторт, иргэдэд 2783.1 тэрбум төг буюу 44.1 хувь нь, улсын байгууллагад 64.1 тэрбум төг буюу 1.0 хувь нь, санхүүгийн бусад байгууллагад 11.8 тэрбум төг буюу 0.2 хувь нь, 7.9 тэрбум төг буюу 0.1 хувь нь бусад байгууллагад ногдож байна.

Банкны системийн хэмжээгээр чанаргүй зээл 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 307.8 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 7.9 тэрбум төг буюу 2.5 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 82.7 тэрбум төг буюу 21.2 хувиар буурсан байна. Чанаргүй зээл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 4.9 хувийг эзэлж, өмнөх сарынхаас 0.3 пункт, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.7 пунктээр буурчээ (Хүснэгт II.4).

Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 51.8 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 8.3 тэрбум төг буюу 13.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 18.1 тэрбум төг буюу 25.9 хувиар буурчээ. Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 0.8 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх сарынхаас 0.2 пункт, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.7 пунктээр буурсан байна (Хүснэгт II.4).

Энэ оны 6 дугаар сарын эцэст аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон зээлийн

Зураг-II.11

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2), бага мөнгө (М1) болон бараг мөнгөний өөрчлөлт, сарын эцэст, хувиар, (өмнөх оны мөн үе=100)

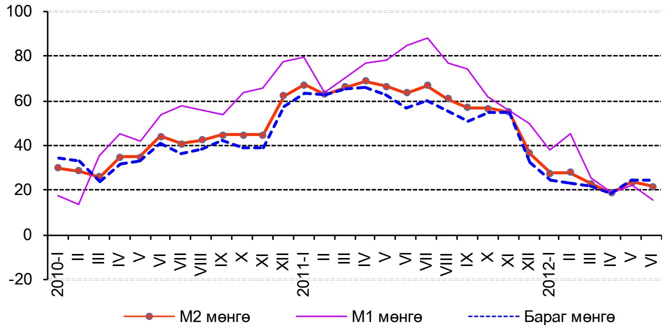

Эх үүсвэр:* Монголбанкны статистикийн сарын бюллетень

Хүснэгт-II.4

Зээлийн өрийн үлдэгдэл, чанаргүй болон хугацаа хэтэрсэн зээл сарын эцэст, тэрбум төг

Үзүүлэлт	2011 VI	2012 V	2012 VI
Зээлийн өрийн үлдэгдэл	**4 552.8**	**6 121.2**	**6 318.2**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	57.9	44.1	38.8
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	7.2	3.1	3.2
Чанаргүй зээл	**390.5**	**315.7**	**307.8**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 3.1	- 20.6	- 21.2
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 1.8	- 0.3	- 2.5
Хугацаа хэтэрсэн зээл	**69.9**	**60.1**	**51.8**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 38.0	- 20.7	- 25.9
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 7.8	- 15.6	- 13.8
Зээлийн өрийн үлдэгдэлд чанаргүй зээлийн эзлэх хувь	**8.6**	**5.2**	**4.9**
Зээлийн өрийн үлдэгдэлд хугацаа хэтэрсэн зээлийн эзлэх хувь	**1.5**	**1.0**	**0.8**

Зураг-II.12

Чанаргүй зээл, сарын эцэст, тэрбум төг

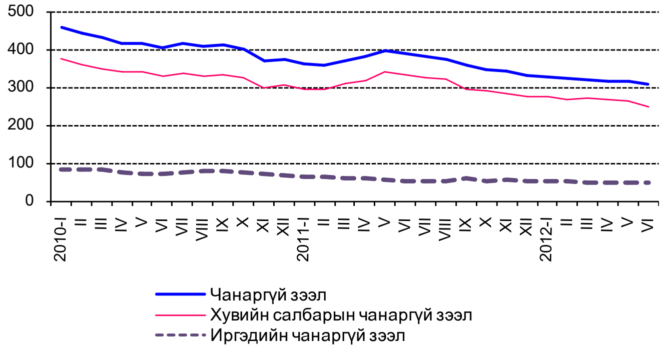

өрийн үлдэгдлийн 67.4 хувь нь ХААН банк, Голомт банк, Худалдаа, хөгжлийн банканд ногдож байна.

Банкуудын төгрөгийн зээлийн жигнэсэн дундаж хүү 2012 оны 5 дугаар сарын эцэст өмнөх сарынхаас 0.2 пункт, харин өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.0 пунктээр өсч, жилийн хүү 18.6 хувь болжээ. Валютын зээлийн жигнэсэн дундаж хүү өмнөх сарынхаас 0.5 пунктээр өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.4 пунктээр буурч, жилийн хүү 12.9 хувь боллоо (Зураг II.13).

Гадаад валютын цэвэр албан нөөц 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст өмнөх сарынхаас 33.1 сая ам.доллар, өмнөх оны мөн үеийнхээс 378.6 сая ам.доллараар нэмэгдэж, 2718.1 сая ам.долл болсон нь манай улсын импортын 21.3 долоо хоног буюу 5.3 сарын хэрэгцээг хангахаар байна (Зураг II.14).

Үнэт цаасны зах зээл

Үнэт цаасны арилжаа 2012 оны 6 дугаар сард 19 өдөр явагдаж, 42.1 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийгдэж, 65.9 сая ш үнэт цаас арилжигдсан байна. Гүйлгээний хэмжээ 2012 оны 6 дугаар сард өмнөх сарынхаас 37.4 тэрбум төг буюу 9.0 дахин өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.8 тэрбум төг буюу 6.2 хувиар буурчээ. Арилжсан үнэт цаасны тоо 2012 оны 6 дугаар сард өмнөх сарынхаас 54.6 сая ш буюу 5.8 дахин, өмнөх оны мөн үеийнхээс 57.9 сая ш буюу 8.3 дахин өслөө.

Хөрөнгийн зах зээлийн чиг хандлагыг илэрхийллэх ТОП-20 дундаж индекс 2012 оны 6 дугаар сард 19042.3 болж, өмнөх сарынхаас 1167.9 нэгжээр буурчээ (Зураг II.15). Хөрөнгийн зах зээлд үйл ажиллагаа явуулж байгаа хувьцаат компаниудын үнэт цаасны зах зээлийн нийт үнэлгээ 2012 оны 6 дугаар сард 1895.2 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 64.3 тэрбум төг буюу 3.5 хувиар өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 95.9 тэрбум төг буюу 4.8 хувиар буурлаа. (Зураг II.16).

"ЖЕНКО ТУР БЮРО" хувьцаат компаний 25.8 сая ш хувьцаа 2012 оны 6 дугаар сард арилжигдсан нь хамгийн идэвхтэй арилжаалсан үнэт цаас байв.

Зураг-II.13

Зээлийн жилийн хүү, сарын эцэст, хувиар

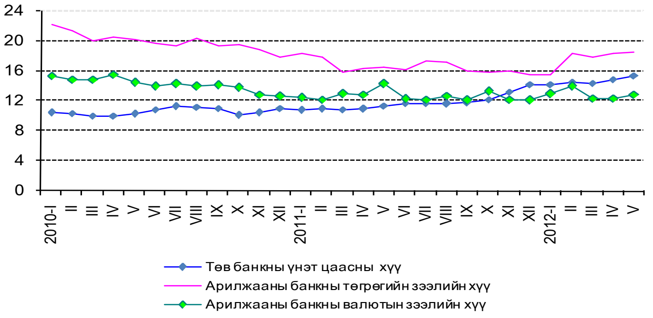

Зураг-II.14

Гадаад валютын цэвэр албан нөөц, сарын эцэст, сая ам.долл

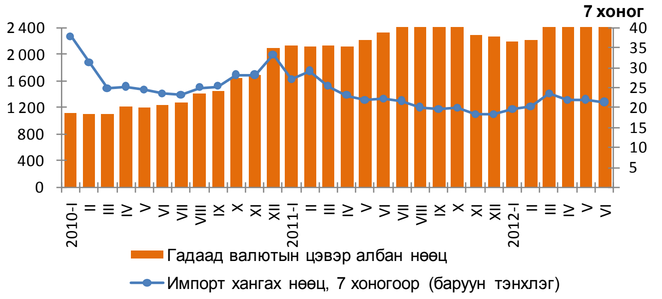

Зураг-II.15

ТОП-20 индекс, сарын дундаж, хувиар

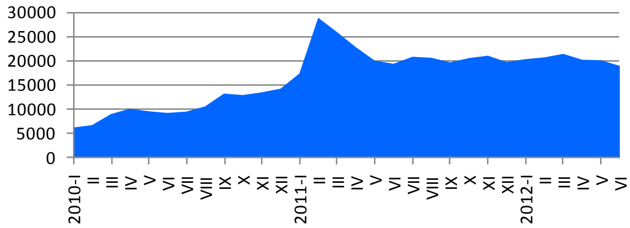

Зураг-II.16

Зах зээлийн үнэлгээ, сарын эцэст, тэрбум төг

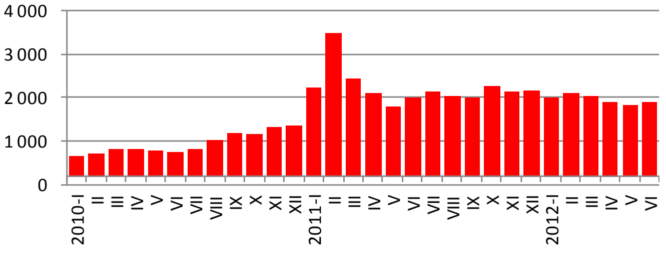

Валютын ханш

Монголбанкны төгрөгийн ам.доллартай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 6 дугаар сард 1328.0 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 70.7 төг буюу 5.6 хувиар суларсан байна (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн ам.доллартай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.4 хувь, 2012 оны 6 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.8 хувиар суларчээ (Зураг II.17).

Төгрөгийн евротой харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 6 дугаар сард 1666.8 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 142.4 төг буюу 7.9 хувиар чангарчээ (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн евротой харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 2.2 хувь, 2012 оны 6 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.4 хувиар чангарсан байна (Зураг II.18).

Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 6 дугаар сард 208.7 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 14.5 төг буюу 7.5 хувиар суларчээ (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.1 хувь, 2012 оны 6 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.1 хувиар суларчээ (Зураг II.19).

Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 6 дугаар сард 40.5 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.4 төг буюу 9.8 хувиар чангарчээ (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2012 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 3.8 хувь, 2012 оны 6 дугаар сард өмнөх сарынхаас 5.4 хувиар чангарлаа (Зураг II.20).

Хүснэгт-II.5

Монголбанкны төгрөгийн гадаад валюттай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

Үзүүлэлт	2011 VI	2012 V	2012 VI
Ам. Доллар	**1 257.3**	**1 318.0**	**1 328.0**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 8.9	6.7	5.6
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	1.7	0.4	0.8
Евро	**1 809.2**	**1 689.8**	**1 666.8**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	7.3	- 5.0	- 7.9
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	1.7	- 2.2	- 1.4
Юань	**194.2**	**208.4**	**208.7**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 4.1	9.5	7.5
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	2.0	0.1	0.1
Рубль	**44.9**	**42.8**	**40.5**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	1.6	- 3.6	- 9.8
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	1.3	- 3.8	- 5.4

Зураг-II.17

Төгрөгийн ам. доллартай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

Зураг-II.18

Төгрөгийн евротой харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

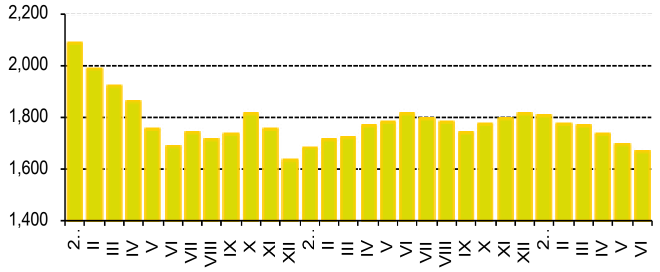

Зураг-II.19

Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

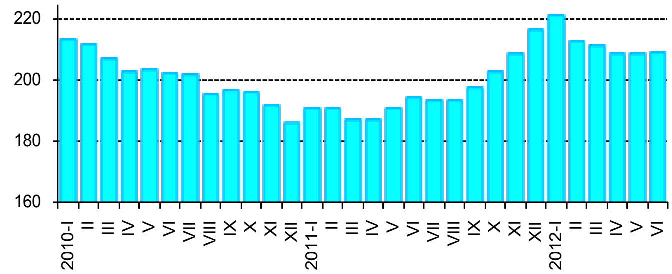

Зураг-II.20

Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

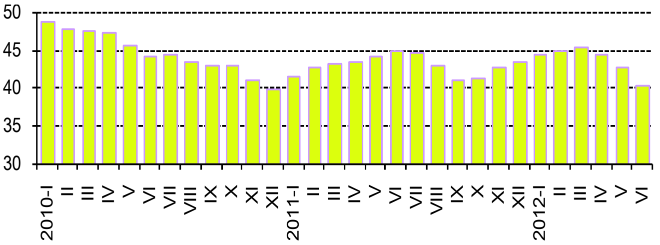

II.4 Улсын нэгдсэн төсөв

Зураг-II.21

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого, зарлага, тэнцэл, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, тэрбум төг

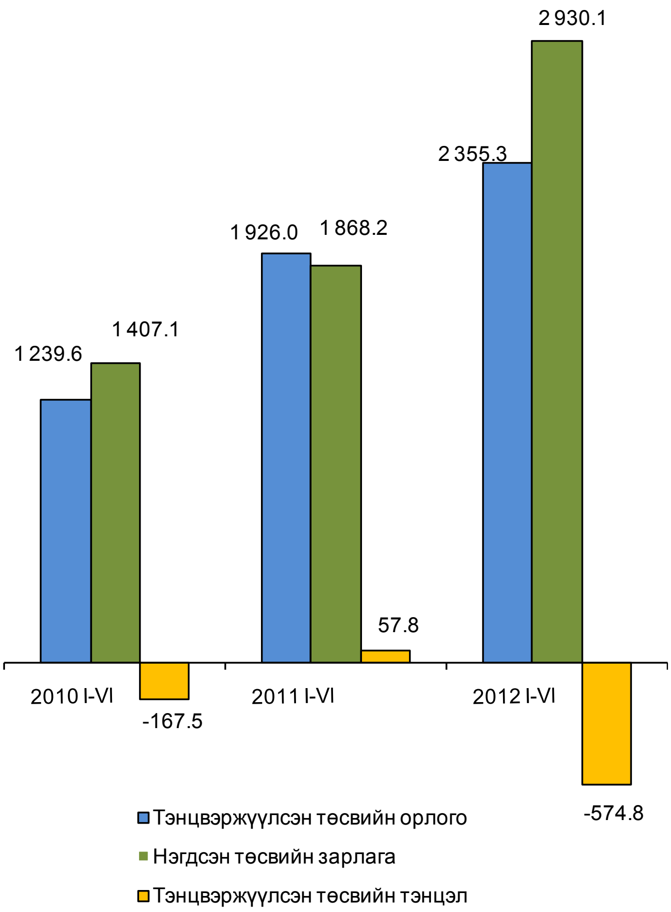

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого ба тусламжийн нийт хэмжээ 2012 оны эхний хагас жилд 2355.3 тэрбум төг, зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2930.1 тэрбум төг болж, улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл 574.8 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарлаа. Өмнөх оны мөн үеийнхээс улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцлийн алдагдал 632.6 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэхэд зарлагын өсөлт орлогын өсөлтөөс 34.5 пунктээр илүү байгаа нь нөлөөлжээ (Зураг II.21).

Нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 2347.6 тэрбум төг, урсгал зардал 2282.5 тэрбум төг болж, тэнцвэржүүлсэн урсгал тэнцэл 65.2 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарлаа. Өмнөх оны мөн үеийнхээс нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 429.6 тэрбум төг, урсгал зардал 759.4 тэрбум төгрөгөөр өсчээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого ба тусламжийн нийт хэмжээ 2012 оны 5 дугаар сард 354.2 тэрбум төг байсан бол 2012 оны 6 дугаар сард 535.3 тэрбум төг болж өмнөх сарынхаас 181.1 тэрбум төг буюу 51.1 хувиар өсчээ. Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2012 оны 5 дугаар сард 710.7 тэрбум төг байсан бол 2012 оны 6 дугаар сард 705.6 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 5.1 тэрбум төг буюу 0.7 хувиар буурсан байна. Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл 2012 оны 5 дугаар сард 356.6 тэрбум төг, 2012 оны 6 дугаар сард 170.3 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарлаа.

Төсвийн орлого

Улсын нэгдсэн төсөвт 2012 оны эхний хагас жилд 2380.8 тэрбум төгрөгийн орлого төвлөрсөн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 414.1 тэрбум төг буюу 21.1 хувиар өссөн байна.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс татварын нийт орлого 414.6 тэрбум төг буюу 24.5 хувиар нэмэгдэхэд бусад татварын орлого 148.1 тэрбум төг буюу 44.1 хувь, дотоодын бараа, үйлчилгээний татварын орлого 118.4 тэрбум төг буюу 19.1 хувь, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого 104.4 тэрбум төг буюу 49.8 хувь, орлогын албан татварын орлого 29.7 тэрбум буюу 8.0 хувь, гадаад худалдааны татварын орлого 11.8 тэрбум төг буюу 7.9 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс татварын бус орлого 15.0 тэрбум төг буюу 6.6 хувиар өсөхөд хувьцааны ногдол ашгийн орлого 8.8 тэрбум төг буюу 26.5 хувь, навигацын орлого 1.7 тэрбум төг буюу 8.3 хувиар буурсан хэдий ч газрын тосны орлого 9.1 тэрбум төг буюу 42.4 хувь, бусад нэр заагдаагүй орлого 6.5 тэрбум төг буюу 25.6 хувь, хүү, торгуулийн орлого 5.1 тэрбум төг буюу 20.5 хувь, төсөвт газрын өөрийн орлого 4.4 тэрбум төг буюу 4.4 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Улсын нэгдсэн төсвийн орлогын 88.5 хувийг татварын орлого, 10.1 хувийг татварын бус орлого, 1.1 хувийг тогтворжуулалтын сангийн орлого 0.3 хувийг хөрөнгийн орлого эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс татварын бус орлогын эзлэх хувь 1.4 пункт, тогтворжуулалтын сангийн орлогынх 1.0 пункт, хөрөнгийн орлогынх 0.1 пунктээр буурч, татварын орлогынх 2.5 пунктээр өсчээ (Хавсралт 5).

Төсвийн зарлага

Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2012 оны эхний хагас жилд 2930.1 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1061.8 тэрбум төг буюу 56.8 хувиар нэмэгдсэн нь эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 23.0 тэрбум төг буюу 35.9 хувиар буурсан хэдий ч татаас ба шилжүүлгийн зардал 468.6 тэрбум төг буюу 57.0 хувь, хөрөнгийн зардал 325.5 тэрбум төг буюу 2.2 дахин, бараа, үйлчилгээний зардал 256.2 тэрбум төг буюу 37.7 хувь, зээлийн үйлчилгээний төлбөр 34.6 тэрбум төг буюу 2.7 дахин өссөнөөс шалтгаалжээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн нийт зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт дүнд урсгал зардал 77.9 хувь, хөрөнгийн зардал 20.7 хувь, эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 1.4 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс урсгал зардлын хувийн жин 3.6 пункт, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийнх 2.0 пунктээр буурч, хөрөнгийн зардлынх 5.7 пунктээр өсчээ (Хавсралт 5).

Хөрөнгийн зардал

Хөрөнгийн зардалд 2012 оны эхний хагас жилд 606.5 тэрбум төг зарцуулсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 325.5 тэрбум төг буюу 2.2 дахин нэмэгджээ. Энэ нь дотоодын эх үүсвэрээс хийгдсэн хөрөнгийн зардал 314.4 тэрбум төг буюу 2.1 дахин өссөнөөс голлон шалтгаалжээ.

II.5 Гадаад худалдаа

Монгол Улс 2012 оны эхний хагас жилд дэлхийн 123 оронтой худалдаа хийж, гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 5575.6 сая ам.долл, үүнээс экспорт 2262.3 сая ам.долл, импорт 3313.3 сая ам.долларт хүрчээ (Зураг II.22). Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт бараа эргэлтийн хэмжээ 857.2 сая ам.долл буюу 18.2 хувь, үүний дотор импортын хэмжээ 587.7 сая ам.долл буюу 21.6 хувь, экспортын хэмжээ 269.5 сая ам.долл буюу 13.5 хувиар өсчээ.

Өмнөх оны эхний хагас жилд гадаад худалдааны нийт бараа эргэлтийн 56.8 хувь нь БНХАУ-д, 14.5 хувь нь ОХУ-д, 28.7 хувь нь бусад улсад ногдож байсан бол 2012 оны эхний хагас жилд нийт бараа эргэлтийн 54.0 хувь нь БНХАУ, 16.6 хувь нь ОХУ, 29.4 хувь нь бусад улсад ногдож байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс ОХУ-тай хийсэн бараа эргэлтийн эзлэх хувь 2.1 пункт, бусад улсынх 0.7 пунктээр өсч, харин БНХАУ-тай хийсэн бараа эргэлтийн эзлэх хувь 2.8 пунктээр буурчээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний хагас жилд 1051.0 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 318.2 сая ам.долл буюу 43.4 хувиар өсчээ. Үүнд импортын өсөлт экспортынхоос 8.1 пунктээр илүү байгаа нь нөлөөлсөн байна.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2011 оны 6 дугаар сард 193.2 сая ам.долларын алдагдалтай гарсан бол 2012 оны 6 дугаар сард 111.1 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 82.1 сая ам.долл буюу 42.5 хувиар буурчээ.

Зураг-II.22

Гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, сая ам.долл

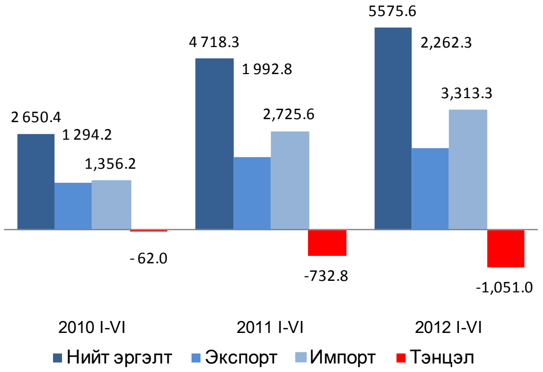

Зураг-II.23

Экспортын бүтэц, голлох улсаар, хувиар, 2012 оны эхний хагас жилийн байдлаар

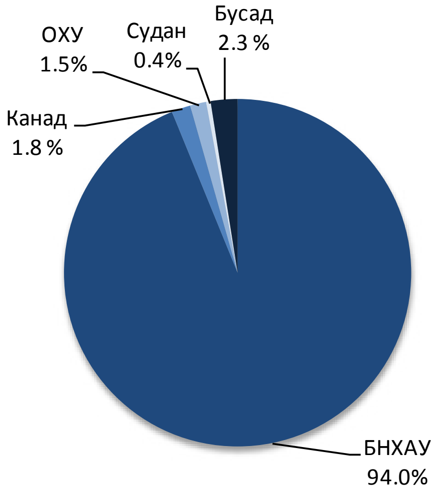

Экспорт

Манай улс 2012 оны эхний хагас жилд нийт 47 оронд бараа, бүтээгдэхүүн экспортолсноос БНХАУ-д 94.0 хувь, Канад улсад 1.8 хувь, ОХУ-д 1.5 хувь, Судан, Итали улсад тус бүр 0.4 хувь, ХБНГУ, Швейцарь, Энэтхэг улсад тус бүр 0.3 хувь, БНСУ болон Их Британи, Умард Ирландын Нэгдсэн Вант улсад тус бүр 0.2 хувь ногдож байгаа нь нийт экспортын 99.4 хувийг эзэлж байна (Зураг II.23).

Экспортын 98.6 хувийг эрдэс бүтээгдэхүүн, үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос, түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, тэдгээрээр хийсэн эдлэл, нэхмэл бүтээгдэхүүн, авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги эзэлж байна (Хүснэгт II.6).

Экспортын хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 269.5 сая ам.долл буюу 13.5 хувиар нэмэгдэхэд экспортын дунд өндөр хувийн жин эзэлдэг эрдэс бүтээгдэхүүний экспорт 326.5 сая ам.доллараар өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Экспортын дунд нүүрс 48.1 хувь, зэсийн баяжмал 18.6 хувь, төмрийн хүдэр 10.9 хувь, боловсруулаагүй газрын тос 6.7 хувь, цайрын хүдэр, баяжмал 2.5 хувь, боловсруулаагүй буюу хагас боловсруулсан алт болон жоншны хүдэр, баяжмал тус бүр 2.0 хувь, бусад бүтээгдэхүүн 9.2 хувийг эзэлж байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт экспортод зэсийн баяжмалын эзлэх хувь 6.6 пункт, цайрын хүдэр, баяжмалынх 1.4 пункт, боловсруулаагүй буюу хагас боловсруулсан алтных 1.3 пункт, жоншны хүдэр, баяжмалынх 0.1 пунктээр буурч, нүүрснийх 11.2 пункт, төмрийн хүдрийнх 1.4 пункт, боловсруулаагүй газрын тосных 1.3 пунктээр өсчээ.

Хүснэгт-II.6

Экспортын бүтэц, барааны голлох бүлгээр, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, хувиар

	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI
Нийт	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Эрдэс бүтээгдэхүүн	76.7	85.6	89.8
Нэхмэл болон нэхмэл бүтээгдэхүүн	9.5	7.3	5.6
Үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос	8.3	3.3	2.0
Түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, эдгээрээр хийсэн эдлэл	1.8	1.5	0.7
Авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	0.6	0.3	0.6
Бусад	3.1	2.0	1.3

Хүснэгт-II.7

Экспортолсон зарим эрдэс бүтээгдэхүүн, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, мян.т

	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI
Нүүрс	6 328.7	7 743.6	10 301.6
Зэсийн баяжмал	287.9	284.2	285.5
Төмрийн хүдэр	1 192.4	2 544.9	3 180.4
Боловсруулаагүй газрын тос (мян.баррел)	1 040.3	1 073.9	1 533.5
Цайрын хүдэр, баяжмал	59.3	64.1	57.6
Боловсруулаагүй болон хагас боловсруулсан алт	3.1	1.6	1.0

Импорт

Манай улс 2012 оны эхний хагас жилд нийт 120 оронтой импортын худалдаа хийсний 27.0 хувийг ОХУ-тай, 26.7 хувийг БНХАУ-тай, 9.7 хувийг АНУ-тай, 8.0 хувийг Япон улстай, 6.8 хувийг БНСУ-тай, 3.3 хувийг ХБНГУ-тай хийсэн нь нийт дүнгийн 81.5 хувийг эзэлж байна (Зураг II.24). Импортын нийт хэмжээнд зарим орнуудын эзлэх хувийг өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад ОХУ-ынх 3.2 пункт, АНУ-ынх 3.0 пункт, БНСУ-ынх 1.1 пункт, Япон улсынх 0.3 пунктээр өсч, харин БНХАУ-ынх 5.2 пункт, ХБНГУ-ынх 1.8 пунктээр буурчээ.

Зураг-II.24

Импортын бүтэц, голлох улсаар, хувиар, 2012 оны эхний хагас жилийн байдлаар

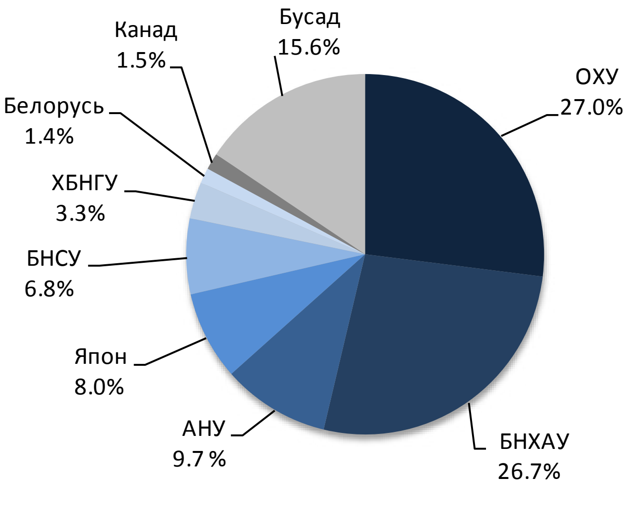

Импортын хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 587.7 сая ам.долл буюу 21.6 хувиар нэмэгдэхэд эрдэс бүтээгдэхүүний импорт 248.6 сая ам.долл, машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн сэлбэг, эд ангийнх 127.5 сая ам.долл, авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд ангийн бүлгийнх 29.7 сая ам.долл, хими, химийн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүнийх 28.1 сая ам.долл, хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүнийх 27.9 сая ам.доллараар өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Нийт импортод машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн эд анги, сэлбэг 25.5 хувь, эрдэс бүтээгдэхүүн болон авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги тус бүр 21.7 хувь, үндсэн төмөрлөг түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн 8.3 хувь, хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн 5.1 хувийг эзэлж, 17.7 хувийг

бусад бүлгийн бүтээгдэхүүн эзэлж байна (Зураг II.25).

Өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад 2012 оны эхний хагас жилд импортолсон гурил биет хэмжээгээр 3.9 мян.т, үнийн дүнгээр 4.4 сая ам.долл, автомашины тоо 11 ширхэгээр буурч, үнийн дүнгээр 47.6 сая ам.долл, цахилгаан эрчим хүч биет хэмжээгээр 257.8 сая квт.ц, үнийн дүнгээр 5.4 сая ам.долл, автобензин биет хэмжээгээр 18.6 мян.т, үнийн дүнгээр 66.7 сая ам.доллараар өсчээ. (Зураг II.26).

Газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт 2012 оны эхний хагас жилд 526.9 мян.т буюу 639.0 сая ам.долл болж, нийт импортын үнийн дүнгийн 19.3 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 222.3 мян.т буюу 53.4 хувиар өссөн байна.

Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг ОХУ, БНСУ, Белорусь, Литва улсаас; гурилыг ОХУ болон Казахстан улсаас; элсэн чихрийг Тайланд, ХБНГУ-аас; нийтийн тээврийн хэрэгслийг БНСУ, ОХУ-аас; суудлын автомашиныг Япон, БНСУ, ХБНГУ, Их Британи, Умард Ирландын Нэгдсэн Вант Улсаас; ачааны автомашиныг АНУ, БНХАУ, БНСУ, Белорусь улсаас 2012 оны эхний хагас жилд голлон авсан байна.

Импортолсон барааны 85.0 хувийг валютын төлбөртэй худалдаа, 12.5 хувийг гадаадын хөрөнгө оруулалтын бараа, 2.3 хувийг тусламжийн бараа эзэлж байна.

Зураг-II.25

Импортын бүтэц, барааны голлох бүлгээр, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, хувиар

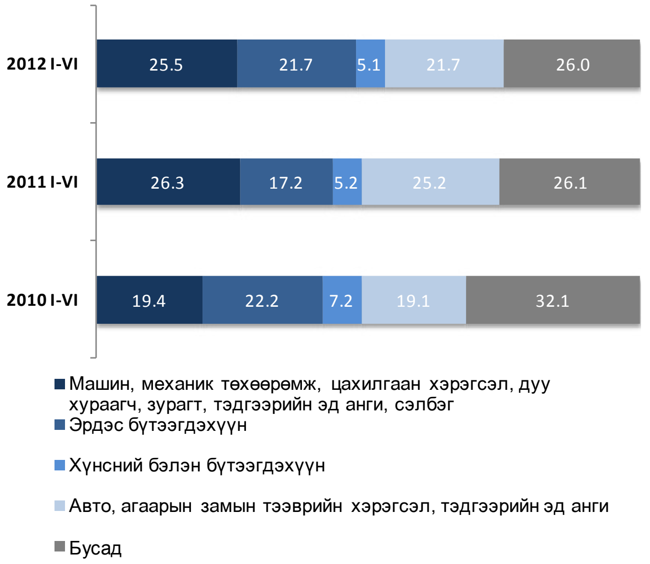

Зураг-II.26

Зарим барааны импорт, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, мян.ам.долл

III. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ

III.1. Бизнес регистрийн сан.

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын регистрийн санд 2012 оны эхний хагас жилд 80.4 мянган аж ахуйн нэгж, байгууллага бүртгэлтэй байгаагийн 50.9 мянга буюу 63.4 хувь нь үйл ажиллагаа явуулж байна. Регистрийн санд бүртгэлтэй, үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагын 32.3 мянга буюу 63.4 хувь нь Улаанбаатар хотод, 6.5 мянга буюу 12.8 хувь нь Төвийн бүс, 5.5 мянга буюу 10.9 хувь нь Хангайн бүс, 4.5 мянга буюу 8.8 хувь нь Баруун бүс, 2.1 мянга буюу 4.1 хувь нь Зүүн бүсэд ногдож байна.

Бизнес регистрийн санд бүртгэлтэй аж ахуйн нэгж, байгууллагын тоо 2012 оны 1-р улирлаас 4.3 мянга буюу 5.7 хувь, үүний дотор үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагын тоо 1.1 мянга буюу 2.2 хувиар нэмэгдсэн байна.

Регистрийн санд 2012 оны эхний хагас жилд бүртгэлтэй, үйл ажиллагаа явуулаагүй 29.5 мянган аж ахуйн нэгж, байгууллага байгаагийн 10.7 мянга буюу 36.7 хувь нь үйл ажиллагаагаа эхлээгүй, 13.1 мянга буюу 44.4 хувь нь түр зогссон, 0.3 мянга буюу 1.0 хувь нь бүрэн зогссон, 5.4 мянга буюу 18.3 хувь нь хаяг тодорхойгүй буюу олдохгүй байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагууд байна.

Үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагын 81.6 хувь нь 1-9 ажиллагчидтай, 8.7 хувь нь 10-19 ажиллагчидтай, 6.4 хувь нь 20-49 ажиллагчидтай, 3.3 хувь нь 50-иас дээш ажиллагчидтай байна.

III.2 Мал аж ахуй

Улсын хэмжээнд 2011 оны эцэст тоологдсон төллөх насны нийт 15.7 сая хээлтэгч малын 13.5 сая хээлтэгч буюу 86.2 хувь нь 2012 оны эхний хагас жилд төллөсөн байна. Эм хонины 90.4 хувь, эм ямааны 86.6 хувь, үнээний 69.2 хувь, гүүний 65.6 хувь, ингэний 46.5 хувь нь төллөжээ.

Гарсан төлийн 98.4 хувь буюу 13327.3 мян. толгой төл бойжиж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 790.6 мянга буюу 6.3 хувиар их байна (Хавсралт 12).

Унага бойжилт 97.6 хувь, тугал 98.1 хувь, ботго 98.1 хувь, хурга 98.7 хувь, ишиг бойжилт 98.2 хувь байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.3-1.4 пунктээр өсчээ (Зураг III.2, Хавсралт 12).

Зураг-III.1

Төллөсөн хээлтэгчийн тоо, аймаг, нийслэлээр 2012 оны эхний хагас жилийн байдлаар, мян.толгой

Зураг-III.2

Бойжуулсан төлийн тоо, төрлөөр, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, мян.толгой

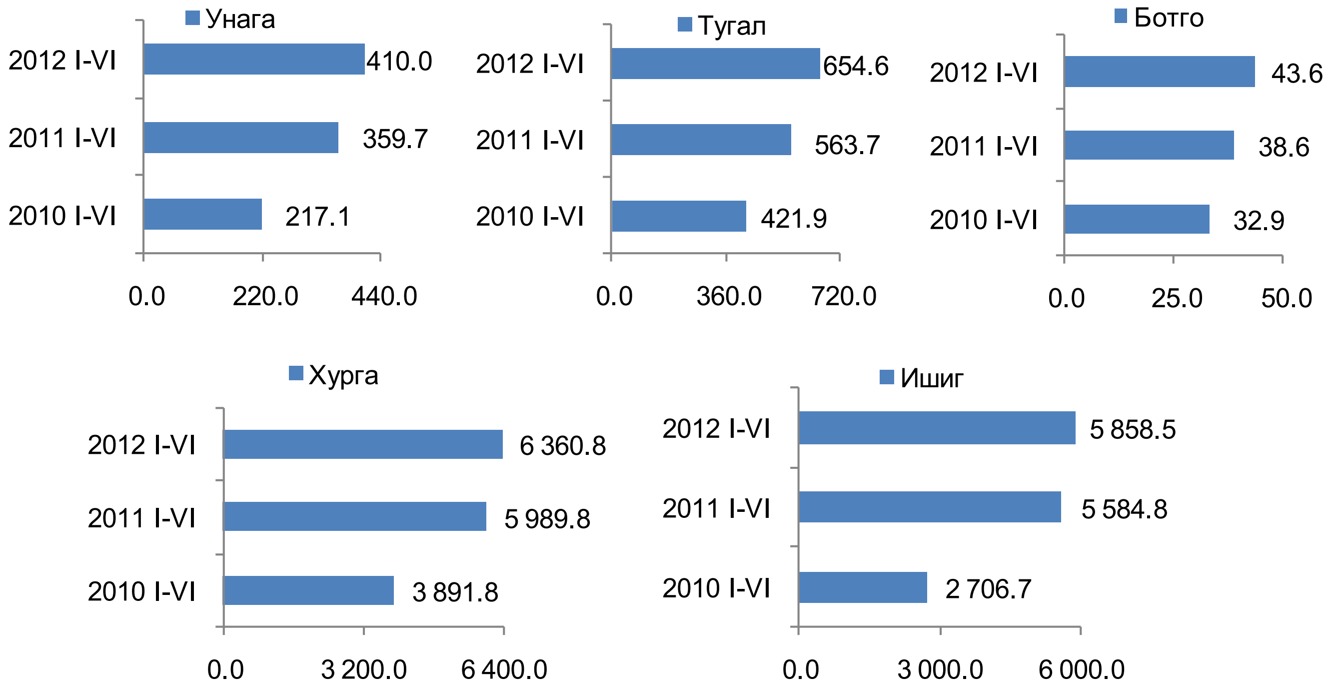

Улсын хэмжээгээр 2012 оны эхний хагас жилд 275.6 мянган толгой мал зүй бусаар хорогдож, өмнөх оны мөн үеийнхээс 230.5 мянган толгой буюу 45.6 хувиар буурав. Зүй бусаар хорогдсон малыг төрлөөр авч үзвэл адуу 14.2 мянга, үхэр 25.6 мянга, тэмээ 608, хонь 111.1 мянга, ямаа 124.1 мянга байна (Зураг III.4). Нийт хорогдлын 40.3 хувийг хонь, 45.0 хувийг ямаа эзэлж байна.

Архангай аймагт 2012 оны эхний хагас жилд оны эхэнд тоологдсон малын 1.7 хувь буюу 51.9 мянга, Увс аймагт 1.5 хувь буюу 27.5 мянга, Говь-Алтай аймагт 1.7 хувь буюу 26.7 мянга, Хөвсгөл аймагт 0.8 хувь буюу 25.8 мянга, Булган аймагт 0.7 хувь буюу 16.2 мянга, Ховд аймагт 0.9 хувь буюу 15.2 мянга, Завхан 0.7 хувь буюу 14.2 мянга, Төв аймагт 0.5 хувь буюу 13.7 мянган мал хорогдлоо. Улсын хэмжээнд хорогдсон малын 69.4 хувийг эдгээр аймагт хорогдсон мал эзэлж байна (Зураг III.3).

Улсын хэмжээнд 2012 оны эхний хагас жилд 17.0 мянган толгой мал өвчнөөр хорогдсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.7 мянга буюу 13.7 хувиар буурчээ.

Зураг-III.3

Зүй бусаар хорогдсон том малын тоо, аймаг, нийслэлээр 2012 оны эхний хагас жилийн байдлаар, мян.толгой

Зураг-III.4

Зүй бусаар хорогдсон том малын тоо, төрлөөр, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, мян.толгой

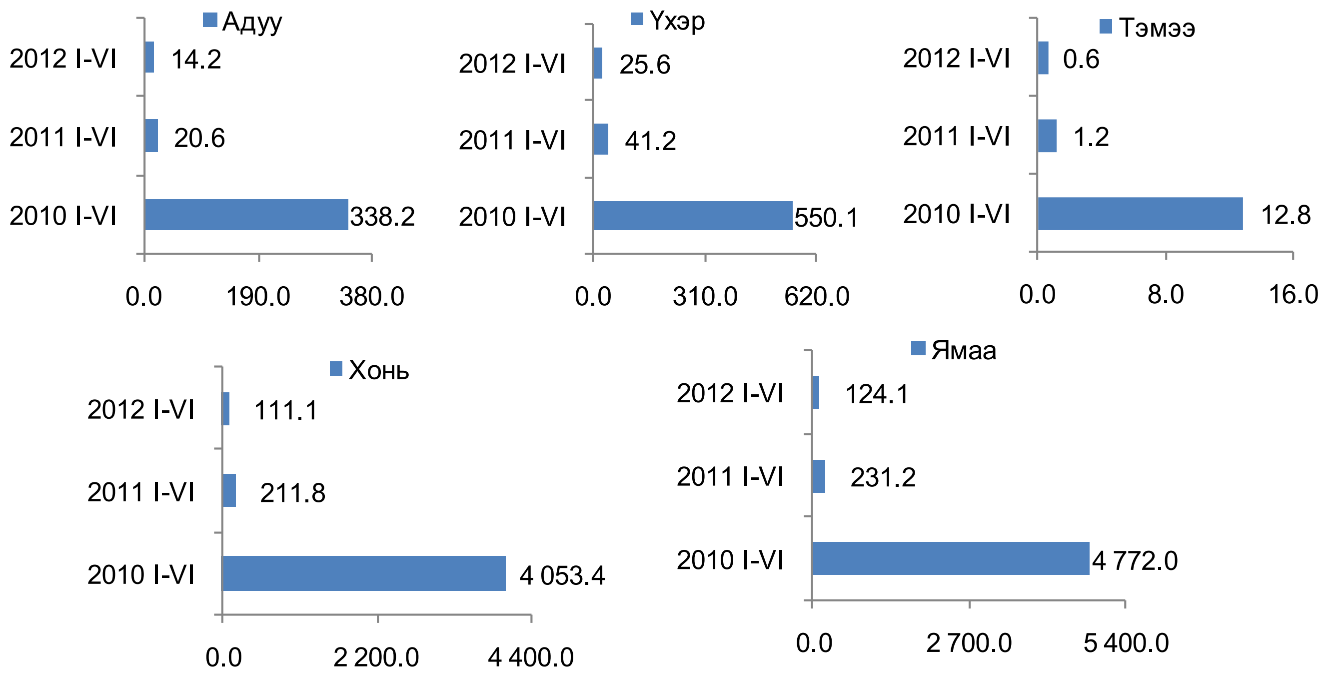

Газар тариалан

Улсын хэмжээнд 2012 оны 7 дугаар сарын 1-ний байдлаар 373.6 мян.га талбайд тариалалт хийснээс үр тариа 305.6 мян.га-д, төмс 16.1 мян.га-д, хүнсний ногоо 7.7 мян.га-д, тэжээлийн ургамал 11.7 мян.га-д, техникийн ургамал 32.5 мян.га-д тариалсан байна.

Нийт тариалсан талбайн хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 33.2 мян.га буюу 9.8 хувиар нэмэгдсэнээс үр тарианых 6.7 мян.га буюу 2.2 хувь, төмснийх 1.2 мян.га буюу 8.3 хувь, хүнсний ногооных 81.6 га буюу 1.1 хувь, тэжээлийн ургамлынх 3.2 мян.га буюу 37.2 хувиар өссөн байна (Зураг III.5).

Зураг-III.5

Тариалсан талбай, жил бүрийн 7 дугаар сарын 1-ний байдлаар, мян.га

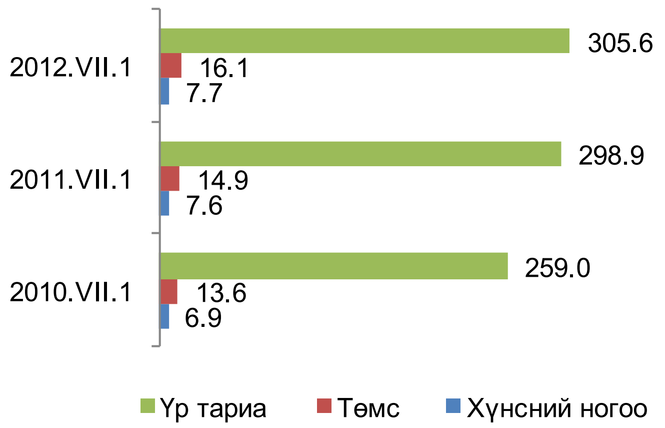

III.3 Аж үйлдвэр

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 2012 оны эхний хагас жилд 1018.8 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 81.8 тэрбум төг буюу 8.7 хувиар өслөө. Энэхүү өсөлтөд зэсийн баяжмал, металл агуулгаараа, молибдений баяжмал, металл агуулгаараа, цайрын баяжмал, газрын тос, төмрийн хүдэр зэрэг уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 1.6-63.8 хувь, архи, хивс, спирт, цемент, нарийн боов, талх, амтат ус, ундаа, шар айраг, шингэн сүү, металл бэлдэц, металл цувимал, цахилгааны утас, малын мах, шавардлагын зуурмаг, бетон дэр, шахмал түлш зэрэг боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын үндсэн нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 0.9 хувиас 5.4 дахин нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Харин хайлуур жоншны баяжмал, алт зэрэг уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 8.4-19.8 хувь, сүлжмэл эдлэл, тамхи, хиаман төрлийн бүтээгдэхүүн, катодын зэс, зүсмэл материал, гурил, малын тэжээл, бетон зуурмаг, самнасан ноолуур зэрэг боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 0.6-66.7 хувиар буурсан байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл оны үнээр 2012 оны эхний хагас жилд 2663.8 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 435.7 тэрбум төг буюу 19.6 хувиар өссөнөөс уул

Зураг-III.6

Уул уурхайн зарим гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн өөрчлөлт, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, хувиар, 2005 I-VI=100%

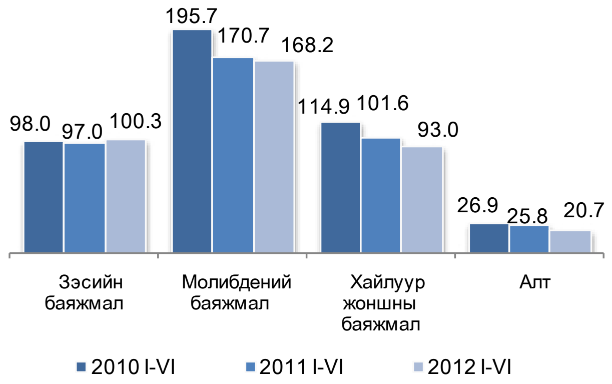

Зураг-III.7

Түлш, эрчим хүчний гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн өсөлт, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, хувиар, 2005 I-VI =100%

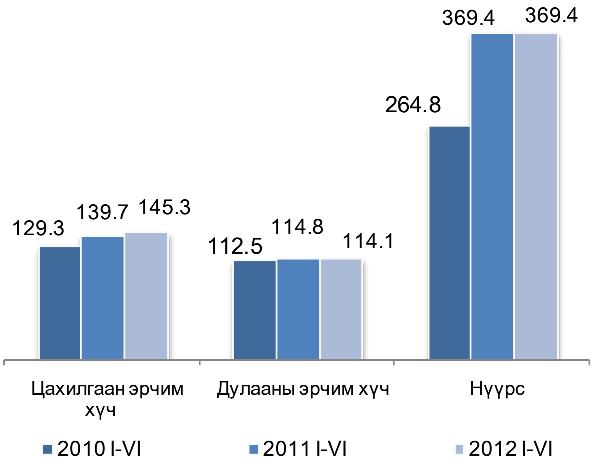

уурхай, олборлох аж үйлдвэрийнх 274.1 тэрбум төг буюу 17.7 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийнх 129.9 тэрбум төг буюу 27.4 хувь, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарынх 31.7 тэрбум төг буюу 15.2 хувиар өсчээ.

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн 2012 оны эхний хагас жилд оны үнээр 2874.3 тэрбум төг болж, 1908.6 тэрбум төг буюу 66.4 хувийг гадаад зах зээлд борлуулжээ (Хавсралт 17).

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүний 60.3 хувь нь уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрт, 31.4 хувь нь боловсруулах аж үйлдвэрт, 8.3 хувь нь цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт ногдож байна (Зураг III.8). Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн борлуулсан бүтээгдэхүүн 2012 оны эхний хагас жилд 1733.4 тэрбум төг болж, 1553.3 тэрбум төг буюу 89.6 хувийг, боловсруулах аж үйлдвэрийн борлуулсан бүтээгдэхүүн 901.6 тэрбум төг болж, 355.3 тэрбум төг буюу 39.4 хувийг нь гадаад зах зээлд борлуулав.

Нийт борлуулалтад боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын эзлэх хувь 2012 оны эхний хагас жилд 31.4 хувь болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 9.6 пунктээр нэмэгдэж, харин уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарынх 60.3 хувь болж, 9.2 пункт, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарынх 8.3 хувь болж, 0.4 пунктээр буурлаа (Зураг III.8).

Аж үйлдвэрийн салбарт ажиллагчдын тоо 2012 оны 6 дугаар сарын эцэст 58238 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2754 хүн буюу 5.0 хувиар өсчээ. Ажиллагчдын тоо уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарт 851 хүн буюу 4.7 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарт 1821 хүн буюу 7.5 хувь, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт 82 хүн буюу 0.6 хувиар өсчээ.

Аж үйлдвэрийн салбарын хөдөлмөрийн бүтээмж (2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр) 2012 оны эхний хагас жилд 18308.9 мян.төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 520.3 мян.төг буюу 2.9 хувиар өсчээ. Хөдөлмөрийн бүтээмж уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарт 1298.7 мян.төг буюу 3.9 хувь, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт 169.4 мян.төг буюу 2.0 хувиар өсч, харин боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарт 104.7 мян.төг буюу 0.9 хувиар буурлаа.

Зураг-III.8

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний борлуулалтын бүтэц, дэд салбараар жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, хувиар

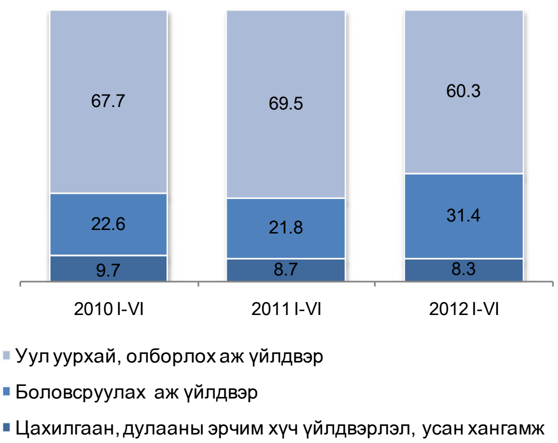

III.4 Барилга

Барилгын байгууллагууд 2012 оны эхний хагас жилд нийт 140.6 тэрбум төгрөгийн барилга угсралт, их засварын ажил гүйцэтгэсний 138.9 тэрбум төг буюу 98.7 хувь нь дотоодын, 1.8 тэрбум төг буюу 1.3 хувь нь гадаадын барилгын байгууллагуудад ногдож байна.

Барилга угсралт, их засварын ажлын хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 43.1 тэрбум төг буюу 44.2 хувь, үүнээс дотоодын барилгын байгууллагынх 43.3 тэрбум төг буюу 45.3 хувиар өсч, харин гадаадын барилгын байгууллагынх 206.8 сая төг буюу 10.5 хувиар буурсан байна.

Зураг-III.9

Барилга угсралт, их засварын ажил, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, сая төг.

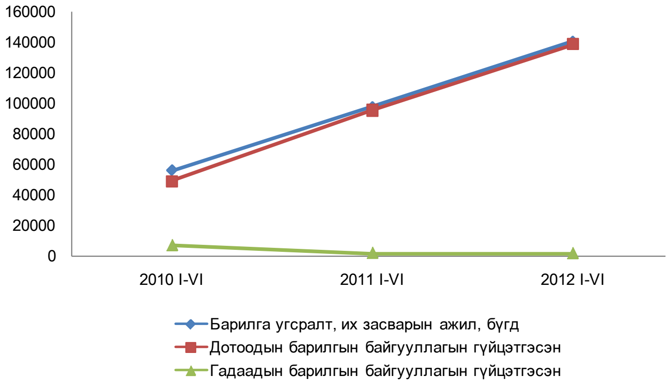

Барилга угсралт, их засварын ажлын 10.2 хувь нь их засварын ажил, 20.3 хувь нь инженерийн барилга, байгууламж, 26.8 хувь нь орон сууцны барилга, 42.7 хувь нь орон сууцны бус барилгад ногдож байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс орон сууцны барилгын ажлын эзлэх хувь 5.5 пункт, их засварын ажлынх 0.4 пунктээр буурч, харин орон сууцны бус барилгын ажил 5.7 пункт, инженерийн барилга, байгууламжийн ажил 0.2 пунктээр нэмэгджээ.

Хүснэгт-III.1

Барилга угсралт, их засварын ажлын хэмжээ, оны үнээр

сая төг.

Гүйцэтгэгчийн төрөл	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2012 I-VI / 2011 I-VI %
Барилга угсралт, их засварын ажил, бүгд	55 920.6	97 498.5	140 609.9	144.2
- Дотоодын барилгын байгууллагын гүйцэтгэсэн	48 986.3	95 532.0	138 850.2	145.3
- Гадаадын барилгын байгууллагын гүйцэтгэсэн	6 934.3	1 966.4	1 759.7	89.5

III.5 Тээвэр.

Бүх төрлийн тээврээр 2012 оны эхний хагас жилд 20.5 сая т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 149.8 сая зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 2.8 мян.т буюу 16.0 хувиар нэмэгдэж харин зорчигчдын тоо 20.7 сая хүн буюу 12.1 хувиар буурчээ.

Авто тээврээр тээсэн ачаа 2012 оны эхний хагас жилд 10.5 сая т болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1400.2 мян.т буюу 15.3 хувиар өсчээ. Энэ оны эхний хагас жилд давхардсан тоогоор 147.5 сая зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 20.9 сая зорчигч буюу 12.4 хувиар буурчээ. Авто тээврийн орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 440.2 сая төг буюу 0.5 хувиар өссөн байна.

Төмөр замын тээврээр 2012 оны эхний хагас жилд 9951.2 мян.т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 1956.3 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 1426.4 мян.т буюу 16.7 хувь, зорчигчдын тоо 135.2 мян.хүн буюу 7.4 хувиар өссөн байна (Зураг III.10.а, III.10.б).

Төмөр замаар тээвэрлэсэн нийт ачааны хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс өсөхөд дотоодод тээвэрлэсэн ачаа 656.9 мян.т буюу 16.4 хувь, экспортын ачааны тээвэрлэлт 746.4 мян.т буюу 28.1 хувь, импортын ачаа 252.6 мян.т буюу 29.4 хувиар өссөн нь нөлөөлөв. Харин дамжин өнгөрсөн ачааны хэмжээ 229.5 мян.т буюу 23.0 хувиар буурчээ.

Төмөр замын тээврийн орлого 2012 оны 6 дугаар сард 36.1 тэрбум төг болж, өмнөх

Зураг-III.10а

Төмөр замын тээврээр зорчсон зорчигчдын тоо, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, мян.хүн

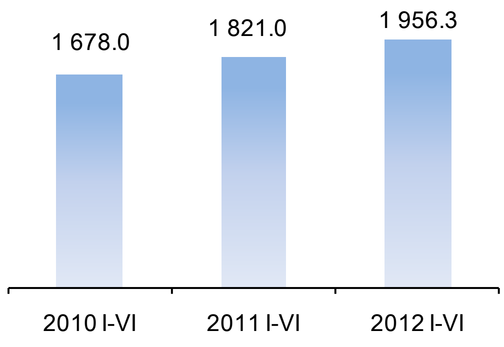

Зураг-III.10б

Төмөр замын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, мян.т

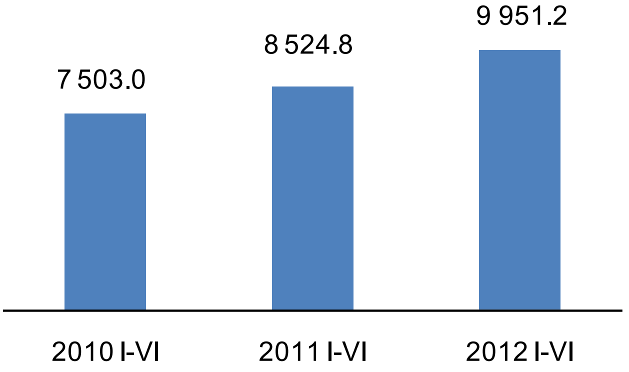

сарынхаас 2.6 тэрбум төг буюу 6.6 хувь, тээсэн ачаа 1614.8 мян.т болж, 77.9 мян.т буюу 4.6 хувиар буурч, зорчигчдын тоо 361.8 мян.хүн болж, 3.8 мян.хүн буюу 1.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс тээврийн орлого 1.5 тэрбум төг буюу 4.4 хувь, зорчигчдын тоо 20.2 мян.хүн буюу 5.9 хувь, тээсэн ачаа 98.9 мян.т буюу 6.5 хувиар өсчээ.

Тээсэн ачаа, зорчигчдын тоо өссөнөөс төмөр замын тээврийн салбарын орлого 2012 оны эхний хагас жилд 208.4 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 34.0 тэрбум төг буюу 19.5 хувиар өсчээ (Хүснэгт III.2).

Хүснэгт-III.2

Төмөр замын тээврийн орлого, тээсэн ачаа болон зорчигчдын тоо, сараар

Хугацаа, сараар	Тээврийн орлого, сая төг	Зорчигчдын тоо, мян.хүн	Тээсэн ачаа, мян.т
2010 I	19 860.5	257.9	1 277.8
II	18 766.2	294.5	1 169.5
III	21 037.8	248.3	1 198.9
IV	21 538.6	259.7	1 222.3
V	24 687.0	301.1	1 268.5
VI	26 479.8	316.3	1 366.0
2010 I-VI	132 370.0	1 678.0	7 503.0
2011 I	24 937.1	293.0	1 345.0
II	21 280.4	279.7	1 244.0
III	27 989.6	281.1	1 436.8
IV	32 225.5	301.1	1 494.0
V	33 386.3	324.6	1 489.1
VI	34 575.4	341.6	1 515.9
2011 I-VI	174 394.1	1 821.0	8 524.8
2012 I	32 900.5	293.7	1 733.8
II	35 161.1	316.2	1 529.2
III	32 191.4	305.0	1 682.6
IV	33 370.1	321.6	1 698.2
V	38 648.1	358.0	1 692.7
VI	36 092.4	361.8	1 614.8
2012 I-VI	208 363.5	1 956.3	9 951.2
2012 I-VI / 2011 I-VI %	119.5	107.4	116.7
2012 VI / 2011 VI %	104.4	105.9	106.5
2012 VI / 2012 V %	93.4	101.1	95.4

Агаарын тээврээр 2012 оны эхний хагас жилд 1876.3 т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 321.3 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 917.1 т буюу 95.6 хувь, зорчигчдын тоо 87.1 мян.хүн буюу 37.2 хувиар өслөө.

Агаарын тээврийн орлого 2012 оны 6 дугаар сард 15.8 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас

Зураг-III.11а

Агаарын тээврээр зорчсон зорчигчдын тоо, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, мян.хүн

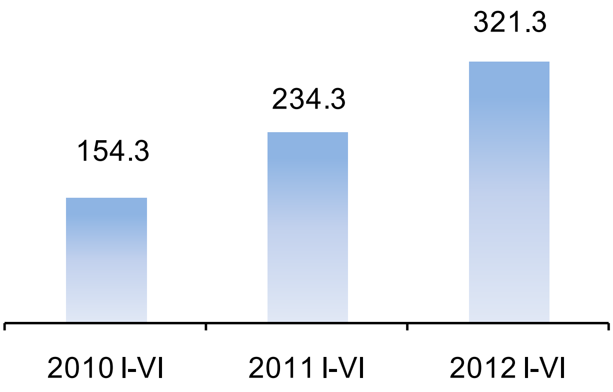

Зураг-III.11б

Агаарын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, т

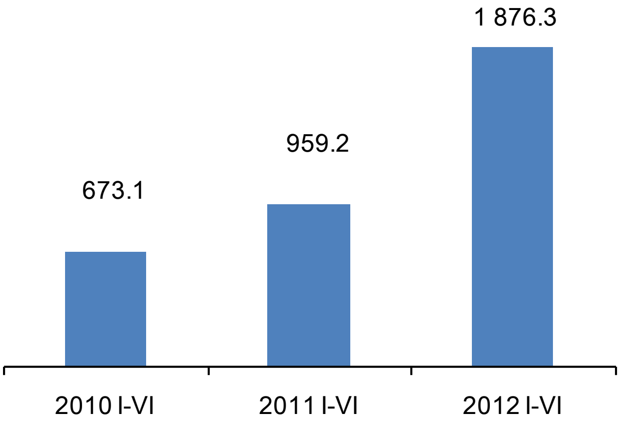

3.4 тэрбум төг буюу 27.1 хувь, зорчигчдын тоо 65.0 мян.хүн болж 9.3 мян.хүн буюу 16.8 хувь, тээсэн ачаа 395.9 т болж 95.3 т буюу 31.7 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс зорчигчдын тоо 10.2 мян.хүн буюу 18.7 хувь, тээсэн ачаа 136.8 т буюу 52.8 хувиар өсч, тээврийн орлого 0.7 тэрбум төг буюу 4.0 хувиар буурчээ (Зураг III.11.а, III.11.б).

Агаарын тээврээр дотоодод зорчсон зорчигчдын тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс 46.1 мян.хүн буюу 58.3 хувь, олон улсад зорчсон зорчигчдын тоо 40.9 мян.хүн буюу 26.4 хувиар өсөв.

Агаарын тээврийн салбарын орлого 2012 оны эхний хагас жилд 74.8 тэрбум төг болж,

өмнөх оны мөн үеийнхээс 12.1 тэрбум төг буюу 19.2 хувиар өслөө (Хүснэгт III.3).

III.6.Шуудан, холбоо

Шуудан, холбооны үйлчилгээний орлого 2012 оны эхний хагас жилийн байдлаар 256.6 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 43.6 тэрбум төг буюу 20.5 хувиар өсчээ. Нийт орлогод хүн амаас орсон орлого 77.2 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.0 пунктээр өссөн байна.

Суурин утасны цэгийн тоо 2012 оны эхний хагас жилд 134.5 мян.ш болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 661 ш буюу 0.5 хувиар буурчээ.

Энэ оны эхний хагас жилд үүрэн утас хэрэглэгчдийн тоо давхардсан тоогоор 3400.2 мянга, кабелийн телевизийн хэрэглэгчдийн тоо 193.9 мянгад хүрчээ. Өмнөх оны мөн үеийнхээс үүрэн утас хэрэглэгчдийн тоо 687.5 мянга буюу 25.3 хувь, кабелийн телевизийн хэрэглэгчдийн тоо 73.8 мянга буюу 61.5 хувиар нэмэгджээ.

Шуудангийн үйлчилгээний салбар 2012 оны эхний хагас жилд 320.5 мян.ш бичиг, захидал, 62.7 мян.ш илгээмж, 9361.3 мян.ш тогтмол хэвлэлийг хэрэглэгчдэд хүргэжээ. Хүргэсэн бичиг, захидал өмнөх оны мөн үеийнхээс 11.5 мян.ш буюу 3.5 хувиар буурч, илгээмж 4.6 мян.ш буюу 7.9 хувь, хэвлэл 2.7 сая ш буюу 39.7 хувиар нэмэгдсэн байна.

III.7. Хилээр нэвтэрсэн зорчигчид

Манай улсын хилээр 2012 оны эхний хагас жилд давхардсан тоогоор 2051.5 мянган зорчигч нэвтэрсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 175.6 мян.хүн буюу 9.4 хувиар өсчээ. Улсын хилээр 2012 оны эхний хагас жилд орсон зорчигчдын 46.9 хувь нь Замын-Үүд, 16.8 хувь нь Буянт-Ухаа, 9.9 хувь нь Гашуун сухайт, 8.7 хувь нь Алтанбулаг, 5.7 хувь нь Шивээ хүрэн, 12 хувь нь бусад боомтоор орж ирсэн байна.

Улсын хилээр энэ оны эхний хагас жилд гадаадын 279.5 мян.хүн орсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 19.7 мянга буюу 7.6 хувиар өсчээ. Тэдний 94.1 хувь нь 30 хүртэл хоног, 2.9 хувь нь 90 хүртэл хоног, 3.0 хувь нь 90 ба түүнээс дээш хоногоор ирэв. Гадаадын

Хүснэгт-III.3

Агаарын тээврийн орлого, тээсэн ачаа болон зорчигчдын тоо, сараар

Он	Тээврийн орлого, сая төг	Зорчигч тээвэрлэлт, мян.хүн	Тээсэн ачаа, т
2010 I	6 759.1	24.1	138.5
II	6 096.3	19.8	102.1
III	7 206.7	24.2	104.1
IV	6 648.5	22.1	96.4
V	10 295.7	26.5	108.6
VI	8 207.6	37.6	123.4
2010 I-VI	45 213.9	154.3	673.1
2011 I	9 021.4	36.5	128.6
II	9 021.2	29.2	123.5
III	8 204.8	35.0	152.1
IV	9 825.9	37.3	153.1
V	10 220.4	41.5	142.8
VI	16 462.4	54.8	259.1
2011 I-VI	62 756.1	234.3	959.2
2012 I	11 564.5	46.2	302.3
II	10 517.8	47.9	251.4
III	11 558.5	53.0	323.2
IV	12 925.8	53.6	302.9
V	12 441.2	55.6	300.5
VI	15 807.8	65.0	395.9
2012 I-VI	74 815.7	321.3	1 876.3
2012 I-VI / 2011 I-VI %	119.2	137.2	195.6
2012 VI / 2011 VI %	96.0	118.7	152.8
2012 VI / 2012 V %	127.1	116.8	131.7

Хүснэгт-III.4

Шуудан, холбооны салбарын үндсэн үзүүлэлт, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2012 I-VI / 2011 I-VI %
Нийт орлого, оны үнээр, сая төг	**185 735.6**	**213 010.5**	**256 617.7**	**120.5**
Хүн амаас орсон орлого, сая төг	151 822.5	157 952.0	198 221.0	125.5
Суурин утасны цэг, мян.ш	140.9	135.1	134.5	99.5
Утасгүй холбооны тоо	41 038	44 039	45 020	102.2
Үүрэн утас хэрэглэгчдийн тоо, мян.хүн (давхардсан тоогоор)	2 376.8	2 712.7	3 400.2	125.3
Кабелийн телевизийн хэрэглэгчдийн тоо	108 123	120 087	193 929	161.5
Шуудангийн үйлчилгээний үзүүлэлт				
Хүргэсэн бичиг, захидал, мян.ш	288.4	332.0	320.5	96.5
Хүргэсэн илгээмж, мян.ш	36.1	58.1	62.7	107.9
Хүргэсэн хэвлэл, мян.ш	5 981.5	6 702.6	9 361.3	139.7

Зураг-III.12

Монгол Улсын хилийн боомтуудаар нэвтэрсэн зорчигчид, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, мян.хүн

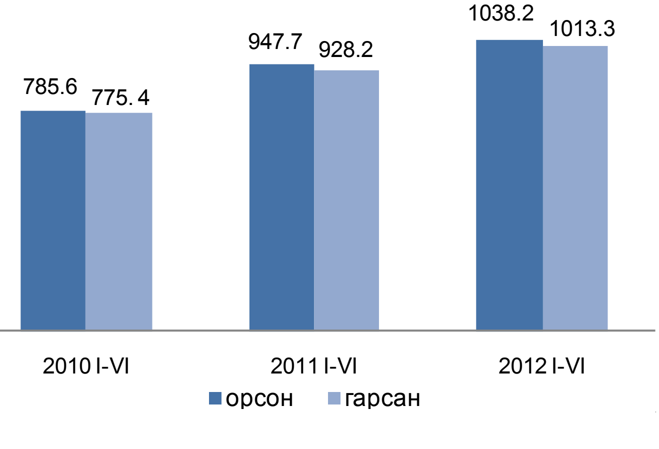

зорчигчдын 198.8 мянга нь буюу 71.1 хувь нь аялал жуулчлалын зорилгоор хилээр орсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.3 хувиар буурсан байна. Хилээр орж ирсэн гадаадын зорчигчдын 80.7 мянга нь буюу 28.9 хувь нь ажиллах, суралцах болон байнга оршин суух зорилгоор иржээ. Өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад Казахстан улсын жуулчдын тоо 34.7 хувиар, Энэтхэг улсынх 25.2 хувиар өссөн бол ОХУ-ын жуулчдын тоо 12.1 хувиар буурчээ. Улсын хилээр орсон гадаадын зорчигчдын 83.5 хувь нь (233.3 мян.хүн) эрэгтэйчүүд байна.

Улсын хилээр 2012 оны эхний хагас жилд орсон гадаадын зорчигчдын 77.2 хувь нь Зүүн Ази, Номхон далайн бүс нутгаас, 18.4 хувь нь Европоос, 3.5 хувь нь Америк тивээс, 0.9 хувь нь Ойрхи Дорнод, Өмнөд Ази, Африк тивээс иржээ (Зураг III.13).

Хилээр орсон гадаадын зорчигчдын 63.9 хувийг БНХАУ-ын иргэд, 12.9 хувийг ОХУ-ын иргэд, 5.7 хувийг БНСУ-ын иргэд, 2.7 хувийг АНУ-ын иргэд, 2.1 хувийг Япон улсын иргэд, 12.7 хувийг бусад орны иргэд эзэлж байна.

Энэ оны эхний хагас жилд манай улсын 762.1 мянган иргэн гадаадад зорчсоноос 650.0 мянга буюу 85.3 хувь нь хувийн журмаар зорчжээ.

Улсын хилээр 2012 оны эхний хагас жилд давхардсан тоогоор 860.5 мянган тээврийн хэрэгсэл нэвтэрсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 114.8 мянга буюу 15.4 хувиар нэмэгдсэн бөгөөд эдгээрийн 41.2 хувийг ачааны машин, 29.6 хувийг ачааны вагон, 26.5 хувийг суудлын авто машин, 2.7 хувийг бусад тээврийн хэрэгсэл эзэлж байна (Зураг III.14). Нийт тээврийн хэрэгслийн 89.4 хувь нь Замын-Үүд, Шивээ хүрэн, Гашуун сухайт, Алтанбулаг, Сүхбаатарын боомтоор нэвтэрсэн байна.

IV. Бусад

IV.1 Цаг уур, агаарын бохирдол

Ус, цаг уурын хүрээлэнгийн мэдээгээр хамгийн их хур тунадас 2012 оны 6 дугаар сард Орхон аймгийн Эрдэнэт хотод орж 137.1 мм-т хүрчээ. Энэ оны 6 дугаар сард Өмнөговь аймгийн Ханбогд суманд хамгийн их температур 37.2 хэм, Хөвсгөл аймгийн Хатгал тосгонд хамгийн бага температур -1.7 хэм байлаа. Салхины хурд Увс аймгийн Улаангом суманд 28 м/с хүрчээ.

Зураг-III.13

Монгол Улсын хилээр орсон гадаадын зорчигчид, бүс нутгаар, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, хувиар

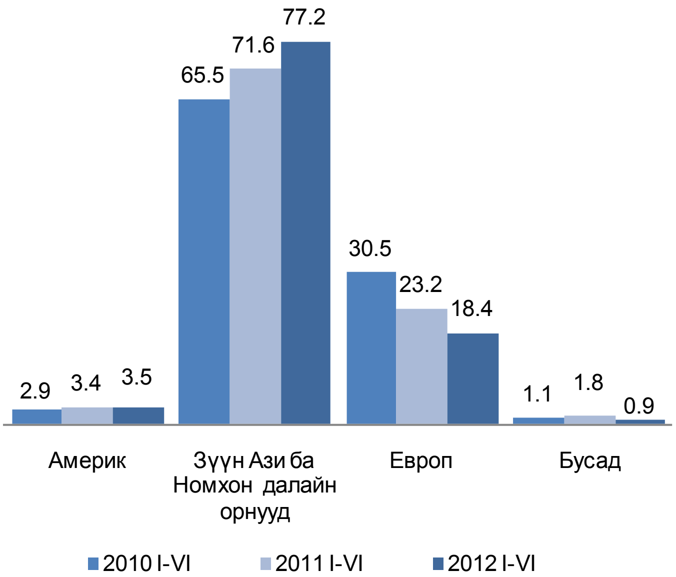

Зураг-III.14

Монгол Улсын хилээр нэвтэрсэн тээврийн хэрэгсэл, 2012 оны эхний хагас жилийн байдлаар, хувиар

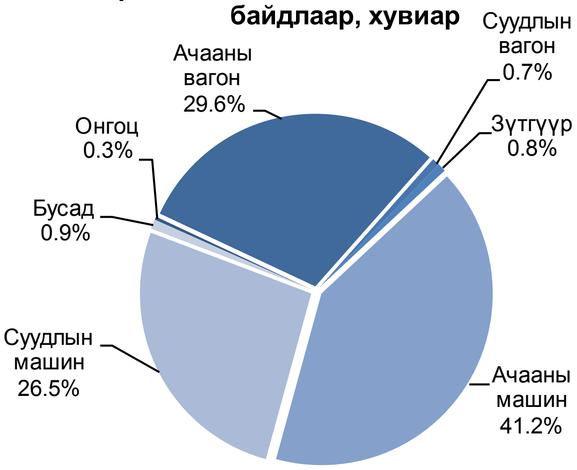

Зураг-IV.1

Улаанбаатар хотын агаар дахь хүхэрлэг хийн агууламж, эхний 7 харуулын дундаж, сараар, (мг/м3)

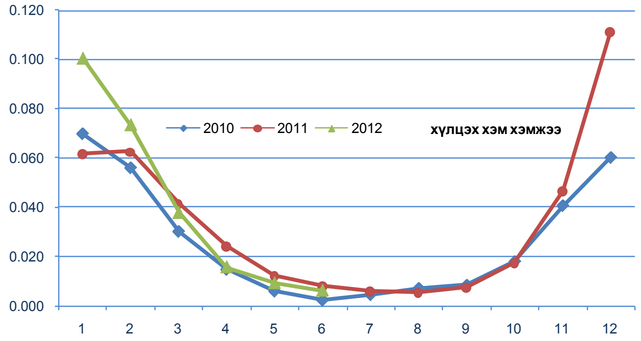

Аймгийн төв, нийслэлд агаарын дундаж хэм 2012 оны 6 дугаар сард олон жилийн дунджаас 0.6 хэм дулаан, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.0 хэмээр хүйтэн байлаа.

Азотын давхар ислийн хоногийн дундаж агууламж 2012 оны 6 дугаар сард Улаанбаатар хотын Баруун дөрвөн замын орчимд 26 удаа, 13-р хороолол орчимд 24 удаа, Хархорин захын орчимд 9 удаа, 32-ын тойрог орчимд 5 удаа, хүхэрлэг хийн хоногийн дундаж агууламж 13-р хороолол орчимд 3 удаа, Баруун дөрвөн замын орчимд 1 удаа, 10 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж 32-ын тойрог орчимд 17 удаа, Баруун дөрвөн замын орчимд 11 удаа, 13-р хороолол орчимд 10 удаа, Хархорин захын орчимд 9 удаа, 2.5 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж Баруун дөрвөн замын орчимд 4 удаа агаарын чанарын стандарт дахь хүлцэх хэм хэмжээнээс тус тус давсан байна (Зураг IV.1;IV.2).

Зураг-IV.2

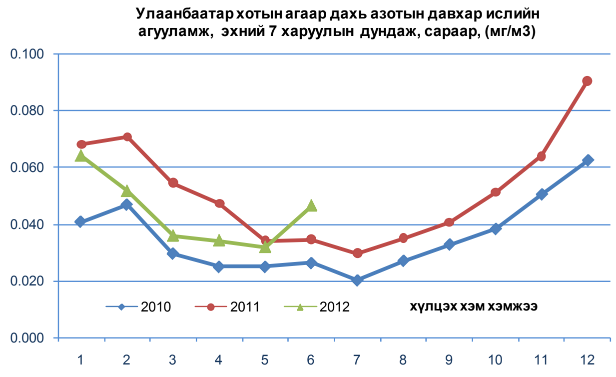

Аюулт үзэгдэл, осол

Аюулт үзэгдэл, осол 2012 оны эхний хагас жилд 2322 удаа гарсны улмаас 104 хүн амь насаа алдаж, 7.3 мянган толгой мал, амьтан хорогджээ. Энэ оны эхний хагас жилд объектын түймэр 2056 удаа, гол, нуурын усанд хүн унасан осол 32 удаа, мал, амьтны халдварт галзуу өвчин 26 удаа, бичил уурхай, нурангины осол 14 удаа, химийн хорт бодисын алдагдалтай холбоотой ослын дуудлага 10 удаа бүртгэгджээ. Аюулт үзэгдэл, ослын улмаас 13.9 тэрбум төгрөгийн хохирол учирсан байна. Объектын түймрээр 38 хүн, гол нуурын усанд унаж осолдсон ослоор 36 хүн, бичил уурхай, нурангины ослоор 19 хүн, ой, хээрийн түймэр, аадар бороо, үерийн аюулт үзэгдлийн улмаас тус бүр 4 хүн, сум галт хэрэгсэл, барилгын осол, цасны нурангины улмаас тус бүр 1 хүн амь насаа алджээ.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдол 422-оор нэмэгдэж, амь насаа алдсан хүний тоо 9-өөр буурав.

Хорогдсон мал, амьтдын тоо 2012 оны эхний хагас жилд өмнөх оны мөн үеийнхээс 157.8 мянган толгойгоор бага байна (Хүснэгт IV.1).

Хүснэгт-IV.1

Аюулт үзэгдэл, осол, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар*

Үзүүлэлт	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2012 I-VI / 2011 I-VI %
Аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдлын тоо	1 587	1 900	2 322	122.2
Аюулт үзэгдэл, ослын улмаас амь насаа алдсан хүний тоо	145	113	104	92.0
Шатсан гэр, орон сууцны тоо	854	838	1 244	148.4
Аюулт үзэгдлийн улмаас хорогдсон, устгасан мал, тэжээвэр амьтан, мян.тол	8 822.3	165.1	7.3	4.4
Объектын түймрийн тоо	1 337	1 621	2 056	126.8
Учирсан хохирлын хэмжээ, тэрбум төг	476.4	2.7	13.9	517.7

Тайлбар: *-Онцгой байдлын ерөнхий газрын мэдээ

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН ХОРООНЫ ДАРГА С.МЭНДСАЙХАН

2012 оны 7 -р сарын 10

Хавсралт № 1

НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТ, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, бүс, аймаг, нийслэлээр

Хавсралт 1

Аймаг, нийслэл	Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо			Орон нутгийн төсвийн нийт орлого, нийт зарлагын харьцаа, хувиар			Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо			Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо		
	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI
ДҮН	**39 941**	**41 767**	**47 459**	**116.6**	**152.0**	**167.0**	**9 879***	**10 033***	**11 063***	**19 842**	**20 580**	**24 205**
Баруун бүс	**8 145**	**8 362**	**6 846**	**100.9**	**104.1**	**113.8**	**735**	**719**	**809**	**1 705**	**1 696**	**1 537**
БӨ	1 274	1 360	1 576	83.5	103.8	120.6	182	177	224	359	271	153
ГО	855	825	795	136.5	106.3	133.9	93	68	93	250	300	254
ЗА	2 697	2 561	1 075	94.8	104.4	96.9	86	131	177	250	374	313
УВ	1 861	1 161	782	122.0	114.9	124.8	205	184	167	502	447	305
ХО	1 458	2 455	2 618	78.7	90.5	98.0	169	159	148	344	304	512
Хангайн бүс	**13 580**	**13 607**	**12 317**	**110.5**	**128.5**	**109.9**	**1 225**	**1 327**	**1 373**	**3 210**	**4 463**	**3 357**
АР	2 163	2 155	1 578	113.3	135.6	136.6	224	208	203	250	595	434
БХ	3 115	2 211	1 758	108.7	115.9	121.4	200	203	185	821	1 107	675
БУ	1 242	1 319	755	112.6	104.8	139.3	118	128	158	428	529	527
ОР	2 029	1 689	1 963	120.4	144.2	97.7	280	259	255	343	452	430
ӨВ	2 674	4 016	3 305	105.7	55.6	119.3	180	234	306	408	795	591
ХӨ	2 357	2 217	2 958	113.1	124.2	117.5	223	295	266	960	985	700
Төвийн бүс	**7 233**	**6 685**	**7 003**	**124.9**	**157.3**	**159.5**	**1 604**	**1 641**	**1 730**	**2 298**	**3 295**	**2 677**
ГС	136	135	116	139.8	78.5	109.5	68	68	77	113	169	85
ДА	1 785	1 981	2 078	123.3	110.6	116.6	314	319	341	483	523	606
ДО	893	665	727	126.0	213.3	135.6	290	280	302	567	677	536
ДУ	826	909	640	111.1	127.4	175.7	107	111	114	161	267	256
ӨМ	670	568	937	122.6	192.3	205.8	159	174	181	153	574	257
СЭ	1 057	1 065	1 332	139.0	91.0	89.8	385	367	356	496	597	462
ТӨ	1 866	1 362	1 173	113.4	83.5	99.0	281	322	359	325	488	475
Зүүн бүс	**3 067**	**2 900**	**3 804**	**118.4**	**110.0**	**110.7**	**646**	**727**	**769**	**1 985**	**1 736**	**1 992**
ДД	855	827	1 766	106.7	125.9	117.6	268	272	305	1 142	827	1 177
СҮ	1 199	1 110	908	143.5	93.4	114.5	83	91	111	264	281	352
ХЭ	1 013	963	1 130	95.4	118.4	101.4	295	364	353	579	628	463
Улаанбаатар	**7 916**	**10 213**	**17 489**	**115.8**	**184.5**	**233.3**	**5 499**	**5 619**	**6 382**	**10 644**	**9 390**	**14 642**

* - Төмөр замын цагдаагийн хэлтэс, Иргэний агаарын тээврийн цагдаагийн тасагт бүртгэгдсэн болон Монгол Улсын иргэдийн хилийн чанадад үйлдсэн хэргүүдийг хамруулав.

Хавсралт № 2

ХАМГИЙН ӨНДӨР, ХАМГИЙН БАГА ҮЗҮҮЛЭЛТТЭЙ АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ

	Хэмжих нэгж	2012 оны эхний хагас жилийн байдлаар				
		Улсын дундаж	Хамгийн их		Хамгийн бага	
1000 хүнд ногдох төрөлт	0/00*	13.2	ХО УБ ГС	15.0 14.5 14.4	ТӨ БУ СЭ	6.3 8.6 9.5
1000 хүнд ногдох нас баралт	0/00*	3.2	ХӨ, ДД ДА ЗА, ӨВ, ГС	3.9 3.6 3.5	ӨМ БӨ ТӨ	2.3 2.6 2.7
Нялхсын нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	0/00*	16	ХӨ БӨ,СҮ ӨВ	36 27 25	СЭ ДА ГС	4 8 10
10 000 хүн тутмаас халдварт өвчнөөр өвчлөгсөд	0/000**	89	ДД УБ БУ	168 121 98	БӨ ӨМ УВ	18 40 42
Төрсөн 100 000 эхэд ногдох эхийн эндэгдэл	0/0000	44	ЗА ТӨ СҮ СЭ ДД	264 188 157 108 104	Бусад аймаг УБ ДА ӨВ,БӨ	0 40 78 80
Орон нутгийн төсвийн нийт орлого, нийт зарлагын харьцаа зарлага=100	%	167.0	УБ ӨМ ДУ	233.3 205.8 175.7	СЭ ЗА ОР	89.8 96.9 97.7

*-промиль
**- продицмиль

Хавсралт № 3

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС, ХҮНСНИЙ ГОЛ НЭРИЙН БАРААНЫ ҮНЭ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР

жил бүрийн 6 дугаар сарын байдлаар

	ХҮИ, %		Хүнсний гол нэрийн барааны нэгжийн үнэ, төг														
	2012.VI / 2012.V	2012.VI / 2011.XII	I зэргийн гурил, кг			Хонины мах, кг			Үхрийн мах, кг			Цагаан будаа, кг			Шингэн сүү, л		
			2010.VI	2011.VI	2012.VI	2010.VI	2011.VI	2012.VI	2010.VI	2011.VI	2012.VI	2010.VI	2011.VI	2012.VI	2010.VI	2011.VI	2012.VI
Баруун бүс																	
БӨ	**101.3**	**109.2**	390	560	700	3 700	4 000	6 700	4 000	4 500	6 500	1 600	1 600	1 700	1 000	1 000	1 300
ГО	**99.0**	**106.7**	600	900	900	5 500	3 500	6 000	5 000	4 000	6 500	1 600	1 700	1 600	1 600	900	1 000
ЗА	**101.6**	**113.3**	660	800	1 000	5 000	4 200	6 000	5 000	4 200	7 000	1 600	1 650	1 600	1 800	1 000	1 300
УВ	**101.1**	**106.2**	600	800	800	3 500	3 300	6 000	3 500	3 500	6 000	1 400	1 600	1 600	700	600	800
ХО	**101.7**	**115.0**	700	850	1 150	4 000	4 200	7 000	4 000	4 500	6 950	1 600	1 600	1 700	1 000	1 000	1 350
Хангайн бүс																	
АР	**101.3**	**108.4**	480	690	700	4 500	3 800	6 800	4 500	4 300	7 000	1 600	1 600	1 800	1 200	1 100	1 000
БХ	**100.6**	**108.7**	750	780	850	5 000	4 500	6 000	4 000	4 000	6 500	1 800	1 600	1 650	1 200	700	900
БУ	**99.1**	**103.9**	460	680	880	4 000	3 500	6 500	4 500	4 000	7 000	1 700	1 800	1 800	600	600	600
ОР	**100.6**	**113.7**	440	650	700	4 300	4 000	7 100	5 000	4 300	7 600	1 650	1 550	1 650	700	700	700
ӨВ	**100.1**	**104.5**	600	800	750	5 000	3 500	6 000	5 000	4 500	7 800	1 600	1 700	1 600	1 800	1 000	1 000
ХӨ	**100.3**	**107.9**	700	800	800	4 500	4 000	7 600	4 500	4 500	7 500	1 700	1 800	1 750	800	800	1 000
Төвийн бүс																	
ГС	**101.8**	**114.4**	520	740	750	4 000	3 800	6 000	4 800	4 800	6 500	1 700	1 417	1 500	1 000	800	1 100
ДА	**100.3**	**109.7**	600	800	810	4 200	3 800	7 100	4 500	4 600	8 100	1 700	1 700	1 700	550	500	500
ДО	**101.2**	**113.7**	490	750	800	4 200	4 300	6 650	5 000	5 300	7 500	1 600	1 500	1 550	1 200	1 500	1 800
ДУ	**100.3**	**106.4**	617	850	780	4 733	4 800	6 100	-	-	-	1 583	1 650	1 560	1 930	1 400	1 400
ӨМ	**100.2**	**106.1**	800	800	850	6 000	5 000	7 000	-	-	-	1 650	1 533	1 800	2 500	1 500	2 000
СЭ	**101.4**	**114.3**	500	750	800	4 000	4 000	7 450	4 500	4 700	7 800	1 400	1 600	1 667	500	500	850
ТӨ	**101.0**	**108.2**	460	660	650	4 500	3 800	6 800	5 300	4 000	7 000	1 700	1 600	1 600	800	700	800
Зүүн бүс																	
ДД	**100.4**	**112.9**	530	680	650	4 500	3 800	6 800	4 400	4 200	8 200	1 250	1 300	1 400	800	600	800
СҮ	**100.5**	**106.2**	600	730	730	4 000	3 800	6 500	4 300	4 500	7 500	1 500	1 500	1 500	1 000	1 000	1 000
ХЭ	**100.2**	**108.1**	600	930	800	3 500	3 800	6 800	3 500	4 500	7 800	1 600	1 600	1 600	1 300	600	1 000
Улаанбаатар																	
УБ	**100.3**	**109.8**	550	722	680	5 225	4 040	7 200	5 760	4 785	8 180	1 664	1 670	1 700	1 007	1 000	935

Хавсралт № 3-ийн үргэлжлэл

	ХҮИ, %		Хүнсний гол нэрийн барааны нэгжийн үнэ, төг											
	2012.VI / 2012.V	2012.VI / 2011.XII	Элсэн чихэр, кг			Ногоон цай, 2 кг			Төмс, кг			Сонгино, кг		
			2010.VI	2011.VI	2012.VI	2010.VI	2011.VI	2012.VI	2010.VI	2011.VI	2012.VI	2010.VI	2011.VI	2012.VI
Баруун бүс														
БӨ	**101.3**	**109.2**	1 750	1 900	1 733	3 650	3 700	4 200	700	800	400	1 125	1 266	1 200
ГО	**99.0**	**106.7**	1 800	1 700	1 700	5 500	5 500	5 500	700	800	600	1 500	1 500	1 500
ЗА	**101.6**	**113.3**	1 800	1 800	1 700	3 500	3 800	3 800	800	800	800	1 500	1 500	1 500
УВ	**101.1**	**106.2**	1 600	1 800	1 700	4 300	4 500	5 500	700	800	767	1 500	1 500	1 500
ХО	**101.7**	**115.0**	1 800	1 800	1 800	4 800	4 800	5 000	600	700	400	1 500	1 500	1 000
Хангайн бүс														
АР	**101.3**	**108.4**	1 500	1 700	1 800	3 300	3 300	2 500	1 000	900	900	1 200	1 000	1 000
БХ	**100.6**	**108.7**	1 600	1 800	1 800	4 000	4 400	4 300	700	800	800	1 500	1 200	1 200
БУ	**99.1**	**103.9**	1 800	1 800	1 800	3 500	3 500	3 500	800	1 200	800	1 300	1 100	1 000
ОР	**100.6**	**113.7**	1 450	1 500	1 600	3 500	5 000	4 250	900	800	600	1 000	1 000	1 200
ӨВ	**100.1**	**104.5**	1 500	1 800	1 600	4 500	4 500	4 500	900	800	800	1 000	800	900
ХӨ	**100.3**	**107.9**	1 600	1 700	1 800	5 200	5 200	5 200	800	800	967	1 500	1 500	1 450
Төвийн бүс														
ГС	**101.8**	**114.4**	1 700	1 500	1 500	3 000	3 000	3 900	900	900	800	900	900	700
ДА	**100.3**	**109.7**	1 550	1 700	1 700	4 500	4 500	3 800	800	800	800	1 100	1 000	1 000
ДО	**101.2**	**113.7**	1 500	1 550	1 550	4 000	4 500	5 000	800	967	900	1 200	1 000	1 500
ДУ	**100.3**	**106.4**	1 533	1 650	1 500	4 133	3 680	4 000	1 000	950	930	967	820	950
ӨМ	**100.2**	**106.1**	1 600	1 700	1 800	4 250	4 400	4 300	1 400	1 200	1 300	1 500	1 200	1 300
СЭ	**101.4**	**114.3**	1 500	1 500	1 667	4 000	4 200	4 967	1 100	800	1 267	1 500	2 000	1 167
ТӨ	**101.0**	**108.2**	1 600	1 700	1 600	4 500	4 200	4 800	1 000	900	1 000	1 000	800	800
Зүүн бүс														
ДД	**100.4**	**112.9**	1 500	1 600	1 500	3 500	3 600	3 800	600	700	700	700	800	800
СҮ	**100.5**	**106.2**	1 500	1 500	1 480	3 600	3 500	3 800	900	1 000	970	900	800	870
ХЭ	**100.2**	**108.1**	1 500	1 600	1 600	5 000	5 000	4 200	800	1 000	1 000	900	1 200	960
Улаанбаатар														
УБ	**100.3**	**109.8**	1 565	1 675	1 695	4 650	4 265	4 270	940	1 150	1 065	1 110	955	1 000

Хавсралт № 4

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ЗАРИМ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ДУНДАЖ ҮНЭ, сараар

төг

Аймаг, нийслэл	Үхрийн 1 ширхэг ширний дундаж үнэ					
	2 м-ээс доош урттай			2 м-ээс дээш урттай		
	2011 VI	2012 V	2012 VI	2011 VI	2012 V	2012 VI
	Баруун бүс					
БӨ	10 000	20 000	21 500	12 000	-	-
ГО	-	16 000	17 300	10 000	25 000	26 000
ЗА	12 500	20 700	-	15 000	25 000	-
УВ	-	20 000	15 000	13 000	23 000	18 000
ХО	-	-	15 000	14 000	15 000	-
	Хангайн бүс					
АР	18 000	25 000	27 000	28 000	35 000	35 000
БХ	-	-	28 000	15 000	30 000	30 000
БУ	13 500	23 500	20 000	20 000	33 500	30 500
ОР	-	20 000	26 000	-	30 000	35 000
ӨВ	-	25 000	20 000	15 000	32 000	27 000
ХӨ	15 000	25 000	20 000	18 000	30 000	-
	Төвийн бүс					
ГС	-	-	22 000	25 000	25 000	25 000
ДА	9 000	-	15 000	24 000	20 000	28 000
ДУ	-	12 700	12 700	-	20 700	22 700
СЭ	16 000	20 000	28 000	27 000	30 000	38 000
ТӨ	18 000	28 000	22 000	28 000	32 000	25 000
	Зүүн бүс					
ДД	-	20 000	25 000	-	25 000	35 000
СҮ	15 000	22 500	16 500	23 500	30 000	25 000
ХЭ	18 000	26 000	23 000	-	-	-
	Улаанбаатар					
УБ	21 000	25 000	28 000	34 000	40 000	40 000

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Адууны 1 ширхэг ширний дундаж үнэ		
	2011 VI	2012 V	2012 VI
	Баруун бүс		
БӨ	20 500	20 000	25 500
ГО	18 000	-	-
ЗА	18 500	30 000	-
УВ	17 000	-	15 000
ХО	-	15 000	15 000
	Хангайн бүс		
АР	28 000	20 000	32 000
БХ	20 000	25 000	25 000
БУ	22 500	25 000	25 000
ОР	-	23 000	30 000
ӨВ	20 000	25 000	25 000
ХӨ	20 000	20 000	20 000
	Төвийн бүс		
ГС	23 500	25 000	28 500
ДА	21 000	25 000	25 000
ДО	-	-	20 000
ДУ	20 500	23 000	25 000
ӨМ	15 000	-	24 000
СЭ	25 000	20 000	38 000
ТӨ	27 500	28 000	36 000
	Зүүн бүс		
ДД	20 000	20 000	27 700
СҮ	24 000	22 500	25 000
ХЭ	26 000	27 000	32 000
	Улаанбаатар		
УБ	30 000	25 000	30 000

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Ямааны 1 кг ноолуурын дундаж үнэ					
	Цагаан			Бор		
	2011 VI	2012 V	2012 VI	2011 VI	2012 V	2012 VI
	Баруун бүс					
БӨ	50 000	43 000	41 000	-	43 000	41 000
ГО	52 000	42 000	45 000	52 000	42 000	45 000
ЗА	52 000	43 500	44 000	52 000	43 500	44 000
УВ	50 000	43 000	43 500	-	43 000	43 000
ХО	50 000	41 000	44 000	-	-	42 000
	Хангайн бүс					
АР	45 000	45 000	40 000	45 000	45 000	38 000
БХ	53 000	43 000	48 000	53 000	42 500	45 000
БУ	-	-	-	42 500	40 500	42 300
ОР	-	40 000	43 000	-	40 000	43 000
ӨВ	53 000	44 000	45 000	53 000	44 000	45 000
ХӨ	50 000	46 000	47 000	52 000	48 000	47 000
	Төвийн бүс					
ГС	45 000	40 000	41 500	-	-	-
ДА	45 000	42 000	45 000	45 000	42 000	-
ДО	45 000	41 000	44 000	45 000	41 000	44 000
ДУ	-	42 300	45 000	45 000	-	-
ӨМ	45 000	-	45 000	45 000	-	45 000
СЭ	40 000	35 000	-	-	35 000	-
ТӨ	52 500	45 000	40 000	50 000	45 000	40 000
	Зүүн бүс					
ДД	-	35 000	30 000	-	35 000	30 000
СҮ	42 500	37 500	32 500	-	35 000	32 500
ХЭ	40 000	-	-	-	-	-
	Улаанбаатар					
УБ	50 000	41 000	43 000	30 000	41 000	43 000

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Хонины ноостой 1 ширхэг нэхийний дундаж үнэ		
	2011 VI	2012 V	2012 VI
	Баруун бүс		
БӨ	-	4 500	7 000
ГО	11 500	7 500	-
ЗА	10 000	10 000	10 000
УВ	7 000	8 000	8 000
ХО	12 000	6 000	10 000
	Хангайн бүс		
АР	13 000	8 000	13 000
БХ	11 000	8 000	13 000
БУ	9 000	8 000	12 000
ОР	-	7 500	8 500
ӨВ	12 000	5 000	-
ХӨ	10 500	8 000	-
	Төвийн бүс		
ГС	11 000	9 000	12 000
ДА	12 000	8 000	-
ДО	10 000	5 000	11 000
ДУ	11 500	7 000	13 000
ӨМ	-	-	8 000
СЭ	-	6 500	-
ТӨ	10 500	9 000	9 000
	Зүүн бүс		
ДД	10 000	7 000	10 000
СҮ	-	5 500	-
ХЭ	-	7 000	13 000
	Улаанбаатар		
УБ	8 000	6 000	8 000

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Тэмээний дундаж үнэ, мян.төг											
	Нас гүйцсэн тэмээ						Өсвөр насны тэмээ					
	Ат			Ингэ			Эр			Эм		
	2011 VI	2012 V	2012 VI	2011 VI	2012 V	2012 VI	2011 VI	2012 V	2012 VI	2011 VI	2012 V	2012 VI
Баруун бүс												
БӨ	579	766	815	509	723	745	360	494	508	360	459	493
ГО	446	650	662	375	546	564	270	386	405	268	386	402
ЗА	-	800	867	-	733	717	200	575	625	200	525	625
УВ	503	700	833	435	600	650	300	450	600	260	400	500
ХО	483	767	850	351	644	650	205	424	450	202	338	450
Хангайн бүс												
АР	567	633	633	467	563	563	383	425	425	350	413	413
БХ	650	1 034	1 050	533	675	663	-	-	400	-	-	400
БУ	585	733	714	514	673	657	315	460	464	305	447	457
ӨВ	560	1 067	1 000	483	700	817	-	550	400	-	500	400
ХӨ	495	617	613	430	545	536	327	377	355	300	352	347
Төвийн бүс												
ДА	480	1 200	1 090	450	1 000	975	300	400	480	300	450	460
ДО	657	867	919	559	816	870	375	563	631	356	508	597
ДУ	569	667	665	477	581	597	348	394	390	339	364	371
ӨМ	629	936	944	450	795	797	425	-	-	-	-	-
СЭ	600	650	750	500	550	650	-	-	-	-	-	-
ТӨ	595	671	698	480	575	604	330	417	422	303	367	389
Зүүн бүс												
ДД	595	803	932	512	696	762	353	505	588	323	474	555
СҮ	530	790	920	427	568	770	267	505	617	267	505	503
ХЭ	417	702	760	381	592	640	283	468	528	273	440	510

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Адууны дундаж үнэ, мян.төг											
	Нас гүйцсэн адуу						Өсвөр насны адуу					
	Морь			Гүү			Эр			Эм		
	2011 VI	2012 V	2012 VI	2011 VI	2012 V	2012 VI	2011 VI	2012 V	2012 VI	2011 VI	2012 V	2012 VI
Баруун бүс												
БӨ	492	782	781	439	730	749	350	585	604	334	563	557
ГО	317	492	497	275	417	426	221	321	328	218	320	323
ЗА	293	482	500	256	424	458	200	342	367	190	325	330
УВ	328	540	552	270	430	433	253	338	383	225	350	333
ХО	362	715	650	273	522	450	211	470	-	197	375	-
Хангайн бүс												
АР	278	473	507	273	438	462	204	330	353	203	312	344
БХ	259	500	489	234	456	444	190	370	367	178	360	342
БУ	303	523	541	285	483	486	223	334	352	219	331	344
ОР	350	670	700	348	660	680	200	480	500	200	480	500
ӨВ	298	630	740	260	575	616	170	417	467	170	400	450
ХӨ	315	446	443	282	403	403	219	303	305	217	290	290
Төвийн бүс												
ГС	-	700	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ДА	390	933	938	358	717	825	300	550	620	278	450	488
ДО	386	519	607	358	412	551	257	332	369	246	270	350
ДУ	312	444	427	302	390	387	216	297	305	208	257	249
ӨМ	297	563	567	-	500	700	-	-	-	-	-	-
СЭ	402	540	590	380	492	545	302	405	440	270	370	417
ТӨ	401	608	679	360	519	587	253	365	432	244	355	397
Зүүн бүс												
ДД	374	566	711	325	516	618	212	379	474	204	358	439
СҮ	333	576	504	314	463	447	226	373	345	216	373	328
ХЭ	313	533	569	280	436	483	204	351	419	200	340	397
Улаанбаатар												
УБ	290	-	-	280	-	-	250	-	-	230	-	-

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Үхрийн дундаж үнэ, мян.төг											
	Нас гүйцсэн үхэр						Өсвөр насны үхэр					
	Эр			Эм			Эр			Эм		
	2011 VI	2012 V	2012 VI	2011 VI	2012 V	2012 VI	2011 VI	2012 V	2012 VI	2011 VI	2012 V	2012 VI
Баруун бүс												
БӨ	363	546	575	333	514	515	271	390	411	248	366	388
ГО	326	568	584	291	486	491	237	392	407	230	389	389
ЗА	400	792	780	346	680	579	260	495	425	250	467	400
УВ	384	650	775	340	476	560	300	325	433	250	310	400
ХО	432	724	995	353	619	-	250	433	500	246	370	500
Хангайн бүс												
АР	410	641	675	344	509	537	259	383	402	252	382	391
БХ	402	664	650	315	530	468	194	330	334	205	330	317
БУ	544	783	794	421	593	614	305	463	486	289	446	458
ОР	600	1 150	1 200	580	980	1 000	365	700	720	353	650	660
ӨВ	433	1 080	920	323	800	742	350	625	575	300	625	533
ХӨ	508	583	583	337	449	447	273	331	330	250	313	313
Төвийн бүс												
ДА	623	1 467	1 225	538	1 133	1 088	400	800	863	368	700	750
ДО	612	816	905	523	689	762	430	510	543	381	488	518
ДУ	491	566	561	431	522	522	296	368	363	299	349	340
ӨМ	-	-	990	-	-	-	-	-	-	-	-	-
СЭ	614	820	900	483	750	770	403	550	574	365	520	547
ТӨ	588	852	873	466	674	711	362	533	589	340	491	516
Зүүн бүс												
ДД	586	952	1 036	466	775	936	326	618	704	291	566	650
СҮ	549	1 158	1 226	402	783	893	303	556	610	255	488	538
ХЭ	444	683	761	378	559	643	258	465	528	256	436	493
Улаанбаатар												
УБ	460	-	-	390	-	-	265	-	-	230	-	-

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Нас гүйцсэн хонины дундаж үнэ, мян.төг					
	Эр			Эм		
	2011 VI	2012 V	2012 VI	2011 VI	2012 V	2012 VI
			Баруун бүс			
БӨ	89	149	170	69	128	135
ГО	81	143	146	58	102	105
ЗА	81	145	150	56	96	98
УВ	81	144	155	53	90	99
ХО	86	139	155	67	105	122
			Хангайн бүс			
АР	73	117	134	55	88	104
БХ	84	135	143	67	103	99
БУ	78	130	134	58	93	106
ОР	95	170	170	70	110	130
ӨВ	91	164	169	70	132	131
ХӨ	70	101	128	51	76	109
			Төвийн бүс			
ГС	107	148	165	80	-	135
ДА	103	170	190	85	140	165
ДО	105	147	152	76	101	108
ДУ	86	106	100	65	78	74
ӨМ	106	169	170	79	144	145
СЭ	82	133	151	63	107	121
ТӨ	89	143	174	63	104	131
			Зүүн бүс			
ДД	68	121	137	51	97	112
СҮ	89	142	137	54	100	98
ХЭ	73	123	141	53	90	95
			Улаанбаатар			
УБ	90	150	180	65	100	120

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Нас гүйцсэн ямааны дундаж үнэ, мян.төг					
	Эр			Эм		
	2011 VI	2012 V	2012 VI	2011 VI	2012 V	2012 VI
			Баруун бүс			
БӨ	58	92	99	49	82	84
ГО	56	92	96	42	71	76
ЗА	47	84	86	38	64	65
УВ	50	80	85	37	56	59
ХО	57	102	113	47	76	78
			Хангайн бүс			
АР	50	79	83	43	63	66
БХ	58	98	94	46	80	75
БУ	52	88	93	42	67	70
ОР	60	110	110	48	80	80
ӨВ	61	110	110	54	92	91
ХӨ	53	76	88	40	58	65
			Төвийн бүс			
ГС	73	85	90	55	60	70
ДА	68	147	170	55	120	155
ДО	65	95	98	49	80	79
ДУ	63	72	70	45	56	56
ӨМ	76	115	135	58	104	111
СЭ	60	90	103	50	74	85
ТӨ	58	95	117	48	73	90
			Зүүн бүс			
ДД	50	88	101	43	75	86
СҮ	50	92	93	35	66	58
ХЭ	52	93	101	41	67	80
			Улаанбаатар			
УБ	65	100	120	40	75	100

Хавсралт № 5

МОНГОЛ УЛСЫН НЭГДСЭН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА
(жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар)

сая төг

	2011 I-VI		2012 I-VI	
	Дүн	дүнд эзлэх хувь	Дүн	дүнд эзлэх хувь
НИЙТ ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	**1 966 668.2**	**100.0**	**2 380 757.9**	**100.0**
ТОГТВОРЖУУЛАЛТЫН САН	40 680.0	2.1	25 482.2	1.1
НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	1 925 988.2	97.9	2 355 275.7	98.9
УРСГАЛ ОРЛОГО	1 918 052.3	97.5	2 347 632.0	98.6
ТАТВАРЫН ОРЛОГО	1 691 453.4	86.0	2 106 077.7	88.5
1. Орлогын албан татвар	369 116.7	18.8	398 828.8	16.8
- Аж ахуйн нэгжийн	215 252.5	10.9	247 690.4	10.4
- Хүн амын	98 250.2	5.0	151 133.7	6.3
- Зарим бүтээгдэхүүний үнийн өсөлтийн	55 614.0	2.8	4.8	0.0
2. Нийгмийн даатгалын шимтгэл	209 608.9	10.7	314 044.1	13.2
3. Өмчийн татвар	7 725.4	0.4	9 974.4	0.4
4. Дотоодын бараа, үйлчилгээний татвар	619 760.6	31.5	738 118.4	31.0
- Нэмэгдсэн өртгийн татвар	459 249.9	23.4	592 816.3	24.9
- Онцгой албан татвар	141 497.9	7.2	121 304.4	5.1
- Тусгай зориулалтын орлого	19 012.8	1.0	23 997.6	1.0
5. Гадаад худалдааны татварын орлого	149 602.3	7.6	161 356.2	6.8
6. Бусад татвар	335 639.5	17.1	483 755.7	20.3
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	226 599.0	11.5	241 554.4	10.1
ХӨРӨНГИЙН ОРЛОГО	7 935.9	0.4	6 609.6	0.3
ТУСЛАМЖИЙН ОРЛОГО	-	-	1 034.0	0.0
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	**1 868 234.3**	**100.0**	**2 930 076.1**	**100.0**
НИЙТ ЗАРЛАГА	1 804 046.1	96.6	2 888 913.7	98.6
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1 523 091.0	81.5	2 282 457.1	77.9
1. Бараа, үйлчилгээний зардал	679 684.4	36.4	935 886.7	31.9
- Цалин, хөлс	406 506.2	21.8	561 956.7	19.2
- Бараа, үйлчилгээний бусад зардал	273 178.2	14.6	373 929.9	12.8
2. Зээлийн үйлчилгээний төлбөр	20 703.0	1.1	55 286.3	1.9
3. Татаас ба шилжүүлэг	822 703.6	44.0	1 291 284.1	44.1
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	280 955.1	15.0	606 456.6	20.7
Дотоод эх үүсвэр	276 465.9	14.8	590 891.9	20.2
- Хөрөнгө оруулалт	243 690.4	13.0	556 795.9	19.0
- Их засварын зардал	24 180.9	1.3	23 338.8	0.8
- Геологи хайгуулын зардал	-	-	754.7	0.0
- Ойжуулалт, байгаль орчны бусад арга хэмжээ	1 990.2	0.1	2 419.2	0.1
- Улсын нөөц бүрдүүлэх зардал	6 604.4	0.4	7 583.3	0.3
Гадаад эх үүсвэр	4 489.2	0.2	15 564.6	0.5
ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	64 188.2	3.4	41 162.5	1.4
- Гадаад зээлээр санхүүжих төсөл	5 922.4	0.3	10 596.5	0.4

Хавсралт № 6

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА

(жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар)

сая төг

Аймаг, нийслэл	Орлого			Улсын төсвөөс олгосон санхүүгийн дэмжлэг		Зарлага		
	2011 I-VI	2012 I-VI	2012 I-VI / 2011 I-VI %	2011 I-VI	2012 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2012 I-VI / 2011 I-VI %
Бүгд	**268 942.6**	**380 819.6**	**141.6**	**15 497.8**	**51 382.0**	**176 939.1**	**228 011.8**	**128.9**
Баруун бүс								
Дүн	**17 427.4**	**23 611.6**	**135.5**	**6 938.8**	**8 476.4**	**16 738.5**	**20 747.6**	**124.0**
БӨ	2 961.7	3 947.7	133.3	1 350.0	1 920.0	2 853.7	3 273.9	114.7
ГО	3 457.7	5 273.4	152.5	111.1	239.4	3 251.3	3 937.8	121.1
ЗА	4 013.5	5 333.1	132.9	2 328.2	3 165.5	3 843.9	5 501.6	143.1
УВ	3 994.3	5 511.9	138.0	2 458.1	3 151.5	3 475.2	4 417.6	127.1
ХО	3 000.3	3 545.5	118.2	691.5	-	3 314.5	3 616.8	109.1
Хангайн бүс								
Дүн	**52 116.0**	**59 742.1**	**114.6**	**6 844.4**	**13 971.2**	**40 565.3**	**54 366.2**	**134.0**
АР	4 121.3	5 742.8	139.3	2 261.8	3 141.0	3 039.6	4 205.5	138.4
БХ	4 115.5	5 917.7	143.8	2 282.6	3 454.8	3 550.4	4 876.2	137.3
БУ	2 632.4	6 101.9	231.8	-	1 046.6	2 510.7	4 380.0	174.5
ОР	34 578.5	30 350.5	87.8	-	-	23 980.7	31 076.2	129.6
ӨВ	2 128.3	5 561.6	261.3	-	3 256.6	3 828.8	4 663.8	121.8
ХӨ	4 540.1	6 067.5	133.6	2 300.0	3 072.2	3 655.0	5 164.5	141.3
Төвийн бүс								
Дүн	**79 997.1**	**98 207.7**	**122.8**	**1 714.6**	**4 500.3**	**50 863.3**	**61 565.7**	**121.0**
ГС	1 103.0	2 116.5	191.9	198.6	815.4	1 404.6	1 932.3	137.6
ДА	4 745.8	6 342.9	133.7	-	-	4 292.7	5 442.1	126.8
ДО	7 704.8	7 708.1	100.0	-	-	3 611.6	5 684.6	157.4
ДУ	3 018.0	4 629.9	153.4	1 516.0	2 763.0	2 369.0	2 635.9	111.3
ӨМ	53 464.3	63 241.7	118.3	-	-	27 795.7	30 727.2	110.5
СЭ	5 501.6	8 016.8	145.7	-	-	6 048.1	8 926.9	147.6
ТӨ	4 459.6	6 151.8	137.9	-	921.9	5 341.5	6 216.8	116.4
Зүүн бүс								
Дүн	**11 000.4**	**12 461.6**	**113.3**	**-**	365.2	**10 003.5**	**11 256.0**	**112.5**
ДД	3 536.5	3 923.4	110.9	-	-	2 808.0	3 335.0	118.8
СҮ	3 943.7	4 417.8	112.0	-	365.2	4 221.5	3 857.6	91.4
ХЭ	3 520.1	4 120.4	117.1	-	-	2 974.1	4 063.4	136.6
Улаанбаатар								
Дүн	**108 401.6**	**186 796.6**	**172.3**	**-**	24 068.9	**58 768.5**	**80 076.3**	**136.3**
УБ	108 401.6	186 796.6	172.3	-	24 068.9	58 768.5	80 076.3	136.3

Хавсралт № 7

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС УЛСЫН ТӨСӨВТ ТӨВЛӨРҮҮЛЭХ ОРЛОГО

(жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар)

сая төг

Аймаг, нийслэл	2011 I-VI	2012 I-VI	2012 I-VI / 2011 I-VI %
Бүгд	**48 580.8**	**53 198.4**	**109.5**
ДА	636.8	1 501.5	235.8
ДД	200.0	-	-
ДО	900.0	900.0	100.0
ОР	19 800.0	27 208.8	137.4
ӨМ	14 886.0	22 088.1	148.4
СЭ	850.0	1 500.0	176.5
ХЭ	108.0	-	-
УБ	11 200.0	-	-

Хавсралт № 8

Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага, салбараар

(жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар)

сая төг

Үйл ажиллагааны чиглэл	2011 I-VI	2012 I-VI	2012 I-VI / 2011 I-VI %
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	**1 868 234.3**	**2 930 076.1**	**156.8**
Улсын нийтлэг үйлчилгээ	**417 284.8**	**500 069.7**	**119.8**
Нийтийн ерөнхий үйлчилгээ	268 495.0	282 272.4	105.1
Батлан хамгаалах үйл ажиллагаа	64 704.1	98 302.4	151.9
Нийгмийн хэв журам, аюулгүй байдлын үйл ажиллагаа	84 085.7	119 494.8	142.1
Нийгмийн үйлчилгээ	**1 331 267.9**	**1 998 466.8**	**150.1**
Боловсролын үйл ажиллагаа	288 872.4	473 823.5	164.0
Эрүүл мэндийн үйл ажиллагаа	132 073.1	186 685.3	141.3
Нийгмийн даатгал, нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа	868 472.3	1 270 759.5	146.3
Орон сууц, нийтийн аж ахуй, хот байгуулалтын үйл ажиллагаа	9 510.0	18 619.4	195.8
Соёл урлаг, амралт, спортын үйл ажиллагаа	32 340.1	48 579.1	150.2
Эдийн засгийн үйл ажиллагаа	**278 055.7**	**546 033.4**	**196.4**
Эрчим хүч, дулаан хангамж	49 156.5	90 218.4	183.5
Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй	70 460.8	54 198.5	76.9
Эрдэс баялаг, уул уурхай, үйлдвэр, барилга	16 097.9	18 677.8	116.0
Тээвэр холбоо	86 280.2	277 062.1	321.1
Эдийн засгийн бусад	56 060.4	105 876.6	188.9
Ангилагдаагүй бусад зардал	**77 697.4**	**211 943.6**	**272.8**
Тохируулга	**-236 071.5**	**-326 437.3**	**138.3**

Хавсралт № 9

Гадаад худалдааны нийт эргэлт, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

мян.ам.долл

Үзүүлэлт	2011 I-VI	2012 I-VI	2012 I-VI / 2011 I-VI %
Нийт бараа эргэлт	**4 718 345.3**	**5 575 551.9**	**118.2**
Экспорт	**1 992 789.6**	**2 262 289.6**	**113.5**
Валютын төлбөртэй худалдаа	1 989 014.0	2 260 346.1	113.6
Гадаадын тусламжийн бараа	316.3	169.6	53.6
Гадаадын захиалагчийн материалаар хийсэн бараа	825.7	1 769.1	214.3
Бусад	2 633.6	4.8	0.2
Импорт	**2 725 555.7**	**3 313 262.3**	**121.6**
Валютын төлбөртэй худалдаа	2 194 900.6	2 816 705.6	128.3
Бараа солилцоо	33.3	0.3	0.9
Гадаадын тусламжийн бараа	65 709.6	77 507.4	118.0
Хөрөнгө оруулалтаар нийлүүлсэн бараа	462 693.6	413 759.2	89.4
Гадаадын зээлийн хөрөнгөөр нийлүүлсэн бараа	1 349.7	3 138.6	232.5
Гадаадын захиалагчийн материал, эд зүйлс	303.1	549.0	181.1
Бусад	565.7	1 602.2	283.2

Хавсралт № 10

Экспорт, импорт, барааны бүлгээр, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

мян.ам.долл

Барааны бүлэг	2011 I-VI		2012 I-VI	
	Дүн	Дүнд эзлэх хувь	Дүн	Дүнд эзлэх хувь
Экспорт	**1 992 789.6**	**100.0**	**2 262 289.6**	**100.0**
Эрдэс бүтээгдэхүүн	1 704 906.1	85.6	2 031 406.2	89.8
Нэхмэл болон нэхмэл бүтээгдэхүүн	146 189.7	7.3	126 238.8	5.6
Үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос	65 758.9	3.3	45 596.6	2.0
Түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, эдгээрээр хийсэн эдлэл	30 621.5	1.5	14 798.4	0.7
Авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	5 249.9	0.3	13 427.6	0.6
Үндсэн төмөрлөг болон түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн	11 253.1	0.6	8 791.4	0.4
Мал, амьтад, тэдгээрээс гаралтай бүтээгдэхүүн	11 329.8	0.6	8 996.2	0.4
Машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн эд анги, сэлбэг	7 294.3	0.4	5 697.6	0.2
Бусад	10 186.3	0.4	7 336.9	0.3
Импорт	**2 725 555.7**	**100.0**	**3 313 262.3**	**100.0**
Машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн эд анги, сэлбэг	716 561.5	26.3	844 093.6	25.5
Эрдэс бүтээгдэхүүн	469 806.8	17.2	718 452.3	21.7
Авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	688 032.4	25.2	717 702.2	21.7
Үндсэн төмөрлөг болон түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн	252 459.1	9.3	275 887.2	8.3
Хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн	141 396.2	5.2	169 292.8	5.1
Хими, химийн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн	107 389.8	3.9	135 445.8	4.1
Хуванцар, каучук, түүгээр хийсэн эдлэл	89 791.4	3.3	117 145.0	3.5
Хараа зүй, гэрэл, кино зураг, хэмжүүр, хяналт, эмнэлэг, мэс заслын багаж, цаг, хөгжмийн зэмсэг	30 606.1	1.1	56 766.0	1.7
Чулуу, гөлтгөнө, цемент, шөрмөсөн чулуун зүйлс, шил, шилэн сав	43 055.9	1.6	56 799.8	1.7
Бусад	186 456.6	6.9	221 677.6	6.7

Хавсралт № 11

Төллөсөн хээлтэгч, төллөлтийн хувь, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Малын төрөл	Төллөсөн хээлтэгч, мян.толгой			Төллөлтийн хувь		
	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI
Бүгд	**10 205.4**	**12 862.6**	**13 524.8**	**53.7**	**82.8**	**86.2**
Гүү	258.5	371.4	421.1	39.8	62.6	65.6
Үнээ	483.4	576.6	668.1	47.2	63.9	69.2
Ингэ	35.7	39.7	44.7	39.8	43.7	46.5
Эм хонь	5 385.8	6 143.9	6 437.8	62.1	86.6	90.4
Эм ямаа	4 042.0	5 730.9	5 953.3	47.2	83.7	86.6

Хавсралт № 12

Бойжуулсан төл, бойжилтын хувь, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Малын төрөл	Бойжуулсан төл, мян.толгой			Бойжилтын хувь		
	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI
Бүгд	**7 270.4**	**12 536.7**	**13 327.3**	**71.1**	**97.2**	**98.4**
Унага	217.1	359.7	410.0	84.0	96.8	97.6
Тугал	421.9	563.7	654.6	87.3	97.8	98.1
Ботго	32.9	38.6	43.6	92.1	97.4	98.1
Хурга	3 891.8	5 989.8	6 360.8	72.1	97.3	98.7
Ишиг	2 706.7	5 584.8	5 858.5	66.8	97.1	98.2

Хавсралт № 13

Зүй бусаар хорогдсон том мал, оны эхний малд хорогдлын эзлэх хувь, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Малын төрөл	Хорогдсон том мал, мян.толгой			Оны эхний малд том малын хорогдлын эзлэх хувь		
	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI
Бүгд	**9 726.6**	**506.1**	**275.6**	**3.3**	**22.1**	**0.8**
Адуу	338.2	20.6	14.2	2.3	15.2	0.7
Үхэр	550.1	41.2	25.6	3.6	21.2	1.1
Тэмээ	12.8	1.2	0.6	0.6	4.6	0.2
Хонь	4 053.4	211.8	111.1	3.1	21.0	0.7
Ямаа	4 772.0	231.2	124.1	3.7	24.3	0.8

Хавсралт № 14

Мал төллөлт, төл бойжилт, зүй бусаар хорогдсон том мал, өвчнөөр хорогдсон мал, бүс, аймаг, нийслэлээр, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Аймаг, нийслэл	Төллөсөн хээлтэгч, мян.толгой			Төллөлтийн хувь			Бойжуулсан төл, мян.толгой			Бойжилтын хувь		
	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI
Дүн	**10 205.4**	**12 862.6**	**13 524.8**	**53.7**	**82.8**	**86.2**	**7 270.4**	**12 536.7**	**13 327.3**	**71.1**	**97.2**	**98.4**
Баруун бүс												
Дүн	**2 312.6**	**3 121.5**	**3 239.4**	**48.6**	**87.5**	**89.4**	**1 471.9**	**2 997.4**	**3 136.2**	**63.6**	**96.0**	**97.6**
БӨ	385.8	497.2	495.4	64.0	95.7	87.5	334.1	484.1	484.5	86.6	97.4	97.7
ГО	213.5	602.0	617.8	23.5	88.0	92.8	100.3	576.0	609.2	47.0	95.7	98.1
ЗА	499.6	665.9	762.9	41.9	85.1	91.9	304.7	645.7	749.8	61.0	96.9	98.0
УВ	667.4	699.1	651.3	61.9	87.0	81.8	349.9	685.3	631.5	52.4	98.0	96.8
ХО	546.3	657.4	712.0	55.7	84.3	93.0	383.0	606.2	661.2	70.1	92.2	97.5
Хангайн бүс												
Дүн	**3 913.7**	**4 585.1**	**5 003.8**	**55.1**	**80.2**	**86.5**	**2 521.1**	**4 404.9**	**4 925.0**	**64.3**	**96.0**	**98.2**
АР	996.5	1 069.1	1 130.0	65.3	86.3	87.9	568.0	999.9	1 103.3	57.0	93.5	97.6
БХ	406.1	728.5	796.5	36.4	77.7	86.6	232.4	712.1	787.7	57.2	97.7	98.5
БУ	859.6	877.4	1 008.9	73.2	81.4	94.3	630.9	830.5	996.7	73.3	94.6	98.7
ОР	77.1	69.4	66.6	68.4	83.1	87.3	55.1	69.2	66.0	69.3	99.4	98.6
ӨВ	538.7	789.5	881.5	37.6	84.6	91.0	290.0	772.6	880.6	53.7	97.6	99.4
ХӨ	1 035.7	1 051.3	1 120.3	59.5	72.6	76.4	744.7	1 020.6	1 090.7	71.9	97.1	97.3
Төвийн бүс												
Дүн	**2 159.4**	**2 959.8**	**3 018.4**	**48.2**	**80.8**	**82.7**	**1 678.0**	**2 950.7**	**3 021.2**	**77.4**	**99.0**	**99.2**
ГС	50.3	63.1	72.5	63.6	86.2	84.2	47.1	63.5	72.3	93.6	99.7	99.0
ДА	115.2	111.6	113.9	68.0	85.9	93.0	78.8	110.8	113.5	68.2	99.1	99.6
ДО	230.5	328.2	349.8	51.6	70.6	69.8	229.0	329.5	352.4	98.8	99.8	99.9
ДУ	240.0	447.0	486.0	27.3	79.9	87.7	165.8	447.7	493.9	69.0	99.6	99.8
ӨМ	69.3	380.5	350.9	9.9	72.9	73.5	55.5	386.1	354.0	80.0	99.7	99.8
СЭ	459.1	498.3	477.8	69.8	82.3	82.3	385.9	492.9	475.4	84.0	98.8	99.4
ТӨ	994.9	1 131.2	1 167.5	64.2	86.4	88.1	715.9	1 120.1	1 159.8	71.6	98.3	98.4
Зүүн бүс												
Дүн	**1 735.5**	**2 083.3**	**2 138.7**	**70.3**	**85.2**	**85.5**	**1 530.0**	**2 071.9**	**2 121.5**	**87.9**	**99.0**	**98.7**
ДД	347.8	422.2	390.4	53.7	77.7	79.0	269.2	419.2	385.9	77.2	98.9	98.5
СҮ	655.4	718.1	752.2	84.7	83.6	83.3	639.9	716.5	753.0	97.0	99.1	99.3
ХЭ	732.3	942.9	996.0	70.0	90.5	90.3	620.9	936.2	982.6	84.7	99.0	98.4
Улаанбаатар												
УБ	**84.2**	**112.8**	**124.6**	**44.2**	**81.3**	**93.4**	**69.4**	**111.9**	**123.4**	**82.4**	**99.1**	**98.8**

Хавсралт № 14-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Хорогдсон том мал, мян.толгой			Оны эхний малд хорогдлын эзлэх хувь			Өвчнөөр хорогдсон мал, мян.толгой			Зүй бус хорогдолд өвчний хорогдлын эзлэх хувь		
	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI
Дүн	**9 726.6**	**506.1**	**275.6**	**22.1**	**1.5**	**0.8**	**97.0**	**19.7**	**17.0**	**1.0**	**3.9**	**6.2**
Баруун бүс												
Дүн	**2 929.3**	**163.8**	**92.6**	**26.9**	**2.2**	**1.1**	**41.6**	**6.4**	**5.1**	**1.4**	**3.9**	**5.5**
БӨ	144.5	9.3	9.0	11.1	0.8	0.7	4.7	1.7	1.4	3.2	18.4	15.9
ГО	715.1	47.9	26.7	32.9	3.6	1.7	5.1	1.0	0.7	0.7	2.1	2.5
ЗА	986.9	26.5	14.2	34.9	1.5	0.7	5.2	1.2	1.2	0.5	4.6	8.7
УВ	616.2	25.1	27.5	26.6	1.5	1.5	24.0	2.0	1.3	3.9	7.9	4.6
ХО	466.7	55.0	15.2	20.6	3.4	0.9	2.8	0.5	0.5	0.6	0.9	3.3
Хангайн бүс												
Дүн	**4 152.8**	**235.0**	**114.5**	**24.8**	**1.9**	**0.8**	**36.5**	**6.7**	**4.8**	**0.9**	**2.9**	**4.2**
АР	1 085.8	84.7	51.9	30.0	3.2	1.7	13.8	0.7	0.5	1.3	0.8	0.9
БХ	543.8	26.8	12.3	20.3	1.4	0.6	2.6	1.1	0.3	0.5	4.2	2.5
БУ	198.0	60.7	16.2	7.6	2.6	0.7	3.3	2.5	2.5	1.6	4.1	15.2
ОР	27.7	0.7	1.6	10.8	0.4	0.9	6.2	0.1	0.1	22.2	7.5	4.2
ӨВ	1 643.6	20.3	6.7	45.4	1.0	0.3	2.5	0.2	0.2	0.1	0.8	2.5
ХӨ	653.9	41.8	25.8	16.7	1.3	0.8	8.1	2.2	1.3	1.2	5.4	5.1
Төвийн бүс												
Дүн	**2 104.3**	**44.2**	**29.6**	**20.0**	**0.6**	**0.4**	**14.8**	**4.9**	**4.5**	**0.7**	**11.1**	**15.1**
ГС	12.5	0.1	0.3	7.4	0.1	0.2	-	0.0	0.0	-	1.5	12.6
ДА	45.1	1.8	1.2	12.5	0.7	0.5	0.1	0.1	0.0	0.1	3.1	1.9
ДО	38.4	2.3	8.4	3.6	0.2	0.7	0.2	0.2	0.6	0.4	8.7	6.7
ДУ	803.5	1.5	0.4	37.4	0.1	0.0	0.0	0.1	-	0.0	5.6	-
ӨМ	597.8	4.9	2.1	34.1	0.5	0.2	0.9	0.2	0.1	0.1	4.5	4.7
СЭ	99.8	6.4	3.5	6.4	0.5	0.3	1.8	0.4	0.5	1.8	6.2	14.5
ТӨ	507.2	27.3	13.7	14.6	1.0	0.5	11.9	3.9	3.3	2.4	14.5	23.7
Зүүн бүс												
Дүн	**476.2**	**61.4**	**37.2**	**8.7**	**1.2**	**0.7**	**2.4**	**1.3**	**2.0**	**0.5**	**2.2**	**5.3**
ДД	275.6	5.3	11.9	19.0	0.5	1.0	1.2	0.3	0.4	0.4	5.6	3.5
СҮ	28.4	44.8	12.8	1.6	2.3	0.6	0.4	0.3	0.1	1.3	0.7	1.1
ХЭ	172.3	11.4	12.4	7.7	0.5	0.5	0.9	0.7	1.4	0.5	6.4	11.5
Улаанбаатар												
УБ	**64.0**	**1.6**	**1.6**	**16.0**	**0.6**	**0.6**	**1.6**	**0.3**	**0.6**	**2.5**	**19.7**	**35.7**

Хавсралт № 15

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл, дэд салбараар, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр

сая төг

Аж үйлдвэрийн салбар	2011 I-III	2012 I-III	2011 I-VI	2012 I-VI	2012 I-VI / 2011 I-VI %
Нийт дүн	**422 852.4**	**460 596.2**	**936 961.1**	**1 018 755.7**	**108.7**
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	**250 892.5**	**270 452.6**	**544 944.8**	**604 389.6**	**110.9**
Нүүрс олборлолт	62 583.5	69 077.2	138 100.0	138 075.9	100.0
Газрын тос олборлолт	28 225.9	46 625.3	59 204.6	90 898.8	153.5
Металлын хүдэр олборлолт	154 419.0	149 856.4	335 790.1	364 480.4	108.5
Бусад ашигт малтмал олборлолт	5 664.2	4 893.7	11 850.1	10 934.5	92.3
Боловсруулах аж үйлдвэр	**104 566.2**	**117 624.3**	**274 174.9**	**293 379.4**	**107.0**
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	66 044.2	75 812.5	139 825.7	153 209.6	109.6
Тамхи үйлдвэрлэл	2 921.0	2 231.8	10 753.8	10 527.1	97.9
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	13 195.2	12 831.3	53 320.5	36 895.9	69.2
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	1 905.9	1 299.8	3 549.4	2 981.6	84.0
Арьс, шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл	80.7	295.7	1 338.0	2 663.0	199.0
Мод, модон эдлэл үйлдвэрлэл	505.5	493.9	992.8	1 141.8	115.0
Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	456.9	767.5	1 134.6	2 105.1	185.5
Нийтлэх, хэвлэх, дуу бичлэг хийх ажиллагаа	2 281.6	2 495.0	4 896.3	7 053.6	144.1
Кокс, шахмал түлш үйлдвэрлэл	58.9	372.3	73.8	451.9	612.5
Химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	3 614.2	4 885.8	10 417.1	10 684.2	102.6
Резин болон хуванцар бүтээгдэхүүн	338.6	507.2	1 101.2	4 937.0	448.3
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	4 124.9	2 848.6	18 823.9	22 686.4	120.5
Төмрийн үйлдвэрлэл	8 445.7	10 174.0	25 601.1	30 438.6	118.9
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл үйлдвэрлэл	9.9	3.9	20.2	46.1	228.4
Бичиг хэргийн болон тооцоолох техник үйлдвэрлэл	161.1	1 523.1	393.0	3 048.1	775.6
Цахилгаан хэрэгсэл үйлдвэрлэл	116.0	898.8	1 362.1	2 622.6	192.5
Эмнэлгийн багаж хэрэгсэл, нарийн хэмжүүр, хараа зүйн хэрэгсэл үйлдвэрлэл	54.3	2.1	64.0	4.1	6.4
Тавилга үйлдвэрлэл, боловсруулах үйлдвэрийн бусад	251.7	181.0	507.5	1 882.7	371.0
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэлт, усан хангамж	**67 393.6**	**72 519.4**	**117 841.5**	**120 986.7**	**102.7**
Цахилгаан, дулаан, уур үйлдвэрлэл	63 887.8	69 017.2	110 896.1	114 011.0	102.8
Ус ариутгал, усан хангамж	3 505.9	3 502.2	6 945.4	6 975.7	100.4

Хавсралт № 16

Аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүн	Хэмжих нэгж	2011 I-III	2012 I-III	2011 I-VI	2012 I-VI	2012 I-VI / 2011 I-VI %
Цахилгаан эрчим хүч	сая кВт.цаг	1 050.0	1 149.4	1 977.9	2 057.6	104.0
Дулааны эрчим хүч	мян.Гкал	3 319.6	3 484.4	4 716.8	4 686.8	99.4
Газрын тос	мян.баррел	515.9	852.2	1 082.1	1 661.3	153.5
Нүүрс	мян.т	5 973.3	6 593.1	13 181.0	13 178.7	100.0
Зэсийн баяжмал, 35%-ийн агуулгад шилжүүлснээр	мян.т	85.4	87.2	173.8	179.7	103.4
Молибдений баяжмал, 47%-ийн агуулгад шилжүүлснээр	т	1 064.9	1 066.8	2 104.4	2 079.4	98.8
Хайлуур жоншны баяжмал	мян.т	30.8	26.0	64.0	58.6	91.6
Алт	кг	1 180.2	714.5	2 661.2	2 135.4	80.2
Катодын зэс, 99%	т	587.9	536.8	1 164.9	1 091.6	93.7
Сүлжмэл эдлэл	мян.ш	149.6	133.5	326.9	325.1	99.4
Самнасан ноолуур	т	33.6	18.9	556.7	185.6	33.3
Хивс	мян.$м^2$	194.0	236.2	401.6	429.3	106.9
Тэмээний ноосон хөнжил	мян.м	8.4	2.2	11.7	2.6	22.2
Зүсмэл материал	$м^3$	1 312.7	1 524.8	3 041.0	2 448.0	80.5
Шохой	мян.т	4.2	11.6	13.9	29.1	209.5
Сонин	сая х.д.х	9.0	11.7	19.1	29.9	156.5
Малын мах	т	532.2	1 171.3	542.0	1 191.3	219.8
Хиаман төрлийн бүтээгдэхүүн	т	484.4	442.4	1 010.3	965.1	95.5
Гурил	т	28 620.3	20 213.2	52 320.1	37 432.8	71.5
Талх	т	4 858.1	5 962.6	10 286.6	12 121.1	117.8
Нарийн боов	т	2 852.2	3 256.5	5 904.3	6 529.9	110.6
Гоймон	т	461.3	268.8	972.9	456.1	46.9
Амтат ус, ундаа	мян.л	9 525.9	13 474.2	31 250.5	36 856.1	117.9
Архи, дарс	мян.л	6 769.3	7 269.9	12 945.6	13 035.0	100.7
Спирт	мян.л	1 130.3	1 173.1	1 863.9	2 038.9	109.4

Хавсралт № 17

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн, салбараар, оны үнээр, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

сая төг

Аж үйлдвэрийн салбар	2011 I-VI	2012 I-VI	Үүнээс: гадаадад	Дүнд эзлэх хувь 2011 I-VI	Дүнд эзлэх хувь 2012 I-VI
Аж үйлдвэр бүгд	**2 391 296.6**	**2 874 336.9**	**1 908 584.2**	**100.0**	**100.0**
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	**1 660 722.6**	**1 733 369.5**	**1 553 296.5**	**69.5**	**60.3**
Нүүрс олборлолт	592 724.5	504 568.2	437 010.4	24.8	17.6
Газрын тос олборлолт	129 442.8	204 271.2	204 271.2	5.4	7.1
Металлын хүдэр олборлолт	905 318.8	991 143.8	882 916.6	37.9	34.5
Бусад ашигт малтмал олборлолт	33 236.5	33 386.3	29 098.4	1.4	1.2
Боловсруулах аж үйлдвэр	**522 295.1**	**901 586.7**	**355 287.7**	**21.8**	**31.4**
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	276 820.1	345 560.6	2 745.0	11.6	12.0
Мах, загас, жимс, ногоо, өөх, тос боловсруулалт	20 631.1	34 576.6	2 391.9	7.5 *	10.0 *
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	16 903.5	20 696.9	-	6.1 *	6.0 *
Үр тарианы гурил, цардуул, малын тэжээл үйлдвэрлэл	47 202.3	27 001.3	-	17.1 *	7.8 *
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	30 853.4	37 718.0	-	11.1 *	10.9 *
Ундаа үйлдвэрлэл /согтууруулах ундаа ороод/	161 229.8	225 567.8	353.1	58.2 *	65.3 *
Тамхи үйлдвэрлэл	20 100.0	20 458.3	-	0.8	0.7
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	85 560.0	72 497.9	45 944.0	3.6	2.5
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	4 863.5	4 291.4	-	0.2	0.1
Арьс, шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл	1 347.8	1 425.7	699.4	0.1	0.0
Мод, модон эдлэл үйлдвэрлэл	3 996.1	5 176.6	-	0.2	0.2
Нийтлэх, хэвлэх, дуу бичлэг хийх ажиллагаа	7 486.1	12 002.0	-	0.3	0.4
Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	5 104.2	7 014.3	-	0.2	0.2
Кокс, шахмал түлш үйлдвэрлэл	84.5	264 357.7	263 700.8	0.0	9.2
Химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	17 960.9	27 155.3	-	0.8	0.9
Резин болон хуванцар бүтээгдэхүүн	764.0	1 574.7	-	0.0	0.1
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	46 812.5	47 344.4	-	2.0	1.6
Төмрийн үйлдвэрлэл	40 539.7	73 449.9	41 950.8	1.7	2.6
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл үйлдвэрлэл	8 018.5	13 569.8	244.5	0.3	0.5
Бичиг хэргийн болон тооцоолох техник үйлдвэрлэл	577.8	2 249.6	-	0.0	0.1
Цахилгаан хэрэгсэл үйлдвэрлэл	270.5	1 138.8	-	0.0	0.0
Эмнэлгийн багаж хэрэгсэл, нарийн хэмжүүр, хараа зүйн хэрэгсэл үйлдвэрлэл	129.2	103.7	-	0.0	0.0
Тээврийн бусад хэрэгсэл үйлдвэрлэл	1 276.1	1 273.0	-	0.1	0.0
Тавилга үйлдвэрлэл, боловсруулах үйлдвэрийн бусад	583.8	942.8	3.2	0.0	0.0
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	**208 278.8**	**239 380.7**	**-**	**8.7**	**8.3**
Цахилгаан, дулаан, уур үйлдвэрлэл	188 592.1	218 199.7	-	7.9	7.6
Ус ариутгал, усан хангамж	19 686.8	21 181.1	-	0.8	0.7

Тайлбар: * Бүлгийн дүнд эзлэх хувь

Хавсралт № 18

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн, бүс, аймаг, нийслэлээр, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

сая төг

Аймаг, нийслэл	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	Дүнд эзлэх хувь		
				2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI
Нийт дүн	**1 914 273.8**	**2 391 296.6**	**2 874 336.9**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
		Баруун бүс				
Дүн	**13 060.3**	**12 635.2**	**15 731.2**	**0.7**	**0.5**	**0.5**
БӨ	2 877.3	2 254.4	2 742.5	0.2	0.1	0.1
ГО	2 720.0	2 719.1	3 320.2	0.1	0.1	0.1
ЗА	2 112.4	2 196.2	2 655.4	0.1	0.1	0.1
УВ	3 989.9	4 159.9	4 346.0	0.2	0.2	0.2
ХО	1 360.7	1 305.5	2 667.1	0.1	0.1	0.1
		Хангайн бүс				
Дүн	**577 084.9**	**672 514.8**	**671 282.1**	**30.1**	**28.1**	**23.4**
АР	1 332.5	1 337.3	3 449.0	0.1	0.1	0.1
БХ	2 107.6	1 397.8	1 369.6	0.1	0.1	0.0
БУ	1 363.9	1 814.9	1 251.8	0.1	0.1	0.0
ОР	569 068.5	664 260.7	660 365.9	29.7	27.8	23.0
ӨВ	1 945.8	2 480.5	3 394.6	0.1	0.1	0.1
ХӨ	1 266.6	1 223.5	1 451.2	0.1	0.1	0.1
		Төвийн бүс				
Дүн	**215 078.8**	**397 325.2**	**526 819.8**	**11.2**	**16.6**	**18.3**
ГС	12 916.6	11 958.4	12 480.1	0.7	0.5	0.4
ДА	52 096.2	40 856.6	77 848.8	2.7	1.7	2.7
ДО	1 975.5	2 315.6	2 539.5	0.1	0.1	0.1
ДУ	1 083.9	3 036.9	1 354.9	0.1	0.1	0.0
ӨМ	111 119.3	219 412.3	241 436.9	5.8	9.2	8.4
СЭ	31 713.1	113 865.5	179 824.3	1.7	4.8	6.3
ТӨ	4 174.2	5 879.8	11 335.2	0.2	0.2	0.4
		Зүүн бүс				
Дүн	**63 847.7**	**60 287.2**	**66 871.7**	**3.3**	**2.5**	**2.3**
ДД	3 205.1	3 467.2	4 577.5	0.2	0.1	0.2
СҮ	58 214.2	54 303.1	60 428.6	3.0	2.3	2.1
ХЭ	2 428.4	2 516.8	1 865.5	0.1	0.1	0.1
		Улаанбаатар				
Дүн	**1 045 202.0**	**1 248 534.3**	**1 593 632.1**	**54.6**	**52.2**	**55.4**
УБ	1 045 202.0	1 248 534.3	1 593 632.1	54.6	52.2	55.4

Хавсралт № 15

Тээврийн салбарын үндсэн үзүүлэлт, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Тээврийн төрөл, үзүүлэлтүүд	2010 I-VI	2011 I-VI	2012 I-VI	2012 I-VI / 2011 I-VI %
I. Бүх төрлийн тээвэр				
Тээсэн ачаа, мян.т	11 455.4	17 667.3	20 494.8	116.0
Ачаа эргэлт, сая т.км	5 050.9	7 243.6	7 537.0	104.1
Зорчигчдын тоо, мян.хүн	112 000.2	170 421.8	149 757.0	87.9
Зорчигч эргэлт, сая хүн км	1 459.6	2 176.1	2 245.5	103.2
Шилжүүлсэн сая т.км	5 877.6	8 382.9	8 692.6	103.7
Тээврийн орлого, оны үнээр, сая төг	241 447.5	330 892.7	377 361.9	114.0
II. Авто тээвэр				
Тээсэн ачаа, мян.т	3 951.8	9 141.5	10 541.7	115.3
Ачаа эргэлт, сая т.км	545.7	1 992.1	1 482.3	74.4
Зорчигчдын тоо, мян.хүн	110 168.0	168 366.5	147 479.4	87.6
Зорчигч эргэлт, сая хүн км	648.1	1 151.5	1 031.4	89.6
Шилжүүлсэн сая т.км	792.5	2 452.7	1 894.9	77.3
Тээврийн орлого, оны үнээр, сая төг	63 863.6	93 742.5	94 182.7	100.5
III. Төмөр замын тээвэр				
Тээсэн ачаа, мян.т	7 503.0	8 524.8	9 951.2	116.7
дотоодын	3 778.4	4 013.7	4 670.5	116.4
гаргалт	1 765.9	2 653.2	3 399.6	128.1
оруулалт	733.0	859.7	1 112.3	129.4
дамжин өнгөрөх	1 225.7	998.3	768.8	77.0
Ачаа эргэлт, сая т.км	4 503.9	5 249.4	6 050.0	115.3
дотоодын	1 176.9	1 324.9	1 513.8	114.3
гаргалт	1 619.8	2 377.1	3 115.0	131.0
оруулалт	346.7	439.2	567.8	129.3
дамжин өнгөрөх	1 360.5	1 108.1	853.4	77.0
Зорчигчдын тоо, мян.хүн	1 678.0	1 821.0	1 956.3	107.4
олон улсад тээвэрлэсэн	54.1	65.1	64.3	98.8
дотоодод тээвэрлэсэн	1 623.9	1 755.9	1 891.9	107.7
Зорчигч эргэлт, сая хүн км	556.8	645.7	696.0	107.8
Шилжүүлсэн сая т.км	5 060.7	5 895.1	6 746.0	114.4
Тээврийн орлого, оны үнээр, сая төг	132 370.0	174 394.1	208 363.5	119.5
IV. Агаарын тээвэр				
Тээсэн ачаа, т	673.1	959.2	1 876.3	195.6
шуудан	182.5	208.2	225.6	108.3
тээш	118.9	154.2	186.4	120.8
ачаа	371.7	596.7	1 464.3	245.4
Ачаа эргэлт, мян.т.км	1 346.3	2 139.5	4 661.3	217.9
шуудан	313.6	383.6	421.5	109.9
тээш	171.6	238.4	254.5	106.8
ачаа	861.1	1 517.6	3 985.3	262.6
Зорчигчдын тоо, мян.хүн	154.3	234.3	321.3	137.2
олон улсад тээвэрлэсэн	109.8	155.1	196.1	126.4
дотоодод тээвэрлэсэн	44.5	79.1	125.3	158.3
Зорчигч эргэлт, сая хүн км	254.8	378.9	518.0	136.7
Шилжүүлсэн сая т.км	24.4	35.1	51.7	147.2
Тээврийн орлого, оны үнээр, сая төг	45 213.9	62 756.1	74 815.7	119.2

Эдийн засгийн өсөлтөд нөлөөлж буй хүчин зүйл

1.1Эдийн засгийн өсөлт

Үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүний тоо хэмжээ нэмэгдээгүй байхад зөвхөн үнэ өссөнөөс шалтгаалж бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хэмжээ өссөн байж болох боловч улс орны эдийн засгийн амьдралд гарч байгаа бодит өөрчлөлтийг харуулж чадахгүй. Иймээс эдийн засгийн бодит өсөлтийг зэрэгцүүлэх үнээр үнэлсэн дотоодын нийт бүтээгдэхүүн (ДНБ)-ий өөрчлөлтөөр илэрхийлдэг.

Хүснэгт ***1***

ДНБ-ий жилийн бодит өсөлт, бууралт,
эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар

хувиар

Он	Хөдөө аж ахуй, ан агнуур, ойн аж ахуй	Аж үйлдвэр	Барилга	Худалдаа	Тээвэр, агуулахын аж ахуй, холбоо	Бусад үйлчилгээ	ДНБ
1991	-9.9	-13.6	-22.4	-18.4	-9.9	11.8	-8.7
1992	-2.1	-5.1	-40.7	-22.0	-38.8	3.8	-9.3
1993	-0.8	-7.0	-14.3	6.8	-16.0	-0.1	-3.2
1994	1.9	1.7	9.6	-0.8	-5.5	4.0	2.1
1995	0.2	30.4	6.0	-9.2	-32.3	-0.1	6.4
1991-1995 оны жилийн дундаж өсөлт, бууралт	*-2.2*	*0.2*	*-14.5*	*-9.4*	*-21.6*	*3.8*	*-2.7*
1996	2.1	-2.2	1.3	-1.0	9.2	6.5	2.2
1997	4.4	0.3	-2.5	17.3	4.7	-0.3	3.9
1998	5.2	3.2	-2.4	-3.5	7.0	-0.7	3.3
1999	2.9	0.9	0.1	-0.9	0.1	3.5	3.1
2000	-16.3	2.6	-15.0	23.8	20.4	4.5	1.1
1996-2000 оны жилийн дундаж өсөлт, бууралт	*-0.7*	*1.0*	*-3.9*	*6.6*	*8.3*	*2.8*	*2.7*
2001	-19.2	12.8	11.6	5.4	13.5	4.8	3.0
2002	-11.0	2.4	23.0	26.7	18.3	8.1	4.7
2003	4.8	3.5	52.8	9.0	14.0	7.0	7.0
2004	16.2	17.4	-6.2	-4.6	8.5	4.4	10.6
2005	11.3	3.3	16.1	3.0	23.2	7.6	7.3
2001-2005 оны жилийн дундаж өсөлт, бууралт	*0.2*	*8.1*	*18.3*	*7.5*	*15.8*	*6.4*	*6.5*
2006	6.5	6.5	4.1	14.3	11.0	4.0	8.6
2007	14.4	7.0	7.2	5.5	25.2	8.8	10.2
2008	4.7	0.4	-13.8	15.0	19.3	15.9	8.9
2009	3.6	2.1	-34.0	-11.8	8.0	1.9	-1.3
2010	-16.6	3.7	16.5	39.3	7.0	1.9	6.4
2006-2010 оны жилийн дундаж өсөлт, бууралт	*2.1*	*4.0*	*-5.8*	*11.7*	*14.1*	*6.4*	*6.6*
2011	-0.5	7.7	35.6	38.3	9.1	11.6	17.5

Зах зээлийн эдийн засагт шилжсэн эхний жилүүдэд манай улсын эдийн засаг уналтад орж, 1991-1995 онд жилд дунджаар 2.7 хувиар буурахад хөдөө аж ахуй, барилга, худалдаа, тээвэр, холбооны салбаруудын нэмэгдэл өртөг буурсан нь нөлөөлөв. ДНБ-ий жилийн дундаж өсөлт 1996-2000 онд 2.7 хувь, 2001-2005 онд 6.5 хувь, 2006-2010 онд 6.6 хувь болж нэмэгдэв. ДНБ 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 2011 онд 4891.8 тэрбум төгрөгт хүрч, 2010 оныхоос 729.1 тэрбум төгрөгөөр буюу 17.5 хувиар өслөө.

Манай улсын эдийн засгийн байдалд 1994 оноос нааштай хандлага гарч, 2003 оноос эдийн засгийн өсөлт тогтворжиж эхлэв. Цаг агаарын хүндрэлүүд тохиолдсон 2000-2003 онд 11.0 сая мал хорогдож, хөдөө аж ахуйн салбарын бүтээгдэхүүний хэмжээ жилд дунджаар 15.5 хувиар буурсан нь ДНБ-ий жилийн дундаж өсөлтөд сөргөөр нөлөөлсөн хэдий ч хөдөө аж ахуйгаас бусад салбарын өсөлт нэмэгдсэн.

Сүүлийн жилүүдэд байгалийн баялгийн нөөцийн дэлхийн зах зээл дээрх үнэ өссөнтэй холбогдон манай улсын уул уурхай, олборлох салбарын эдийн засагт эзлэх байр суурь нэмэгдэж байна. Эдийн засгийн 2004-2008 оны өсөлтөд нөлөөлсөн үндсэн хүчин зүйл бол экспортын гол бүтээгдэхүүнүүд болох алт, зэс болон бусад металлын дэлхийн зах зээлийн үнэ өссөн явдал юм.

Зураг ***1***

ДНБ-ий жилийн цэвэр өсөлт, бууралт, хувиар

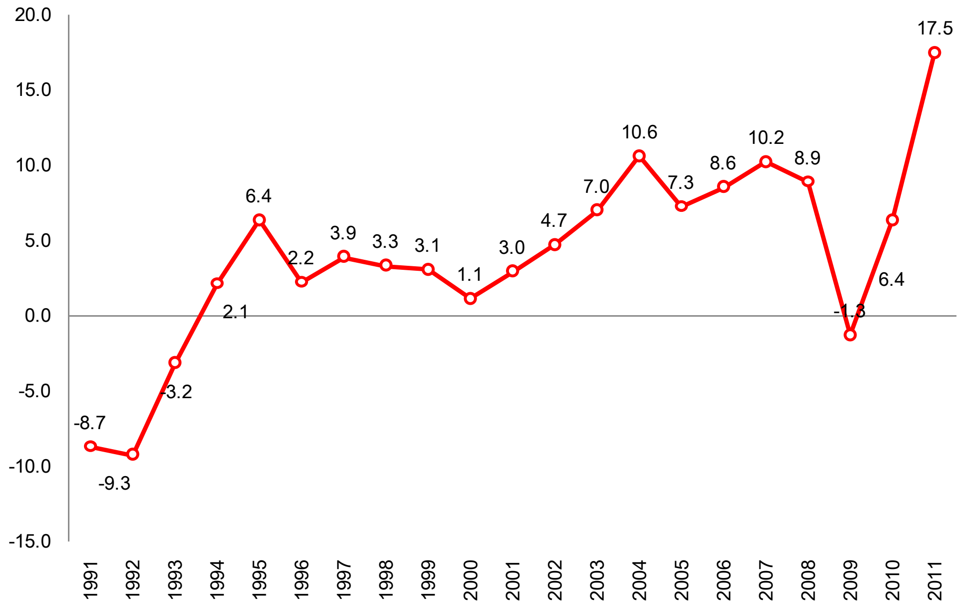

Зураг 1-ээс харахад жил бүрийн эдийн засгийн өсөлтийн хурд харилцан адилгүй, шилжилтийн эхний жилүүд болох 1991-1992 онд хамгийн их уналттай, харин 2004, 2007, 2011 онд хамгийн өндөр өсөлттэй байжээ.

Аж үйлдвэрийн салбарын нэмэгдэл өртөг 2011 онд 7.7 хувиар өсч, 2006-2010 оныхоос 3.7 пунктээр өссөн байна. Уул уурхайн салбарын үйлдвэрлэл 2005 онд 12.1 хувь өсч байсан ч 2006 оны II хагаст алт олборлогч компаниуд татвараас зугатаах, Монголбанкинд тушааж, борлуулах алтны хэмжээ багасах хандлага ажиглагдсан.

Манай улсын хувьд хүнс, ундаа, нэхмэл, хувцас, төмрийн хүдрийн үйлдвэрлэл нь боловсруулах үйлдвэрлэлийн салбарт голлох байр эзэлж байна. Боловсруулах үйлдвэрийн салбарын нэмэгдэл өртөг 2005 онд 19.1 хувиар буурахад нэхмэл, хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулах салбарын үйлдвэрлэлт буурсан нь голлон нөлөөлсөн. АНУ-аас Монгол улсад үзүүлж байсан оёмол, сүлжмэл бүтээгдэхүүний худалдааны тааламжтай нөхцөл 2005 оны 1 дүгээр сарын 1-нд дуусгавар болсонтой холбогдон оёмол, сүлжмэл бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл эрхэлдэг гадаадын хөрөнгө оруулалттай компаниудын үйлдвэрлэлийн хэмжээ буурсан.

Хүснэгт **2**

Хөдөө аж ахуй, аж үйлдвэрийн салбарын гол нэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл

Бүтээгдэхүүн	1991-1995 оны жилийн дундаж	1996-2000 оны жилийн дундаж	2001-2005 оны жилийн дундаж	2006-2010 оны жилийн дундаж	2011
Зэсийн баяжмал, 35%, мян.т	316.3	357.5	372.6	366.5	347.4
Молибдений баяжмал, 47%, т	3977.4	4032.5	3040.9	4208.0	4163.1
Хайлуур жоншны баяжмал, мян.т	154.2	163.4	169.9	133.7	116.4
Нүүрс, мян.т	5815.7	5048.1	6146.7	13397.5	32029.7
Алт, кг	1781.8	9402.6	16086.0	14211.6	5702.6
Цемент, мян.т	127.2	104.4	110.3	229.4	425.8
Хивс, мян.$м^2$	942.9	646.3	617.8	654.5	850.8
Самнасан ноолуур, т	212.5	524.5	513.3	1415.6	874.3
Сүлжмэл эдлэл, мян. ширхэг	1249.5	582.0	4893.2	2467.6	853.5
Үр тариа, мян.т	432.1	193.4	129.4	242.6	446.1
Төмс, мян.т	68.2	57.6	70.3	135.5	201.6
Хүнсний ногоо, мян.т	22.4	37.3	51.4	77.1	99.0
Ноолуур, т	1768.0	2899.6	3092.4	5536.4	4420.9
Хонины ноос, мян.т	20.5	20.1	16.8	20.1	17.6
Мах, нядалгааны жингээр, мян.т	232.8	273.7	196.3	210.7	208.0

Манай улсын эдийн засгийн үндсэн салбар болох хөдөө аж ахуй, аж үйлдвэрийн салбарын зарим гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл мэдэгдэхүйц өссөн. Тухайлбал, 2011 онд 32.0 мян.т нүүрс олборлосон нь 1991-1995 оны дунджаас 5.5 дахин, 1996-2000 оны дунджаас 6.3 дахин, 2001-2005 оны дунджаас 5.2 дахин, 2006-2010 оны дунджаас 2.4 дахин их байна. Ямаан сүргийн тоо өсч, 2006-2010 онд жилд дунджаар 5.5 мян.т ноолуур бэлтгэсэн нь 1991-1995 оны дунджаас 3.1 дахин, 1996-2000 оны дунджаас 1.9 дахин, 2001-2005 оны дунджаас 1.8 дахин илүү байна. Харин 2010 онд цаг агаарын хүндрэл, ган, зуд тохиолдсоноос 10319.9 мян.толгой мал хорогдсоноос бэлтгэсэн ноолуурын хэмжээ 2011 онд 4.4 мян.т болж,

2006-2010 оны дунджаас 20.1 хувиар буурсан байна. Газар тариалангийн гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл ч сүүлийн жилүүдэд мэдэгдэхүйц нэмэгдсэн. Тухайлбал, улсын хэмжээгээр 2011 онд 446.1 мян.т үр тариа, 201.6 мян.т төмс, 99.0 мян.т хүнсний ногоо хураасан нь 2006-2010 оны дунджаас үр тариа 203.5 мян.т буюу 1.8 дахин, төмс 66.1 мян.т буюу 1.5 дахин, хүнсний ногоо 21.9 мян.т буюу 1.3 дахин, 2001-2005 оны дунджаас үр тариа 316.7 мян.т буюу 3.4 дахин, төмс 131.3 мян.т буюу 2.9 дахин, хүнсний ногоо 47.6 мян.т буюу 1.9 дахин нэмэгдсэн байна.

Зураг **2**

Нэг хүнд ногдох ДНБ, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр, мян.төг

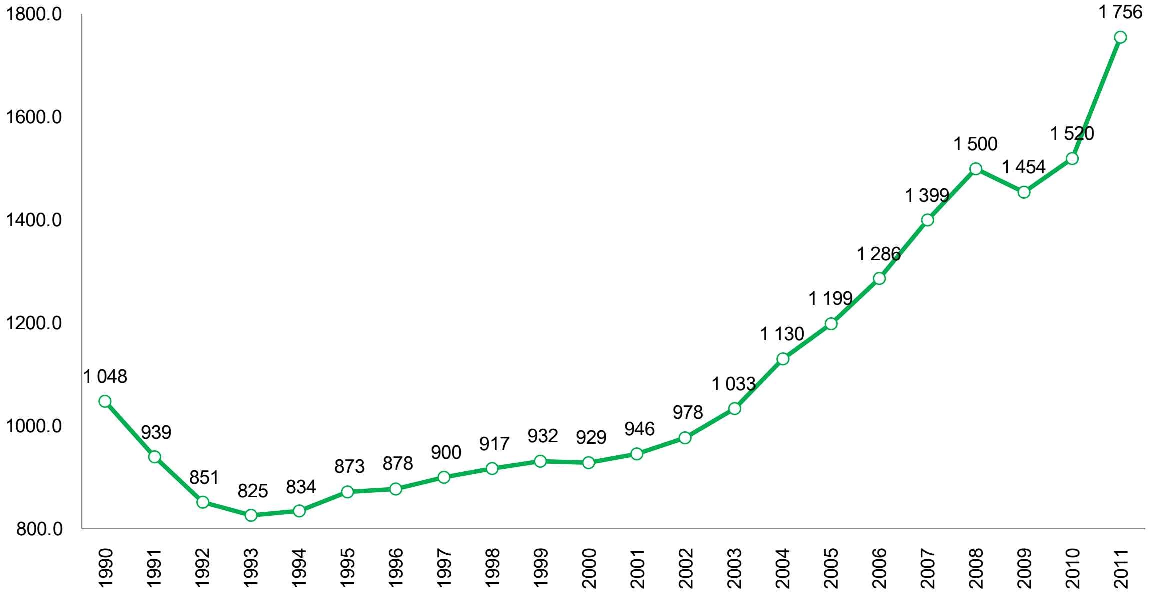

Нэг хүнд ногдох ДНБ-ий хэмжээ (2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр үнэлсэн) 1990 оноос хойш 1993 он хүртэл тасралтгүй буурч, 1994-2002 онд бага зэргийн өсөлт ажиглагдсан ч бууралт үргэлжилж байсан, харин 2003 оноос хойш тасралтгүй өсчээ (Зураг 2).

Нэг хүнд ногдох ДНБ-ий жилийн дундаж хэмжээ 1991-1995 онд 864 мян.төг, 1996-2000 онд 911 мян.төг, 2001-2005 онд 1057 мян.төг байсан бол 2006-2010 онд 1432 мянган төгрөгт хүрсэн байна.

Хүснэгт 3

Дэлхийн эдийн засгийн өсөлт, бууралтын хувь

	1991-1995 оны дундаж	1996-2000 оны дундаж	2001-2005 оны дундаж	2006-2010 оны дундаж
Монгол	-2.8	2.8	6.5	6.5
Ази, Номхон далайн орнууд	-0.3	3.1	4.3	4.5
Бага орлоготой орнууд	0.6	3.9	6.4	6.2
Дундаас доогуур орлоготой орнууд	8.3	6.2	8.1	9.5
Дундаас дээгүүр орлоготой орнууд	-3.8	3.0	5.7	3.7
Өндөр орлоготой орнууд	2.3	1.8	2.1	1.2
Африк	0.9	3.6	5.2	4.3
Өмнөд Америк болон Карибын тэнгисийн орнууд	3.0	3.3	2.6	3.6
Хойд Америк	2.5	4.3	2.4	0.8
Европ	0.8	2.9	1.9	0.9
Дэлхий	2.1	3.5	2.9	2.2

Эх үүсвэр*:* АНДОЭЗНК, Статистикийн мэдээллийн сан*, 2012*

Манай улсын бодит ДНБ 1991-1995 онд жилд дунджаар 2.8 хувиар буурсан бол 1996-2000 онд 2.8 хувиар өсч, улмаар 2001-2005 онд 6.5 хувь болж нэмэгдсэн байна. Харин бодит ДНБ 2006-2010 онд өмнөх таван жилийн өсөлтийг хадгалж, 6.5 хувь болсон байна. ДНБ-ий бодит өсөлт 2006-2010 онд дэлхийн дунджаас 4.3 пунктээр, Ази Номхон далайн орнуудын дунджаас 2.0 пунктээр дээгүүр байна (Хүснэгт 3).

1.2 Эдийн засгийн бүтэц

Манай улсын эдийн засагт хөдөө аж ахуй, уул уурхай, олборлох үйлдвэр зонхилж, үүний дараа үйлчилгээний салбарууд давамгайлж байна. Харин эцсийн бүтээгдэхүүн нийлүүлэх боловсруулах салбарын хувийн жин бага байна.

ДНБ-ий бүтцийг эдийн засгийн салбаруудаар хүснэгт 4-т үзүүлэв.

Хүснэгт 4

ДНБ-ий бүтэц, эдийн засгийн үндсэн салбараар

хувиар

Он	ДНБ	Хөдөө аж ахуйн салбар	Үйлдвэрлэлийн салбар	үүнээс:		Үйлчилгээний салбар	үүнээс:
				Уул уурхай, олборлолт	Боловсруулах үйлдвэрлэл		Худалдаа
2000	100.0	27.4	26.0	11.3	9.1	46.6	15.6
2001	100.0	23.0	26.1	8.9	11.0	50.9	16.4
2002	100.0	18.9	26.3	9.8	9.0	54.8	17.3
2003	100.0	18.5	28.4	11.7	9.0	53.1	16.7
2004	100.0	20.0	31.0	16.7	7.7	48.9	15.9
2005	100.0	19.8	34.9	21.0	7.7	45.3	14.0
2001-2005 оны дундаж		*20.0*	*29.3*	*13.6*	*8.9*	*50.6*	*16.1*
2006	100.0	17.7	41.1	28.5	7.3	41.2	13.1
2007	100.0	18.4	40.7	27.4	8.2	40.9	12.4
2008	100.0	19.2	33.6	20.6	8.3	47.2	13.7
2009	100.0	17.9	32.5	19.8	8.3	49.6	12.2
2010	100.0	14.3	36.2	23.6	8.4	49.5	15.6
2006-2010 оны дундаж		*17.5*	*36.8*	*24.0*	*8.1*	*45.7*	*13.4*
2011	100.0	12.3	36.2	24.1	7.8	51.5	17.6

Салбарын бүтцээс үзэхэд анхдагч салбар буюу хөдөө аж ахуй, уул уурхайн салбар 2000 оныг хүртэл ДНБ-ий бараг тал орчим хувийг үйлдвэрлэж байсан бол 2000-2003 онд хөдөө аж ахуйн салбарт учирсан байгалийн гамшгаас үүдэн уг салбарын хувийн жин буурав. Харин үйлчилгээний салбарын хувийн жин нэмэгдэх хандлагатай байна.

Ялангуяа, 2000 онд ДНБ-ий 27.4 хувь нь ХАА-д, 26.0 хувь нь үйлдвэрлэлийн салбарт, 46.6 хувь нь үйлчилгээний салбарт ногдож байсан бол 2001-2005 онд ДНБ-ий 20.0 хувь нь ХАА-д, 29.3 хувь нь үйлдвэрлэлийн салбарт, 50.6 хувь нь үйлчилгээний салбарт ногдож эдийн засгийн бүтцэд өөрчлөлт гарчээ. Харин 2006-2010 онд ДНБ-ий 17.5 хувь нь ХАА-д, 36.8 хувь нь үйлдвэрлэлийн салбарт, 45.7 хувь нь үйлчилгээний салбарт ногдож байсан бол 2011 онд ДНБ-ий 12.3 хувь нь ХАА-д 36.2 хувь нь үйлдвэрлэлийн салбарт, 51.5 хувь нь үйлчилгээний салбарт ногдож байна.

Үйлдвэрийн салбарын эзлэх хувь 2006-2010 онд өссөн нь уул уурхайн салбарын өсөлттэй холбоотой байна. Уул уурхайн салбарын эзлэх хувь 2001-2005 онд 13.6 хувь байсан бол 2006-2010 онд 24.0 хувь болж мэдэгдэхүйц нэмэгдсэн байна.

Улс орны эдийн засгийн хөгжилд мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлж буй боловсруулах салбарын ДНБ-д эзлэх хувь 2000 онд 9.1 хувь, 2001-2005 онд 8.9 хувь, 2006-2010 онд 8.1 хувь байсан бол 2011 онд 7.8 хувь болж буурсан байна.

Эдийн засгийн өсөлтөд нөлөөлж буй хүчин зүйлс

Эдийн засгийн өсөлтөд олон хүчин зүйлс нөлөөлөх бөгөөд ажиллах хүч, капитал, хөдөлмөрийн бүтээмжийн өсөлтийг гол хүчин зүйлс болгон авч үздэг.

ДНБ-ий өсөлт, бууралтад үйлдвэрлэлийн гол хүчин зүйлс болох хөдөлмөрийн бүтээмж, ажиллагчдын тооны өөрчлөлтийн нөлөөллийг тооцож, ДНБ-ий өсөлт нь экстенсив буюу ажиллагчдын тооны өсөлтөөр, интенсив буюу хөдөлмөрийн бүтээмжийн өсөлтөөр хэрхэн хангагдсан байгааг Хүснэгт 5-д харуулав.

Хүснэгт 5

ДНБ-ий өсөлт, бууралтад нөлөөлсөн ажиллагчдын тоо, хөдөлмөрийн бүтээмжийн нөлөө

Он	ДНБ*, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр, сая төгрөг	Ажиллагчдын дундаж тоо, мянган хүн	Хөдөлмөрийн бүтээмж, мянган төгрөг	ДНБ-ий өөрчлөлт, сая төгрөг	Нөлөөлөл, сая төгрөг	
					Ажиллагчдын дундаж тооны өөрчлөлтөөс	Хөдөлмөрийн бүтээмжийн өөрчлөлтөөс
1991	1 917 159.7	766.8	2 500.2	- 193 046.7	6 071.7	- 199 118.5
1992	1 728 890.4	757.7	2 281.8	- 188 269.3	- 22 751.9	- 165 517.4
1993	1 671 495.1	738.6	2 263.1	- 57 395.2	- 43 581.6	- 13 813.6
1994	1 710 244.5	795.3	2 150.4	38 749.4	128 315.4	- 89 566.0
1995	1 825 537.7	758.8	2 406.0	115 293.2	- 78 598.6	193 891.7
1996	1 868 096.9	761.7	2 452.7	42 559.1	6 977.3	35 581.8
1997	1 942 441.5	761.8	2 549.8	74 344.6	367.9	73 976.7
1998	2 010 370.6	775.4	2 592.7	67 929.1	34 677.3	33 251.8
1999	2 074 483.1	803.1	2 583.3	64 112.5	71 687.8	- 7 575.4
2000	2 096 735.9	810.5	2 586.9	22 252.8	19 330.5	2 922.3
2001	2 156 960.0	819.1	2 633.3	60 224.1	22 151.3	38 072.8
2002	2 259 626.3	850.5	2 656.9	102 666.3	82 614.5	20 051.8
2003	2 421 316.7	897.9	2 696.6	161 690.4	126 081.5	35 609.0
2004	2 689 549.3	937.7	2 868.1	268 232.6	107 353.4	160 879.2
2005	2 894 912.9	957.9	3 022.0	205 363.6	57 978.0	147 385.6
2006	3 146 797.0	986.2	3 190.9	251 884.0	85 321.5	166 562.6
2007	3 482 017.0	1 013.2	3 436.8	335 220.1	86 053.5	249 166.5
2008	3 798 077.3	1 028.8	3 691.8	316 060.3	53 786.3	262 274.0
2009	3 737 742.3	1 006.3	3 714.3	- 60 335.0	- 83 064.5	22 729.5
2010	3 997 453.4	1 033.7	3 867.1	259 711.0	101 773.0	157 938.1
2011	4 717 827.6	1 037.7	4 546.5	720 374.2	15 395.0	704 979.1
Дүн				**2 607 621.1**	**777 939.5**	**1 829 681.7**
Хувь					**29.8**	**70.2**

*орон сууцны хийсвэр түрээсийн дүнг хасч тооцсон ДНБ-ий хэмжээ

2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр үнэлсэн ДНБ-ий 1991-2011 оны нийт үнэмлэхүй өсөлт 2607.6 тэрбум төг байна. Үүний 777.9 тэрбум төг буюу 29.8 хувь нь ажиллагчдын тооны өсөлтөөр, 1829.7 тэрбум төг буюу 70.2 хувь нь интенсив буюу хөдөлмөрийн бүтээмжийн өсөлтөөр хангагдсан байна. Сүүлийн жилүүдэд манай орны эдийн засагт чанарын үзүүлэлт болох хөдөлмөрийн бүтээмжийн хүчин зүйл нэмэгдэх хандлагатай байна.

Түүнчлэн эдийн засгийн өсөлтөд ажиллах хүч, капиталын нөлөөллийг Кобб-Дугласын үйлдвэрлэлийн функцийг ашиглаж тооцсоноор ажиллах хүч болон капитал ямар хувь нэмэр оруулсныг үзүүлэх юм.

$$Y_t = A_t K$$

Энд:

Y_t - ДНБ,

A_t - бүтээмжийн хүчин зүйл,

K_t^{α} - капиталын хэмжээ,

L_t^{β} - ажиллах хүчний хэмжээ болно.

Үйлдвэрлэлийн функц нь тухайн хугацаанд үйлдвэрлэлийн хоёр хүчин зүйл болох капитал, ажиллах хүчийг бүтээмжийн нэгдсэн хүчин зүйл (А) болгон нэгтгэн үйлдвэрлэлийн эцсийн үр дүн болох ДНБ-тэй холбож авч үзнэ. Энд А гэсэн коэффициент нь капитал, ажиллах хүчээр үл тайлбарлагдах бусад хүчин зүйлийн нөлөөг илэрхийлэх бөгөөд үүнийг технологийн дэвшил, нийт бүтээмжийн нөлөө гэж үзнэ.

Манай улсын хувьд ажиллах хүчний хэмжээг нийт ажиллагчдын тоогоор, харин капиталын нийт хэмжээний тухай олон жилийн динамик мэдээлэл байхгүй тул хөрөнгө оруулалтаар орлуулан авч үзлээ.

Манай улс 1990 оноос зах зээлийн эдийн засгийн харилцаанд шилжиж, эдийн засгаа нээлттэй болгосон цагаас хойш гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулалтын хэмжээ жилээс жилд нэмэгдсээр ирсэн. Хөрөнгө оруулалтыг 2005 оны зэрэгцүүлэх үнэд шилжүүлэхдээ барилгын салбарын нэмэгдэл өртгийг 2005 оны үнэд шилжүүлсэн дефляторыг ашиглав.

Шинжилгээг 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр тооцсон ДНБ, хөрөнгө оруулалтын хэмжээ болон ажиллагчдын тооны 1990-2011 оны мэдээлэлд үндэслэн, E-views 5.0 програмыг ашиглан хийв.

Хүснэгт 6

Регрессийн шинжилгээний үр дүн

Хүчин зүйлс	Коэффициент буюу параметрийн утга	Стандарт алдаа	Т -статистик	Магадлал
C	1.748985	0.952139	1.836901	0.0819
LOGL	1.526693	0.197672	7.723349	0.0000
LOGK	0.200742	0.038453	5.220404	0.0000

Детерминацийн коэффициент	0.964478	Хамааран хувьсагчийн дундаж утга	14.75909
Засварлагдсан детерминацийн коэффициент	0.960739	Хамааран хувьсагчийн стандарт алдаа	0.305583
Регрессийн стандарт алдаа	0.060549	Акайкийн шинжүүр	-2.644590
Үлдэгдлийн квадратуудын нийлбэр	0.069658	Шварзийн шинжүүр	-2.495812
Хамгийн их үнэний хувь бүхий үнэлгээний арга	32.09049	F статистик	257.9409
Дурбин-Ватсоны статистик	0.955045	Магадлал(F статистик)	0.000000

Шинжилгээний үр дүнгээс харахад детерминацийн коэффициент 0.96 гарсан нь эдийн засгийн өсөлтийн 96 хувийг ажиллах хүч болон хөрөнгө оруулалтын хүчин зүйлээр тайлбарлаж болохыг харуулж байна. Хөрөнгө оруулалтыг 1 хувиар нэмэгдэхэд ДНБ 0.2 хувь өссөн байна. Харин ажиллагчдын тооны өсөлтийн нөлөө илүү мэдрэмжтэй байгаа бөгөөд ажиллагчдын тоог 1 хувиар нэмэгдэхэд ДНБ 1.53 хувиар өсч байна.

Дүгнэлт

Манай улсын эдийн засаг 2003 оноос гадаад орчны тааламжтай нөхцлөөс шалтгаалан хурдацтай өсч байсан хэдий ч 2009 онд 1.3 хувиар буурсан. Цөөн тооны эрдэс бүтээгдэхүүний экспортоос хамааралтай, жижиг, нээлттэй эдийн засагтай манай орны эдийн засаг 2009 оны бууралтад дэлхийн санхүү эдийн засгийн хямралаас үүдсэн салбаруудын үйлдвэрлэлийн гадаад болон дотоод эрэлтийн бууралт нөлөөлсөн.

Харин манай орны эдийн засаг 2011 онд 17.5 хувийн өсөлттэй гарсан нь бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээний салбарын 38.3 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын 8.3 хувь, уул уурхай, олборлох үйлдвэрлэлийн салбарын 7.3 хувийн өсөлт голлон нөлөөллөө.

Манай улсын эдийн засгийн үндсэн салбар болох хөдөө аж ахуй, аж үйлдвэрийн салбарын зарим гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл мэдэгдэхүйц өссөн. Тухайлбал, 2011 онд 32.0 мян.т нүүрс олборлосон нь 1991-1995 оны дунджаас 5.5 дахин, 1996-2000 оны дунджаас 6.3 дахин, 2001-2005 оны дунджаас 5.2 дахин, 2006-2010 оны дунджаас 2.4 дахин

их байна. Ямаан сүргийн тоо өсч, 2006-2010 онд жилд дунджаар 5.5 мян.т ноолуур бэлтгэсэн нь 1991-1995 оны дунджаас 3.1 дахин, 1996-2000 оны дунджаас 1.9 дахин, 2001-2005 оны дунджаас 1.8 дахин илүү байна. Харин 2010 онд цаг агаарын хүндрэл, ган, зуд тохиолдсоноос 10319.9 мян.толгой мал хорогдсоноос бэлтгэсэн ноолуурын хэмжээ 2011 онд 4.4 мян.т болж, 2006-2010 оны дунджаас 20.1 хувиар буурсан байна.

Газар тариалангийн гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл ч сүүлийн жилүүдэд мэдэгдэхүйц нэмэгдсэн. Тухайлбал, улсын хэмжээгээр 2011 онд 446.1 мян.т үр тариа, 201.6 мян.т төмс, 99.0 мян.т хүнсний ногоо хураасан нь 2006-2010 оны дунджаас үр тариа 203.5 мян.т буюу 1.8 дахин, төмс 66.1 мян.т буюу 1.5 дахин, хүнсний ногоо 21.9 мян.т буюу 1.3 дахин, 2001-2005 оны дунджаас үр тариа 316.7 мян.т буюу 3.4 дахин, төмс 131.3 мян.т буюу 2.9 дахин, хүнсний ногоо 47.6 мян.т буюу 1.9 дахин нэмэгдсэн байна.

Манай улсын нэг хүнд ногдох ДНБ 1990 оны түвшиндээ 2003 онд буюу 13 жилийн дараа хүрсэн нь эдийн засгийн тууштай өсөлт 2003 оноос эхэлсэн гэж дүгнэж болохоор байна.

Сүүлийн жилүүдэд манай улсад уул уурхайн салбарын үйлдвэрлэл мэдэгдэхүйц өсч байгаагаас уул уурхай, олборлох үйлдвэрлэлийн салбарын хувийн жин нэмэгдсээр байна. Манай улсын эдийн засаг анхдагч салбар болох уул уурхай, хөдөө аж ахуйн салбараас хараат хэвээр байна. Харин эцсийн бүтээгдэхүүн нийлүүлэх боловсруулах салбарын хувийн жин бага байна.

2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр үнэлсэн ДНБ-ий 1991-2011 оны нийт үнэмлэхүй өсөлт 2607.6 тэрбум төг байна. Үүний 777.9 тэрбум төг буюу 29.8 хувь нь ажиллагчдын тооны өсөлтөөр, 1829.7 тэрбум төг буюу 70.2 хувь нь интенсив буюу хөдөлмөрийн бүтээмжийн өсөлтөөр хангагдсан байна. Сүүлийн жилүүдэд манай орны эдийн засагт чанарын үзүүлэлт болох хөдөлмөрийн бүтээмжийн хүчин зүйл нэмэгдэх хандлагатай байна. Кобб-Дугласын үйлдвэрлэлийн функцийн шинжилгээгээр хөрөнгө оруулалтыг 1 хувиар нэмэгдэхэд ДНБ 0.2 хувь өссөн байна. Харин ажиллагчдын тооны өсөлтийн нөлөө илүү мэдрэмжтэй байгаа бөгөөд ажиллагчдын тоог 1 хувиар нэмэгдэхэд ДНБ 1.53 хувиар өсч байна.

Дэлхийн эдийн засаг, гадаад зах зээлийн тойм

АНУ-ын эдийн засаг

АНУ-ын Эдийн засгийн шинжилгээний товчооны тооцоогоор (2012 оны 6 дугаар сарын 28-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн (ДНБ) 2012 оны 1 дүгээр улиралд өмнөх улирлынхаас 1.9 хувиар* өсчээ[1].

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.3 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.7 хувиар өсчээ[2].

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний 4 сард 201.1 тэрбум ам.долларын* алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 20.3 тэрбум ам.долл буюу 11.2 хувиар* өсчээ[3].

Тус улсын Холбооны нөөцийн сан (Төв банк)-гийн урьдчилсан тооцоогоор аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2012 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.1 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.7 хувиар өссөн байна[4].

Ажилгүйдлийн түвшин 2012 оны 6 дугаар сард 8.2 хувь* болж, өмнөх сарынхтай ижил түвшинд байна[2].

Япон улсын эдийн засаг

Япон улсын Эдийн засаг, нийгмийн судалгааны институтийн урьдчилсан тооцоогоор (2012 оны 6 дугаар сарын 8-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2012 оны 1 дүгээр улиралд өмнөх улирлынхаас 1.2 хувь*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.7 хувиар өсчээ[5].

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 5 дугаар сард 100.1 (2010=100) байгаа нь өмнөх сарынхаас 0.3 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.2 хувиар өсчээ[6].

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний 5 сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 2977.4 тэрбум иений алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1949.8 тэрбум иен буюу 2.9 дахин өсчээ[7].

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2012 оны 5 дугаар сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр өмнөх сарынхаас 3.1 хувиар* буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 6.2 хувиар өсчээ.

Ажилгүйдлийн түвшин 2012 оны 5 дугаар сард 4.4 хувь* болж, өмнөх сарынхаас 0.2 пунктээр буурчээ[9].

ХАВСРАЛТ

Европын холбооны гишүүн орнуудын эдийн засаг

Европын холбооны статистикийн байгууллагын урьдчилсан тооцоогоор (2012 оны 6 дугаар сарын 6-нд мэдээлснээр) тус холбооны гишүүн 27 орны зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2012 оны 1 дүгээр улиралд өмнөх улирлынхтай ижил түвшинд*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.1 хувиар* өссөн байна.

Инфляцийн түвшин 2012 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхтай ижил түвшинд, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.6 хувиар нэмэгдсэн байна.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний 4 сард 56.1 тэрбум еврогийн алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 10.9 тэрбум евро буюу 16.3 хувиар буурчээ.

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2012 оны 4 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 0.4 хувь*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.7 хувиар буурсан байна.

Ажилгүйдлийн түвшин 2012 оны 5 дугаар сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 10.3 хувь болж, өмнөх сарынхаас 0.1 пункт**, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.8 пунктээр өсчээ[9].

ОХУ-ын эдийн засаг

ОХУ-ын Эдийн засаг, хөгжлийн яамны урьдчилсан тооцоогоор (2012 оны 4 дүгээр сарын 25-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2012 оны 1 дүгээр улиралд өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.0 хувиар өссөн байна[10].

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 6 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.9 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.3 хувиар нэмэгджээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны эхний 4 сард 79.6 тэрбум ам.долларын ашигтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 12.7 тэрбум ам.долл буюу 19.0 хувиар нэмэгдсэн байна.

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2012 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 3.2 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.7 хувиар өсчээ.

Ажилгүйдлийн түвшин 2012 оны 5 дугаар сард 5.4 хувь болж, өмнөх сарынхаас 0.4 пунктээр буурсан байна[11].

- Улирлын нөлөөллийг тооцсон
*****- Европын холбооны статистикийн байгууллагын 2012 оны 7 дугаар сарын 2-нд мэдээлснээр***

БНХАУ-ын эдийн засаг

БНХАУ-ын Үндэсний статистикийн товчооны урьдчилсан тооцоогоор (2012 оны 4 дүгээр сарын 13-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2012 оны 1 дүгээр улиралд өмнөх улирлынхаас 1.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 8.1 хувиар өссөн байна.

Хэрэглээний үнийн индекс 2012 оны 5 дугаар сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.0 хувиар өсчээ[12].

Гадаад худалдааны тэнцэл 2011 оны эхний улиралд 10.2 сая ам.долларын алдагдалтай гарч байсан бол 2012 оны эхний улиралд 6.6 сая ам.долларын ашигтай гарчээ[13].

Харин аж үйлдвэрийн салбарын нэмэгдэл өртөг 2012 оны 5 дугаар сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 9.6 хувиар өсчээ[12].

Зураг-1

Зэсийн үнэ

Лондонгийн металлын биржид 1 тонн цэвэр зэсийн үнэ 2012 оны 6 дугаар сард дунджаар 7420.11 ам.долл болж, өмнөх сарынхаас 499.83 ам.долл буюу 6.3 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1625.33 ам.долл буюу 18.0 хувиар буурчээ[14] /Зураг 1/.

Зураг-2

Алтны үнэ

Лондонгийн металлын биржид 1 унц алтны үнэ 2012 оны 6 дугаар сард дунджаар 1596.70 ам.долл болж, өмнөх сарынхаас 11.19 ам.долл буюу 0.7 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 68.04 ам.долл буюу 4.5 хувиар өсчээ[15] /Зураг 2/.

Газрын тосны үнэ

Нью-Йоркийн худалдааны биржид 1 баррел газрын тосны үнэ 2012 оны 6 дугаар сард дунджаар 82.41 ам.долл болж, өмнөх сарынхаас 12.30 ам.долл буюу 13.0 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 14.15 ам.долл буюу 14.7 хувиар буурчээ[16] /Зураг 3/.

Зураг-3

Хөрөнгийн биржийн индекс

АНУ-ын хөрөнгийн биржийн Аж үйлдвэрийн Dow Jones индекс 2012 оны 6 дугаар сард дунджаар 12544.90 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 176.18 нэгж буюу 1.4 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 447.60 нэгж буюу 3.7 хувиар нэмэгджээ[17].

Токиогийн хөрөнгийн биржийн Nikkei-225 индекс 2012 оны 6 дугаар сард дунджаар 8638.08 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 204.46 нэгж буюу 2.3 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 903.45 нэгж буюу 9.5 хувиар буурчээ[17].

Лондонгийн хөрөнгийн биржийн FTSE-100 индекс 2012 оны 6 дугаар сард дунджаар 5480.44 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 19.01 нэгж буюу 0.3 хувиар нэмэгдэж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 311.73 нэгж буюу 5.4 хувиар буурчээ[17].

ХӨРӨНГИЙН БИРЖИЙН ИНДЕКС, сараар

нэгж

Он	Аж үйлдвэрийн Dow Jones[1]	Nikkei-225[2]	FTSE-100[3]
2011 I	11802.37	10449.53	5971.59
II	12190.00	10622.27	6020.97
III	12081.48	9852.45	5856.92
IV	12434.88	9644.63	6007.86
V	12579.99	9650.78	5937.97
VI	12097.31	9541.53	5792.17
VII	12512.33	9996.68	5909.81
VIII	11326.62	9072.94	5271.31
IX	11175.45	8695.42	5228.49
X	11515.93	8733.56	5408.62
XI	11804.33	8506.11	5402.51
XII	12075.68	8507.32	5480.09
2011 I-XII	11957.57	9429.30	5681.39
2012 I	12550.89	8616.71	5694.45
II	12889.05	9242.33	5893.35
III	13079.47	9962.35	5875.40
IV	13030.75	9627.42	5725.58
V	12721.08	8842.54	5461.44
VI	12544.90	8638.08	5480.44

Тайлбар:

1. АНУ-ын хөрөнгийн биржийн индекс

2. Токиогийн хөрөнгийн биржийн индекс

3. Лондонгийн хөрөнгийн биржийн индекс

Эх үүсвэр:

1. *http://bea.gov*
2. *http://stats.bls.gov*
3. *http://www.census.gov/foreign-trade*
4. *http://www.federalreserve.gov*
5. *http://www.esri.cao.go.jp*
6. *http://www.stat.go.jp*
7. *http://www.customs.go.jp*
8. *http://www.meti.go.jp*
9. *http://epp.eurostat.ec.europa.eu*
10. *http://www.economy.gov.ru*
11. *http://www.gks.ru*
12. *http://www.stats.gov.cn*
13. *http://www.mofcom.gov.cn*
14. *http://www.lme.com*
15. *http://www.lbma.org.uk*
16. *http://www.nymex.com*
17. *http://finance.yahoo.com*

Монгол Улсын Үндэсний Статистикийн Хороонд хэвлэв.

Хаяг :
14200 Улаанбаатар, Монгол Улс
Засгийн Газрын III байр, Өрөө-113
http://www.nso.mn
E-mail: information@nso.mn,
nso@magicnet.mn
Факс: (976-11) 329271
Утас: (976-11) 322424, (976-11) 326414